

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az utolsó.

Budapest, február 20.

(s.) A torontáli főispán elbocsátását régen vártuk és most, hogy megtörtént, megelégedéssel fogadjuk. Egészen bizonyos, hogy megelégedéssel fogadja nemcsak Torontál vármegye határán túl az egész magyar közvélemény. Mert Rónay Jenő menesztése nem torontáli helyi érdekű ügy, aminthogy azt az egész nagytakarítást, amely odalenn Torontálban történik, bizvást mondhatjuk országos jelentőségűnek. Ezért is mindazt, amit a torontáli dolgokról mondandók vagyunk, nem értjük egyedül Torontálra, nem egyedül a most fölmentett főispánra, nem egyedül azokra a bűnökre, amelyeket a belügyminiszter vizsgálata Torontálban kiderített.

Torontál vármegye egy vármegye-típus, Rónay Jenő egy főispán-típus, az ő rendszere típusa volt annak a rendszernek, amely az ország adminisztrációjában felülről kezdve a kormányzat legalsó tagozatáig uralmon volt, s amelynek kiirtására vállalkozott Széll Kálmán. A torontáli tisztogatás egyik utolsó stációja, talán éppen utolsó stációja ennek az országos tisztogatásnak. Hogy ott esetleg több volt a tisztítási való, mint a purifikáló művelet többi színhelyén, az talán arra jó, hogy most, a végállomáson, élesebben tűnjenek szemünkbe a letűnt rendszer összes bűnei.

Mert ennek a rendszernek klasszikus földje volt a bánságnak ez a természetaldotta földdarabja. A Bánffyzmus természetrajzát erről a vármegyéről a legnagyobb pontossággal olvashatjuk le. A vizsgálat eredményei borzasztó képét tárják fel a hatalom anarkhiájának. Elíjesztő állapotok lehettek ott, ahol a miniszter megbizottja első betekintésre akkora tömeget látta meg a legváltozatosabb visszaéléseknek,

hogy egyszerre negyvenegy esetben kellett fegyelmi eljárást indítani. Negyvenegy esetben, nem negyvenegy ember ellen, mert az esetek egy része olyan, amely a tisztviselők egész sorát terheli, olyik egy egész községi előljáró elnök, a tisztí főügyész, egy aljegyző, a főlevéltáros, a főszámvevő, a főpénztáros, a gyám-pénztáros, négy főszolgabíró, egy szolgabíró, két rendőrkapitány, néhány városi tanácsos, egy sereg községi jegyző, járási-, községi- és körvises, vagy tizenhat község egész előljárósága, Nagy-Becskerek és Nagy-Kikinda városok egész tanácsa, ezenkívül pedig együttesen egy egész csomó különböző tisztviselő, akiket közös bűnök és mulasztások terhelnek. A deliktumok nagyon változatosak. Ime a főbbek: hivatali köteleességek nagymértékű elhanyagolása, tömeges hátralékok, rendellenes vagyonkezelés, pontatlan adókezelés, hivatalra való képtelenség, akták elvesztése (ez különösen gyakori), hivatali sikkasztás, okirathamítás, cséplési engedelmekek körül elkövetett visszaélések (ez tipikus), állások betöltésénél elkövetett visszaélések. Látható ebből, minő buja tenyészet volt ott a hivatali bűnöknek és mulasztásoknak; minő háttartalan mértéke a lelkiismeretlenségnek, felelőtlenségnek, jogtörésnek. Most fel van függesztve, vagy vizsgálat alatt van a megyei és községi tisztviselők közül vagy száznegyven, és nem lehet tudni, hányan jutnak még ebbe a sorba, mire a fegyelmi eljárás mind a végére ér.

Megdöböntő darabja a bukott rendszer körtörténetének. Első pillanatra természetellenesnek látszik a maga roppant méreteivel. Holott pedig egészen természetes. A bukott rendszer főispánja felülről kapta a példát és az ösztönzést arra, amit cselekedett és amit elmulasztott. Az ő példája aztán ösztönzés volt lefelé. A bukott rendszer politikai exponensé-

nek az volt a tiszte, hogy érvényt szerezzen a hatalom akaratának mindenáron; érvényesítse a hatalom érdekeit minden eszközzel. A legfőbb eszközök voltak: a törvénytörés, a jogtalanság. Nem a törvény parancsolt neki, hanem a gazdája; nem volt ur fölötte a jog, hanem őt tette a hatalom minden jog urává. A mindehható kormányának mindehható eszköze volt ő; lefelé mindehható, fölfelé engedelmes. Minden gondja az volt, hogy engedelmesen végrehajtsa urának parancsát és engedelmesre szorítsa azokat, akiknek ő parancsolt. Engedelmesre a hatalom iránt, nem a törvény iránt. Ennek az egy köteleességnek teljesítése közben elkallódott minden egyéb köteleesség. A főispán kötelessége is, a tisztviselőké is. A főispán megtette a magáét azzal, hogy beszállította a szükséges számú mandátumokat és esetlő-esetre megkívántató bizalmi szavazatokat; a tisztviselőktől pedig senkinek kívánt egyebet, mint a főispáni akarat hűséges végrehajtását. Isten csodája, hogy akadtak olyan tisztviselők is, akik adminisztráltak, akik a dolgukat elvégezték, azt, amelyet a törvénytől és hivatali esküjüknél fogva kellett végezniük. Ellenben egy cseppet sem csodálatos, hogy seregestől voltak olyanok, akik azt cselekedték, amitől a törvény és hivatali esküjük eltiltotta őket.

Az is természetes, hogy a vármegye autonómiaja csak látszatra működött ezekben a szomorú időkben. A központi hatalom terrorizmusa odalenn, a vármegyében a helyi kiskirályok terrorizmusának képeben érvényesült. Idő kellett ahhoz, hogy az elégedetlenség hangosan merjen megszólalni és követelni merje az orvoslást, a megtorlást, a törvény és igazság uralmának a restaurációját. Idő kellett hozzá és alkalom. Eljött mindakettő, mikor az új rendszer lett urrá az ország kormányzatában és lassanként fokozatosan kiterjesztette hatását a periferiákra is. Ennek a gyógyító, felrészítő,

T Á R C A.

Egy öreg ur naplójából.

... Az utcákról már-már eltűnt a sár,
Kacér játékkal tűz le száz sugár;
A budai sziklás hegyek felett
Bibor alkonykor az égmenyезet
És mámoros, csatangoló szolek
Súgva, bűgva szívembe lengenek.
Vérem gyorsabb ütemben pezsg a szóra:
— Tessék szép kerti ibolya, mimóza!
A háztetőkön kóbor fény ragyog,
Csábít, míg künn az utcán nem vagyok.

A kacagó, víg áradatba veszte
Sodródóm én is úton-útfelen,
Kire sem várva, senkit sem keresve
Nézem, hogy szemközt kik jönnek velem.
A szívem olyan, mint a hold az égen,
A lángja már meghalt kiégve régen
S ha rezgenek is rajta sugarak:
Az egy más csillag bolygó fénye csak!

Az asszonyok, lányok mosolygva járnak,
Őrök rózsái e szegény világnak!
Rájuk simul a kis kabátka lágyan,
A szemük izzik forró, tiszta vágyban,
Az ajkuk csókot kínál s esdve kér.
Ah! így tavaszkor forrongóbb a vér!

Amint látom, hogy mennek el tova,
Érzem, enyém egy sem lesz már soha.
Így csillan át a napfény a borún,
Es felsóhajtok lassan, szomorún ...

Mulik az élet. Én már rébbe értem,
S ha kérdezem, hogy mégis minek éltem?
Hogy mi volt szép e pusztuló világon?
Ami örök valóság s örök álom,
Mi egyre múlik és nő szüntelen.
Te vagy az élet, csak te: Szereltem!

Egy mosolygásért tűrni, kérni, sírni,
Egy jó szóért tiz oldalt tele írni,
Követni híven lába kis nyomát,
Virrasztani bús éjszakákon át.
Könnyet hullatni egy hervadt virágra,
Százszor olvasni egy kis levelet;
Ha úgy kívánja, menni a halálba!
... Mig elfelejtet s ő is elfeled.

Ez szép, csak ez szép! fiatal barátom,
Ki megtalálod ezt a versemet,
Nem erkölcsös e nézet tán, belátom,
S megfednek érte majdan, úgy lehet.
De tudomány, hit, szent eszményi képek,
Diesőség, taps... Mind, mind semmit sem érnek.
S az életből minden nap elveszett,
A mikor szíved senkit sem szeret!

Pásztor Árpád.

Kegyelem-kenyér.

(Première a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Orosz író eddig — ha jól emlékezem — mindössze három jutott be a nemzeti színpadra. A régiek közül *Solohub* és *Gogol*. Az egészen újak közül *Csehov*. S az eddig színré került orosz darabok közt csak egy volt egész estét betöltő: a *Gogol-féle Revizor*. A többi csak egyfelvonásos. Olyan kis kaliberű lever de rideau, amelyet a franciák száz-számra ráznak ki évenként a kabátjuk ujjából. Hát erre bizony nem mondhatjuk, hogy az orosz drámairodalom nálunk valami gazdagon volna képviselve.

De van-e általában orosz drámairodalom? Lehet, hogy van. A magam részéről tartozom annak a bevallásával, hogy a szláv irodalom iránt nem érdeklődtem annyira, mint például a francia és angol irodalom iránt. Nagy élvezettel olvastam a legkiválóbb orosz költőket és prózairókat, de már azt nem tudom, — mert nem jártam utána — vajjon az orosz drámairodalom a virágzásnak milyen stádiumában áll ma? Nem tudom, kik a par excellence orosz drámaírók? Nem tudom: van-e csak megközelítőleg is annyi jeles orosz drámaíró, mint orosz elbeszélő?

Annai tény, hogy a nemzeti színpadon eddig színré került orosz darabok szerzői nem par excellence drámaírók. Mind a három: *Solohub*, *Gogol* és *Csehov*, mint novellista kitűnő. Mind a három a rajzaival, elbeszéléseivel vivott ki magának európai hírt. Drámaírói működésük jobbadán abból állott, hogy egy-egy novellájukat, vagy tárcá-ötletüket dramatizálták.

ujjateremtő folyamatnak befejezéséhez közeledünk. Megostromolta immár Torontált is, a régi rendszer egyik végső menedékét. Három év alatt a főispáni karnak több mint egyharmada cserélődött ki. A torontáli volt az utolsó a tipikus Bánffy-féle főispánok között.

Az a néhány soros királyi kézirat, amely a hivatalos lap mai számában elmondja az illetékes ítéletet a torontáli állapotok fölött, úgy hat reánk, mint egy epitáfium. Epitáfiuma a helyi kiskirályok rémuralmának, az ököljog gyászos korszakának. Az ököl helyét elfoglalta az erős kéz, amelynek a cselekedetét a törvény, jog és igazság irányítja. Azóta, hogy ez a kéz fogja a kormányzat gyeplőjét, szabadon lélegzik a nemzet, bizva, remélve várják a teljes megújodást az apró zsarnokoktól sanyargatott nép milliói. A reménynek közeledik immár a beteljesedése. Az utolsó szálka is kihullott immár az új rendszer testéből. Mozgását, cselekvését nem gátolja semmi. Mehet szabadon a maga becsületes, egyenes útján: a közigazgatás teljes regenerációjának kívánatos célja felé.

BELFÖLD.

A miniszterelnök Bécsben. Bécsből táviratozzák: Irányadó helyen meglepéssel konstataják, hogy a magyar kormány valamennyi tagja, akik a megjelenésben akadályozva nem voltak, Széll Kálmán miniszterelnök vezetésével Bécsbe jött, hogy Rainer főhercegnek és fenséges nejének aranylakodalmuk alkalmából hódolatukat nyilvánítsák. Széll Kálmán miniszterelnök a délután folyamán előbb gróf Gohchowski külügyminiszterrel, azután dr. Koerber osztrák miniszterelnökkel érkezett a szőnyegen forgó ügyek felé. Estére a magyar miniszterek gróf Széchenyi Gyula ő felsége személye körüli miniszterhez voltak hivatalosak ebédre. A magyar miniszterek holnap délután a Burg plébániatemplomban tartandó innepély után visszatérnek Budapestre.

A kereskedelmi tárcza zárószámadása. A képviselőház zárószámadási bizottsága ma esti 1/6 óra körül Benke Gyula elnöke alatt ülést tartott, melynek napirendjére a kereskedelmi tárcza 1900-ik évi zárószámadása volt kitűzve. A kormány részéről, miután a Bécsben tartózkodó kereskedelmi miniszter kimentette magát, Nagy Ferenc államtitkár jelent meg, a legtöbb számvérőszékelt pedig Rakovszky István elnök és Dárday Sándor alelnök képviselték. A zárószámadások tételt Hordászy Lajos előadó ismertette. A kitéjődött vitaközösben Komjáthy Béla, Szüllő Géza,

Vagyis a dolog úgy áll, hogy a szorosan vett orosz drámairodalom — ha van ilyen — egyáltalán nincs képviselve nálunk az eddig előadott orosz darabokkal.

Negyediknek ma hozzájuk került *Turgenyev Iván* a *Kegyelem-könyvről*. No és Turgenyev az az író, aki most már pótolja ezt a hiányt? Aki joggal képviselheti nálunk — illetőleg a nemzeti színpadon — a szorosan vett orosz drámairodalmat? Bizony Turgenyev Iván nem az az író, mert a Turgenyev nagysága és diadala is a regényen, az elbeszélő prózán alapul. Turgenyev is ott a legszebb, leghatalmasabb, legjellemzőbb, ahol leír, elbeszél, hangulatot fest; épp úgy, mint Sollohub, Gogol és Csehov.

A Turgenyevre vonatkozó biográfiai statisztika szerint ez a nagy orosz romancier összesen kilenc drámai művet hagyott az utókorra. A Glazunov-féle orsz. kiadásban (Összes költemények, 1883.) hétszázoldalas kötetben jelent meg mind a kilenc. Ebből a kilencből hat: egyfelvonásos. A továbbiak közt van kétfelvonásos, háromfelvonásos és ötfelvonásos darab. Valamennyi — a legkorábban írt és Spanyolországban játszott *Vigdant-lanság* című dráma kivételével — orosz életet rajzol. Kettőnek a színhelye Pétervár, négynek az orosz falu, egynek az orosz kisváros és egynek — az utolsóknak — egy *tarantosa*, egy orosz szeker, a hős utazása közben.

Mikor írta Turgenyev ezt a kilenc drámai munkát? Mind a kilencet 1843-tól 1851-ig, nyolc év leforgása alatt. Az első huszontól, az utolsó harmánchárom éves korában. Attól kezdve csak a Viardot asszony baden-badeni színpadja számára írt francia nyelven apró operaszüvegeket, de színházak számára többé nem dolgozott.

Nyolc év alatt kilenc darabot írt. Ebből a buzgósgból — írja Herr von Zabel, a *Kegyelem-könyv* és több más Turgenyev-féle dráma „Bearbeiter”-e — arra következtethetünk, hogy újabb

Boda Vilmos, Nagy Sándor, Mayer Károly és Krucmárik János vettek részt, felvilágosításokkal pedig Nagy Ferenc államtitkár és Rakovszky István számvérőszék elnök szolgáltak. A bizottság a kereskedelmi tárcza zárószámadásainak egy részét átvizsgálván, a tanácskozás folytatását az előhaladt idő folytán elhalasztotta.

A torontáli főispán távozása. A hivatalos lap mai száma közli Rónay Jenő torontáli főispánnak saját kérelmére történt fölmentését. A távozó főispán utódja még nincs kinevezve. Akik egy időben bizonyos passzióval keresték, hogy az új rend mennyiben jut kifejezésre a főispáni státusban, azokat érdekelné fogja, hogy az új rendszer alatt a torontáli lesz éppen a harmincadik főispánválasztás. Az eltávozott s helyükbe kinevezett főispánok listája e három esztendőről a következő:

Aradmegyében *Fébidán László* helyett *Urbán Iván*; Árvaiban *Kürthy Lajos* helyébe *Csillaghy József*; Bács-megyében *Voynits István*, most *Latinovics Pál*; Brassóban *Maurer Mihály*, most gróf *Lázár István*; Csanádban *Lonovits József* — *Meskó Sándor*; Csongrádban az elhunyt *Vadnay Andor* utódja *Csatlós Zsigmond*; Esztergomban *Krupanicz Kálmán*, most *Horváth Béla*; Hontban *Horváth Béla*, most *Lits Gyula*; Hunyadban báró *Szentkereszty György* — gróf *Bethlen Miklós*; Szolnokon *Almásy Géza* — *Lippich Gusztáv*; Krassóban *Jakabffy Imre* — *Pogány Károly*; Liptóiban *Kürthy Lajos* — *Szmeceányi Arisztid*; Maros-Tordában *Mikó Árpád* — *Sándor János*; Mosonban gróf *Pálffy-Daun Vilmos* — *Nagy Jenő*; Nagy-Küküllőben *Sándor László* — *Béldy László*; Nyitraiban *Thuróczy Vilmos* — *Kramolin Viktor*; Pozsonyban *Szalowsky Gyula* — *Vay Dénes*; Sárosban *Szinnyey-Merse István* — *Bárdossy Jenő*; Sopronban *Simon Ödön* — gróf *Szeleenyi Emil*; Trencsénben *Szalowsky Gyula* — *Oszvoluczky Géza*; Turócsban *Justh Kálmán* — *Justh György*; Udvarhelyen *Haller János* — *Hollay Artur*; Zemplénben *Molnár István* — gróf *Hadik Béla*; Zólyomban az elhunyt *Radvánsky János* helyébe *Kürthy Lajos*; Hódmező-Vásárhely *Kállay Albert* — *Lukács György*; Pancsova *Rónay Jenő* — *Zákó Milán*; Újvidék *Flatt Viktor* — *Péter Pál*; Versecz *Pálffy Elemér* — *Zákó Milán*.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiait szervező gyűlés ma délután 4 órakor folytatta tanácskozásait gróf Szapáry Gyula elnöklésével. Az ülés elején az elnök bejelentette, hogy *Ziskay Antal* jegyző tiszteről lemondott; helyébe *Rabár Endrét* választották meg.

A tegnapi félébemaradt tárgyalást folytatták s a beadott indítványokkal szemben az előadó véleményét fogadták el. Ezzel befejezték az egyházmegyei tanács szervezetét és áttértek az országos katolikus gyűléssel foglalkozó szakaszok tárgyalására.

A 13. §-nál *Szmeceányi* szepesi püspök hosszabb beszédben kifejtte, hogy a püspöki kar a kongresszus tagokkal válthatja akár működni, ha kell, küzdeni, de a szavazástól a gyűléseken tartózkodni fog, mert nem akarja magát kilenni a pártszemélyeknek. Indítvá-

korában Turgenyev komolyan vette a drámaírását; komolyan gondolt arra, hogy drámaírással szerepen pozíciót magának. Az a tény viszont, hogy irodalmi működésének utolsó három évtizedében a színpaddal többé nem törődött, annak a bizonyítéka, hogy ebből az illúziójából végképpen kiábrándult; végképpen belátta, hogy drámai alkotásokra nincs elegendő tehetsége. A minthogy erről ő maga is őszinte vallomást tett a drámai dolgozatokat bevezető előző tanúsága szerint.

Erről a *Kegyelem-könyvről* mégis el kell ismernünk, hogy különösen az első felvonása kitűnően van felépítve. Ez a felvonás a drámai hatás, a drámai érzékfeszítés szempontjából is valószínű remekmű.

Kuzovkin, a darab tragikomikus hőse, a kol-dobtra jutott kisnemes: hosszú esztendőök óta kegyelemkenyérrel él a Petrovna Olga vidéki kastélyában. A ház urnöve, a korán árvaságra jutott Olga kisasszony, tizennégy éves korában Pétervárra került a nagynőjéhez és huszonegy éves korában, ugyancsak Pétervárot, férjhez ment egy Jelezki nevű előkelő államhivatalnokhoz. A darab azzal kezdődik, hogy Petrovna Olga hét-esztendői távollét után férjével együtt, akivel az ímet kelt egybe, visszatér az elhagyott vidéki kastélyba. Ivanov, a Kuzovkin barátja — maga is szegény kisnemes, de Kuzovkinnál annyiban különb, amennyiben neki még van valamelyes földbirtoka — éppen akkor látogatja meg a kegyelemkenyérrel élő, amikor a ronyha eselőség nagyban takarít és méltó fogadtatásban akarja részesíteni a Pétervárról érkező uraságokat. Az aggodalmas Ivanov attól fél, hogy Olga már elfelejtette öreg jászóúrságát Kuzovkint, — és hogy a magas állású férj, aki talán szívtelen, felfuvalkodott ember, mint a legtöbb magas állású hivatalnok Oroszországban, rövid úton el fogja venni tőle a

nyozza, hogy egy új állásfoglalásba, mely így szól: „A püspöki kar minden tagjának joga van az országos katolikus gyűlésen jelen lenni és a tárgyalásokban résztvenni.” *Sághy Gyula* szerint nincs semmi ok arra, hogy a püspöki kar a szavazástól tartózkodjék. Ilyen értelmű indítványt tesz. *Uron Gábor* kitagát nem emel a püspöki kar nevében bejutott indítványra, de ez esetben a képviselőt terjeszték ki az egyházkerületi képviselőkre is. Gróf *Apponyi Albert* elnögdaja Szmeceányi indítványát, mert helyesnek tartja, ha a püspöki kar a szavazástól tartózkodjék, ezáltal szabad kéz nyúlhat a többi egyházi képviselőnek esetleg véleményük szabadabb nyilvánítására. *Fehér Póly* elfogadja az indítványt, de kérdést vet fel, vajjon a püspök akadályoztatása avagy széküresedés esetén van-e joga a koadjutornak, illetve káptalani helynököknek a püspök képviselőre. Szmeceányi püspök megnyugtató felvilágosítása után *Sághy Gyula* visszavonta indítványát. *Szmeceányi* Emil indítványát, hogy a képviselőtete vétésék fel a Jézus-társaság magyar rendházainak képviselőit, továbbá *Csák* Cynjéki minorita atyának a minoritákra, *Margalits*nak a benécs-rendre való kiterjesztését előző indítványait többek hozzájárulása után elfogadták. *Kiss János* indítványát, hogy a csanád-megyei kerületi képviselőinek száma szaporíttassék, nem fogadták el. Az ülésen még fölszólaltak *Hettyei Sámuel*, *Molnár János*, gróf *Zichy Nándor*.

Báró *Jósika* Samu elnöke mellett ma délelőtti tizenegy órakor értekezlet tartottak a Hungaria-szálló földszinti olvasótermében a huszonehetes-bizottság többségi munkálata alapján álló kongresszusi tagok. Az értekezleten a további szakaszokat tárgyalták.

Gyáripárosok szövetsége. Az a nagyszabású mozgalom, amelyet a legelőkelőbb hazai gyáripárosok országos szövetség létesítésére megindítottak, közeledik megvalósítása felé. A minapi előértekezletből a szövetség megalakítását előkészítő munkálatok teljesítésére kiküldött intéző-bizottság tegnap tartotta dr. *Chorin* Ferenc elnöke alatt első ülését, amelyen egy a fővárosi, mint a vidéki gyáripár képviselői teljes egyértelműséggel jelentették, hogy az egész magyar gyáripár a legnagyobb rokonszenvvel kíséri a szövetség ügyét és annak megalakításához úgy szellemileg, mint anyagilag hozzájárulni kíván. Mindezekből az egybegyűlést minden kétséggel kizárólag megállapíthatóak az az örvendetes tény, hogy a közérdeklő eszme megértet a valódisága, és hogy most már tokozott tevékenységet kell kifejtetni a minden várakozást felülmúló módon felkarolt eszme mielőbbi megtestesítésére. E végből a szervezési, taggyűjtési és megalakítását járó teendőket az intéző-bizottság egyértelmű határozatával felosztotta aképp, hogy három albizottságot alakított, és pedig egy szervezési, egy költségvetési és egy propaganda-bizottságot, amelyek haladéknél nélkül megkezdik munkájukat. Ezenkívül egy szűkebb szerkesztő-bizottság összeült már, hogy az ország összes gyárosaihoz intézendő felhívás szövegét megállapítsa. Egy írvetelt kérdésre ki-mondták, hogy a gyáripárosok szövetségétbe való részvétel senkit sem akadályozhat meg abban, hogy más szakegyesületekben vagy az Országos Iparegyesületben tevékeny részt vegyen, annál kevésbé, mert

kegyelemkenyeret. Kuzovkin, szerény és aláutasztos bár, de optimista. Reméli, hogy Olga nem vonja meg kezét a régi búráról, és az új gazda sem lesz rosszabb a kastély néhai uránál, aki erőszakos, vad indulatu ember volt és mégis kiméletesen bánat vele. Kuzovkin reménye megvalósul. A visszatért Olga barátságosan szól hozzá, karját a karjába fűzi és a férj is szánalommal, lenézéssel vegyes jóakaratot mutat iránta. Kuzovkin boldog, mert neki, a sorsüldözöttnek, a lemondáshoz szokottnak, ennyi is bőven elég.

Ekkor vetődik a kastélyba *Tropacsev*, a szomszéd földbirtokos, aki siet tisztelettel tenni a fiatal házaspárnál. Akármilyen alkalmatlan is ez a fecsegő, léha ur: az orosz vendégszeretet megkívánja, hogy ott tartsák ebédre a toladót. *Tropacsev* föllesz magában, hogy csufot úz az öreg Kuzovkinból. Mutatni akar — a falusi élet úgy is olyan kevés szórakozást kínál — s egyuttal meg akarja mutatni az új háziurnak, hogy milyen mulatságos udvari bolond ez a vén ingyenlő.

Villásreggelit hoznak mindenféle finom étellekkel és borokkal. Kuzovkin Ivanov barátjával együtt leültek az asztalhoz és *Tropacsev* — *Jelezki* hallgatag beleegyezésével — itatni kezdi az öreget. Kuzovkin eleinte vonakodik, fél az italtól, de *Tropacsev* erőszakos biztatására egymásután üríti ki a szinig töltött poharakat. Mikor az öreg már meglehetősen kapotós, elbeszélte vele állítólagos porének a históriáját. Kuzovkin nagy bőbeszédűséggel és naivitással beszél a porról és a család birtokról, a kormány beavatkozásáról és e közben mind mámorosabb lesz. *Tropacsev* most azt akarja, hogy az öreg énekeljen valami vidám dalt. Kuzovkin belefog, de nincs már hangja szegénynek; nem tud énekelni. Zavaros beszédén mindenki nevet már. A cselésdés is röhbő az áitőküszöbön. *Tropacsev* még merészebbet gondol. Meg akarja koronázni a tréfát. Hozat valami cu-

az alakítandó szövetségnek egyik főfeladata éppen az, hogy a már működő ipari szakegyesületek között az eddig sajnósan nélkülözött szerves kapcsolatot megteremtse, és hogy nagy terveknek és maga elő tüztől közérdekű céljainak megvalósításához minden hazafias elem együttműködését biztosítsa. A nagyérdemű ülés, melyen az intéző-bizottság vidéki tagjai is résztvettek, lelkes hangulatban ért véget.

Megtámadott mandátumok. A Kuriánál levő választási ügyekről újabban a következő híreket kapjuk:

1. A budapesti itélőtábla elnöke a gróf Forgách Antal balassagyarmati képviselő elleni kérvény ügyében dr. Forráry Ferenc, *Jakabffy* István százkai képviselő ügyében pedig *Zubovics* Román táblai bírót rendelte ki a Kuria által elrendelt bizonyítás végrehajtására.

2. A Kuria a Kiss Ferenc szolnoki képviselő ellen beadott kérvény ügyében tudvalevőleg elrendelte a bizonyítási eljárást. Kiss Ferenc időközben lemondott mandátumáról, minek következtében a Kuria értesítette a vizsgálat vezetésével megbízott budapesti királyi táblát, hogy a szolnoki mandátum ügyében a további eljárást megszünteti.

3. A dési kerületnek legutóbb megválasztott országgyűlési képviselője, báró *Dániel* Tibor ellen Almási Samu és társai nevében Rágalyi Lajos ma adta be petícióját a Kuriához. A petíció azon az alapon kéri a választás érvénytelenítését, hogy báró *Dániel* nem nagykorú. A kérvény előadója *Fittler* Imre kuriai bírósági elnök.

4. A gyulai választókerület országgyűlési képviselője, *Bozóky* Zoltán ellen K. Schriffert József és társai tudvalevőleg kérvényt intéztek a Kuriához. Utóbb a kérvényezők szabályszerűleg kiállított kérvényben a petíciót visszavonták, minek folytán a Kuria most az eljárást beszüntette.

A kőbor cigányok ellen. Tíz esztendővel ezelőtt összeírták Magyarországon a cigányokat s a statisztika kimutatta, hogy a hazánkban élő 274.000 cigány közül harmincezer kőborral állandó lakóhely és illetőség nélkül. Ezeknek garázdálkodása miatt sok szörnyű esett már a törvényhozási és a miniszterelnök ki is jelentette, hogy a cigányügy rendezésére minden lehetőséget meg fog tenni, bár ez a rendezés távolról sem olyan könnyű, mint ahogy egyesek hirdetni szeretik. Legutóbb a felirati vita során is behatárolt foglalkozott a törvényhozás a kőbor cigányok ügyével. Most *Komárom-megye* feliratban fordul a képviselőházhoz s többek közt ezeket mondja:

A hatóság részéről tett szörvénys intézkedések, amelyek a vándorcigányoknak az illető törvényhatóság területéről való távoztatását célozták, az óhatott sikerre nem vezettek s nem is vezethettek mert nézetünk szerint ezen ügy csakis az egész országra kiható egyöntetű intézkedéssel lenne rendezhető. A tolonc-szabályzatnak a vándorcigányokra való alkalmazása annak gyakorlati keresztülvételéi alkalmával nagy nehézségekbe ütközik, amennyiben az igazolványval el nem látott és egész életüket csavargásban töltő egyének létésége csak hossz-származások s hatósági kutatás útján állapítható meg s még az esetben is ha illetőségi helyükre toloncoltatnak, oda való megérkezésük után újból kezdik kőborlásukat. Tudjuk és belátjuk, hogy ezen

kérdés a humanizmus követelményeivel s a törvényhozásnak az egyéni szabadság tiszteletbentartására irányuló szellemével összeegyeztethetőleg igen nehezen oldható meg, amennyiben a szóban forgó népfajnak egyhelyen való letelepítésére irányuló intézkedések hathatós keresztülvételét annak kőborlására hajlandó vállalkozni teszi nehezzé, mindazáltal bizonyos mélyen tisztelt képviselőház bölcs tapintatában s bizva abban, hogy a cigányügy rendezése kérdésének égető szükségességét átlatja, mai napon tartott közgyűlésünkben hozott határozat alapján azon kérréssel fordulunk a mélyen tisztelt képviselőházhoz, hogy a közrend, személy- és vagyonbiztonság érdekében a kőbor cigányok vándorlásának megállítására iránt törvényhatóságilag intézkedni kegyeskedjék.

Vasuti közmunka. Az 1902. évi állami költségvetésben a budapest—marcheggi vonal második vágányának teljes kiépítésére 800.000 koronát irányoztak elő. A m. kir. államvasutak igazgatósága kidolgozott erre vonatkozólag egy munkasorrendet, amelyet a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyott; e szerint az említett összegből a pozsonyi alagút és a vele kapcsolatos létesítmények előállítását fejezik be, amelyre 655.000 korona szükséges; a maradványból amint a költségvetési hitel rendelkezésre fog állni, a pozsonyi állomás felvételi épületének bővítését kezdi meg.

A horvát tartománygyűlésből. A zágrábi tartománygyűlés ma a tagosítási törvény részletes tárgyalásának befejezése után az igazoló-bizottságnak *Brestyensky* választására vonatkozó jelentését tárgyalta. *Egersdorfer* előadó a választás igazolását indítványozza. *Dr. Josipovich* megokolja, hogy miért fog az igazolás mellett szavazni, bár meg van győződve, hogy az óvásban foglalt adatok valók. Emlékeztet azokra a támadásokra, melyeket a baloldal a választások ellen intézett és az egész eddigi ülészak alatt tanusított magatartására. A baloldal ismételt közbeiktatásai közt az óvás részleteiről beszél és kiemeli, hogy a vallást bevonatás az agitációba. Hogy ennek az agitációnak véget vessenek, az igazolás mellett fog szavazni. *Brestyensky* azt mondja, hogy nem való az, amit az előtte szóló előadó és ezzel szemben változza a hatóságok eljárását, melynek a magyar pártnak a horvát párt elleni animozitás volt irányadó. Gróf *Khuen-Héderváry* bár: Ne érinsé a hazafiaságot! *Brestyensky*: A horvát és a magyar-horvát pártot értem vagyis azokat, akik a magyar államcsémet képviselik. *Kovačević*: Magyarországon és Horvátországon alkotja évszázadok óta a magyar államot. Csak a legújabb időben találták ki önk államjogukat, amelyeket a népet ámtják. (Elnék tiltakozás balról.) *Banjavec*: Mi nem köpünk a saját felszánkba, mint önk! (Az elnök csöngött.) *Brestyensky* ezután változza a papok ellen uralkodó igazott hangulatot és kritizálja a hivatalnokok eljárását. A hatóság törvényellenesen járt el; az óvás adatai mind alaptalanok.

A választást ezután az összes szavazatokkal a koalíció szavazatai ellenében igazolták. Az igazoló-

bizottságnak azt az indítványát, hogy a kormány terjeszzen elő törvényjavaslatot az egyházzal és a vallással való igazítás megbüntetéséről tárgyában, elvetették, miután a bán és dr. *Tomasics* elnöke nyilatkozott, mivel a fennálló büntetőtörvény intézkedései elegendők. A legközelebbi ülés holnap lesz.

KÜLFÖLD.

Királyok találkozásai. A nizzai *Fetih Nijois* megerősíti azt a hírt, hogy *Edvárd* királyt Cannesban *Viktor Emánuel* király meg fogja látogatni. Az olasz király *Heléna* királynéval és az *abruzzi herceg* kíséretében egy hajóval elen megy *Camessa*, ahonnan San Remo-ba utazik hosszabb tartózkodásra.

A királytalálkozás alkalmával nagy tengerészeti ünnepelt rendeznek a villafrancei hadikikötőben. Az olasz, francia és angol földközi-tengeri hajórajok ott találkozni fognak.

A San-Girolamo-k. Ilégium ügye. A római *Tri-buna* értesülése szerint a dalmaták a San-Girolamo-kollégium ideiglenes gondnoka ellen keresetet adtak be, melyben a kollégium autonómiájának elismerését követelik. A dalmaták ily módon akarják meghusítani, hogy a kollégiumból nagyszerv, vagy nagyhorvát agitáció fészke váljék.

A német vámtarifa-tervezet. A német vámtarifa-bizottságnak mai látogatott ülésén, amelyen *Reichthofen* külügyminiszter és *Posadowsky* belügyminiszter is megjelent, az elnök a tanácskozás elején kijelentette, hogy azok a nyilatkozatok, amelyeket a kormány tenni fog, bizalmas természetűek. *Posadowsky* erre kijelentette, hogy tekintettel a birodalmi kancellár előző nyilatkozataira, nem lesz meglepő, ha most közli, hogy a szövetséges kormányok hozzájárulása a kompromisszum-javaslatok a tanácskozások semmiféle stádiumában sem lesz kieszközölhető. Azután tiltakozott az ellen, hogy bizalmas közléseit jegyzőkönyvbe vegyék. *Hein* (centrum) kijelentette, hogy *Posadowsky* közlései után álláspontja megváltozott, mert beismerte, hogy fél akarják áldozni az árpát, a kiszagdák fő terményét. *Müller* (Meiningen) közölte üdvözlő a miniszter visszautasított nyilatkozatát. *Posadowsky* olyan emberhez hasonlít, aki magas létrán ül és nem tud lejönni. A vámtarifa-javaslat remélhetőleg mielőbb elűnyel az *Orkusba*. A centrum tagjai közül eddig egyedül *Hein* vont le a konzekvenciát a nyilatkozatból és csatlakozott az ellenzékhez. Attól tart, hogy a centrum végre mégis átmev viamely hídron a kormányjavaslatra. Hosszabb beszédben kifejti aggyáit a minimális tarifa ellen és élesen tiltakozik az árpavám felfemelésé ellen.

A tanácskozást ezután a teljes ülés megkezdése miatt holnapra halasztották.

korsvég-félt és észrevételeit az öreg fejébe nyomja. Ivanov a kitoró kaeaj közepette indig-nálódva figyelmezteti Kuzovkint: Hallod-e, ember, pojácát csinálnak belőled! — Kuzovkin odakap a fejéhez, leveleszi a cukorsüveget, maga elé tartja és hangos, keserves sirásra fakad. Jelezki erőlesen rászól: menjen a szobájába és aludja ki a részegségét! Kuzovkin szégyene és fájdalma ekkor rettenő haraggá változik. Kiárad belőle minden, amit a szegény ingyenlő, a husz év óta sértett és megalázott ember magába zárt. Dacosan lelkézetit a kevély Jelezkit és magából kikelve odakiáltja hozzá, abban a pillanatban, amikor Olga jön a mellékszobából és ámulva megáll az ebédli küszöbön: „En nyomorult ingyenlő vagyok, én pedig nagy ur, előkelő hivatalnok, aki ősnemes családból való szegé kisasszonyt vett feleségül. De tudja-e, ki a maga felesége? Tudja-e, kit vett feleségül? Tudja-e, ki ez a Petrovna Olga? Ez a Petrovna Olga az én leányom!”

Tagadhatatlan, hogy ez a fokozás és ez a befejezés érdekes, megkapó, drámailag erős, csatánál hatás dolgban szenzációs. Résztétel nélkül az öreg Kuzovkin szerény, aláutas alakját ebben az uri kastélyban, ahol nemesek az urak, hanem az urakat szolgáló lakájok is érezetik vele a dolyfűket. Résztételünk tragikus erővel fokozódik iránta, amikor látjuk, hogy szégyenséggel, türelmes jószágával szivtelenül, pimaszul visszaélnék; hogy a kegyelemkenyeret epébe mártva nyújtják át neki; hogy bolondot csinálnak abból, aki már aggyastán, nem a koránál fogva, mert hiszen csak ötvenéves mult, hanem a sok lelki fájdalommal fogva, amit lealzó helyzetében át-szenvedett. Nem sejtjük, hogy a megtorlásnak mekkora fégyverővel rendelkezik, de kívánjuk, hogy valami hatalmas tromffal válaszoljon a sértegetőknek; és ez a tromfi, ime, bekövetkezik; és éppen a végén csattan. Olyat csattan, mint egy

piramidális pofon. Ugy hat, mintha Kuzovkin, a kigynyolt, tehetetlen vén koldus, hirtelen areul útné a gazdag, erős, ironikus Jelezkit. Ez a felvonás-vég sláger.

A második felvonás annál gyöngébb, szegényesebb, hogy ne mondjam: rosszabb. Olga követeli Kuzovkintól: valljon be mindent igazán. Ha édes anyját csak rágalmazta, azonnal takarodni fog a házból. Ha nem rágalmazta, ha igaz, amit ittas fővel kibeszélt, akkor is takarodni fog, de — kárpótlással; tizezer rubelnyi végkielégítés-sel. Kuzovkin ötl-hatol, haboz, tagad, végre vall és magyaráz, — de mindez nagyon hosszadalmas, szétfolyó, larmoyáns. Olga anyja mártír volt egy durva és kicsapongó férj oldalán, aki ezt a szent asszonyt ugyszólván kutyakorbácsal kergette az akkor még fiatal Kuzovkin karjai közé. A bánat és a kétségbeesés volt az ok, nem a vér könnyelműsége. Kuzovkin nagy tisztelettel beszél erről az ügyről; a dolog fájtja mégis az, hogy házasságtörés történt és Olga ebből a házasságtörésből született, kevéssel a legitím férj halála után, aki éppen akkor valami balesetnek esett áldozatul.

A német *Bearbeiternél* Kuzovkin végül meghal szívszélülésben. Turgyenyevnél Kuzovkin nem hal meg, hanem *Olgának* egy másik birtokára vonul önkéntes számkivetésbe. A férj, *Tropasev* és mindenki meg van győződve róla, hogy Kuzovkinnak részeg fővel eljárt a szája és az apasággal csak henegett. Csak Olga tudja és hiszi, hogy Kuzovkin igazat mondott. És Kuzovkin-nak ez elég. Boldog pillantást vált a leányával és csöndesen elmegy. A Nemzeti Színház ezt az er det bevégeztet fog dta el. És ezzel a fináléval játszottá *Zaccóm* Ermete is, aki a Vigszínházban *Fane d'altrui* címen először mutatta be nálunk Turgyenyev darabját.

Egészben véve drámának nem, de az orosz társadalmat, az orosz nemességet, az orosz vi-

látogt híven illusztráló zsáner- és erkölcseletrajz-nak elfogadhatjuk a *Kegyelem-kenyeret*. Eltűntünk ez a világ, a brutalitásnak és gyöngeségnek ez a vegyülete, ez a *Tropasev*, aki franciául beszél és olyan barbár, mint egy emberév, és a leány, aki az igazi apját csak négyeszem közt öleli meg egy kisse, mások előtt pedig úgy bánik vele, mint egy hibás cselédvel, akinek nagylelkűen megbocsát és végkielégítést ad: nagyobbára ért-hetetlen és visszataszító. De ismerve Turgyenyev írói lelkiismeretét és nagy realizmusát, nincs okom kételkedni benne, hogy szóról-szóra igaz, amit szinpadra hozott.

Barabás Abel az eredeti orosz szöveget fordította le és a Nemzeti Színházban ma ezt adták elő. Jobb, zamatosabb, mint a német *Bearbeitung*, ahonnan *Karpacev*, egy józú staffázs-figura egészen kimaradt és ahol szentimentális sziv-guta fejezi be a drámát. De a német átdolgozó nyomán sokat lehetett volna rövidíteni a második felvonás hosszú vallomásán. A német itt helyesebb érzékel, több ekonómiaival dolgozott, mint az orosz szerző. Ezt a rövidítést, összevonást az olaszok is átvették.

A színészek virtuóz és hatásos játéka csak az első felvonás nyújt alkalmat. Ezt a mi Kuzovkinunk, *Gál Gyula* is nagy ambícióval és művészettel aknázza ki. De az első megjelenés tónusán módosítani kell. *Gál* valami gyermekes örömt, bohókás szolgálatkészséget mutat, amikor először föllep. Kuzovkin inkább szomeru és rezignált. Nem önért ez, inkább tartózkodás, de benne kell lenni annak, hogy ez a szegény ember már érzi, hogy megvénült és ösbevegyült hajával nem hajlandó eljátszani a házihoóc szerepét. Annál szimpatikusabb (mert szimpatikusnak kell tenni ezt az alakot), annál meghatóbb lesz, amikor *Tropasev* a mámor révén mégis belekergeti ebbe a szerepbe. Men-

A németek a magyarországi huskivitel ellen. A magyarországi élő állatok Németországba való bevitelének megakadályozása után most már a *vádott marha bevitelét is lehetetlen teszi a német birodalmi kormány.* Berlinből táviratozzák, hogy a hivatalos lap közlése szerint ez év október 1-én már érvényes lesz a *huszemerlőről szóló híres törvény,* amelynek szigorú rendelkezései a *minimumra fogják apasztani* a huskivitelét. Az életbeléptetési rendelet még szigorubb, mint maga a törvény s talán csak a kémiai gyárak tudnák úgy megtisztítani a húst, hogy Németországba akadály nélkül beocsássák.

Lambdorsff az angol-japán szövetségről. A triestyi *Piccolo* pétervári levelezője beszélgetést folytatott az angol-japán szövetségről gróf *Lambdorsff* orosz külügyminiszterrel, aki kijelentette, hogy a szerződés megkötése előtt a pétervári japán követ teljes lojalitással értesítette őt az egyezményről, amelyet nem tart oroszellenesnek, sőt amennyiben Korea függetlenségét igyekszik biztosítani, ő is helyesli.

Franciaország és Venezuela. *Delcassé* francia külügyminiszter és *Moubourget* párisi venezuelai meghatalmazott tegnap aláírta Franciaország és Venezuela között való diplomáciai viszony újrafelvételéről szóló egyezményt, amelyet május 1-éig kell ratifikálni, továbbá egy legújabb kedvezményt biztosító szerződést, amelyet nyomban az előbbi egyezmény ratifikálása után fognak a parlament elé terjeszteni jóváhagyás végett.

A paraguayi forradalom. Csak most érkeztek bővebb jelentések a paraguayi forradalomról, amely Ajuncionban tört ki és csakhamar lángba borította a kis délamerikai köztársaságot. A polgárháború szelleme már régóta kísértette Ajuncion parlamentje felett. A minap aztán vér is folyt Paraguay parlamentjében. A tüzes déli vér forrni kezdett a derék képviselők ereiben, kikapkodták rejtejt zsebeikből revolvereiket s valóságos *revolvercsatát vívtak a parlament porondjában.* A karzatok közensége elképpelve, félelemtől megdermedve szemlélte a szörnyű jelenetet s rémülten látta, hogy csakhamar vér csurog az ülésterem padjain.

A forradalom úgy kezdődött, hogy az elégedetlen elemek tömörültek s összeszeeskívést szöttek dr. *Acceval* köztársasági elnök ellen. Behatoltak lakásába s megrémítették, hogy mondjon le az elnökségről, mert különben golyót röpítenek agyába. Dr. *Acceval* sokáig tétovázva nézett a revolverek torkába, majd midőn belátta, hogy nincs menekvés, aláírta az okiratot. Utóbb azonban megbánta elhamarkodott tettét s nem akart lemondani a hatalomról. Ekkor elfogták s a lovassági kaszányába csukták, ahol a közönséges gonosztevők börtönében kellett szynlődnie.

Midőn a parlamentben összegyülekezett képviselők értesültek a történetekről, kitört az utóbb pusztító fergetéggé fajult vihar. Az elnök barátai s a mérsékelt elemek azt követelték, hogy *bocsássák szabadon*

nél komolyabb és tartózkodóbb kezdetben, annál jobban sajnáljuk, amikor akaratára ellenére komikussá válik; és annál megrázóbb, amikor sértőtől ellen felháborodva kitör. Magát a részegséget és a kitérészt gyönyörűen játszotta *Gál.* Azt a jelenetet, amikor leveles fejeéről a bohóc-sipkát és sirva fakad: *Zacconi* sem játszotta szebben. A második felvonásban a darab erősen hanyatlak. A színész megmentheti magát, ha itt nem túl-érzékeny, nem siránkozik sokat; ha nagyon természetesen, egyszerűen beszél és nem akarja mindenáron meghatni a hallgatót. Érzem, hogy a mai Kuzovkin ellenállhatatlan hatott volna rám, ha nem négyezer-öttször, hanem csak egyszer sir: ott, ahol a leánya pénzt nyom a kezébe. De még ott sem, hanem csak ott, ahol *Olga* végre a karjaiba omlik és apjának szólítja. Ezzel a beosztással tapsvihar honorálta volna ezt a jelenetet. Tapsban különben volt része *Gál* Gyulának, akit a felvonások végén tiszter is a lámpák elé idéztünk.

A többi szerep karakterisztikus, de nem jelentékeny. *Ivánfi* (Tropacev) meglepott a maskjával. *Kitünő* volt *Abonyi*, mint *Karpacsev*. De *Latabár* Ivanovból *Bardolf*-képi, vörösfoltos, részeges, visszataszító figurát csinált. Miért? Hiszen ez a csöndes, szegény földbirtokos szimpatikus kiegészítője Kuzovkinnak. Az elegáns, hideg *Jelezec* *Császár*nak adtam volna, nem a kedélyes *Gyenesnek*. Cs. *Alszeghi* hram *Olgája* kedves és nemesebb érzésű, mint az alak maga.

A közönség nagy figyelemmel kísérte *Gál* alakítását, de a darabot — különösen a második felvonást — nem fogadta túlságosan lelkesedéssel. A földszint mindvégig rezerváltan viselkedett.

A mai estét egy fölelevenített *Pailleron*-féle egyfelvonásos vizgáték, az *Ahol mulatnak* fejezte be. Kárba vesztett fáradság volt. Az emberek nem mulattak.

az elnököt, mert ha csakugyan véikes, a ház színe előtt nyilvánosan megvádolhatják és megbuktathatják. Heves vita lejtődött ki ezután, melynek folyamán a forradalom vezetői is felszóltak. Ekkor váratlanul *lövés dördült el* a házban s e jelre a képviselők *kirántották revolvereiket s megkezdődött a parlamenti csata.* Csakhamar sűrű füst terjengett a teremben s vér folyt a padlón. A pisztolypropagás s a pokoli zaj pedig óriási néptömeget csodított a parlamenti palota köré. Midőn a véres harom-már-már véget ért, trombitaharsogás hallatszott. A parlament kapuja előtt három század *gyalogság és tüzérség foglalt helyet* s a parancsnokló tisztt kijelentette a képviselőház elnökének, hogyha *Caballero* tábornoknak, a parlament tagjának hajszála is meggyőző, — *porrá löveti a parlamenti palotát.* Erre végképpen megszűnt a lövöldözés s a megrémült képviselők szemlét tartottak a csatatéren. Paraguay egyik legjelesebb államférfia, *dr. Insfron* miniszter *holtan feküdt a földön;* öt revolvergolyó turta át szívéit. Köröskörül vértócsák, hörgő sebesültek s eldobott Mauser-pisztolyok. A sebesültek közt van *Caballero* tábornok, két parlamenti hírlaptudósító s néhány karzati látogató.

Botrány a Reichsrathban.

Décs, február 20.

A Reichsrath mai ülése elején az elnök *Rainer* főhercegnek és nejének a ház szerencsekívánataiért mondott köszönetét tolmácsolja.

A beérkezett irományok között van *Wolf*nak egy interpellációja, amelyben felszólítja a kormányt, hogy vizsgálja meg, *mennyi lovat vittek ki Ausztria-Magyarországból Dél-Afrikába* és a magyar kormánytalan egyetértésre a *monarkhia semlegességének* megővése szempontjából tiltsa meg a lovak kivitelét Dél-Afrikába s ezzel vessen véget az angol ügynökök és lóvásárlók üzemeinek. A ház asztalán van továbbá *Peschka* interpellációja ama mozgalom tárgyában, melyet néhány osztrák és magyar exportáló malom az *örlési forgalom visszaállítás* céljából indított. Az interpellálók arra utatnak, hogy ez a mozgalom nagy nyugtalanságot idézett elő a lakosság körében és kéri a kormányt, hogy a Magyarországgal való kiegyezés megújítása alkalmával hason oda, hogy az *örlési forgalom* esetleges visszaállítása nem rendelőti uton, hanem *csakis a törvényhozási útján* legyen keresztülvihető. Ott van végül *Heilinger* interpellációja az ipartörvény 59. és 60. §-ainak módosításáról szóló törvény szentesítése tárgyában.

A beérkezett irományok előlvasása után a ház áttér a napirendre, vagyis a költségvetési előirányzat második olvasására.

Greg azt mondja, hogy a csehek álláspontja a Koerber-kabinettel szemben annak a következménye, hogy a miniszterelnök, mint a Clary-kabinet tagja, *színtén aláírta a nyelverendeleket megszüntetését.* A csehek álláspontja tehát csak a *legkönyörtelebb* opposíció lehet. A cseheken elkövetett igazságtalanságot ismét jóvá kell tenni, akár tetszik, akár nem. A kormánytalan nem szabad megbízható többség nélkül a semlegesség hű tőrüge mögé bujnia. Megbízható többség nélkül a kormány nem fogja teljesíthetni a hivatalba lépésekor vállalt nagy missziót. A parlamenti viszonyoknak legújabb időben történt javulása csak látszólagos. A cseh nép soha sem fogja fölaidozni értékes nemzeti érdekeit anyagi ígéretek kedvéért, amelyekkel a miniszterelnök munkára akarja bírni a parlamentet.

A csehek nem ijedtek meg a miniszterelnöknek attól a fenyegetéstől, hogy az *alkotmányt meg fogja változtatni.* A csehek évek óta a mellett kardoskodnak, hogy a *jelenlegi alkotmány javításra szorul.* De nem félnek az abszolutizmustól sem, mert a legremesebb abszolutizmus sem árthatna többet a cseh nemzetnek, mint a baloldali liberális kormányai. *A mostani alkotmány különben is tarthatatlan,* mert immár elodázhatatlan szükségünk van olyan alkotmányra, amely mindenki számára egyenlő jogokat osztogat és az állam minden nemzetiségének nemzeti és kulturális érdekeit egyaránt kielégíti. Csakis ilyen alkotmány fog az államnak tekintélyt szerezni. Ehhez a kormányhoz, amely az állam tekintélyét nem öregbítette, hanem csökkentette, bizalma nincs és nem is szavazza meg neki a költségvetést sem.

Ezután *Hagenhofer* beszélt. Beszéde alatt botrányos jelenet támadt. Mikor ugyanis *Hagenhofer* a nagynémetek által a paraszti népre gyakorolt romboló hatásról beszélt, *Schönerer* odakiáltott:

— Maga népképviselő? *Szégelye magát! Hasudik!*

Hagenhofer: Józán ember hogy beszélhet így? *Aludja ki a mámorát.*

A nagynémetek erre fülsikítő lármat csapnak és *ököbözve fogott kézzel rohanják meg Hagenhofer*et. Közben vadul kiáltják:

— *Aljas kutya, szemtelen fickó, aljas bitang!*

Schönerer: A nép közt százezer példányban terjesztik azt a rágalmat, hogy iszákos ember va-

gyok. Ott künn nem tehetek ez ellen semmit, de itt nem tőröm. Addig nem szabad tovább beszélnie, míg szavait nem vonja vissza.

Közben a nagynémetek körüllogják *Hagenhofer*et és folyton kiáltják!

— *Gazember, bitang, szemtelen, hazug!*

Már-már úgy látszik, hogy verekedés támad. *Stein* Fránkót csak nagynehezen lehet visszatartani attól, hogy meg ne üsse *Hagenhofer*et. A nagy zenebónába ujjab hang vegyül.

Horica vékony hangon énekelni kezdi:

— *Gum-mi a-ra-bi-kum!*

Dtok: Ki minden gazemberrel!

Az elnök: Az Istenért, esendet kérek, uraim!

Csak több képviselő közbenjárásának sikerül a szenvedélyeket lecsillapítani. Egészen azonban csak akkor szűnik meg a zaj, mikor *Hagenhofer* ilyen formán visszavonja szavait:

— Mivel *Schönerer* kijelentette, hogy egészen józán ...

Kiáltások: Micsoda újabb szemtelenség!

Hagenhofer: ... visszavonom azt az állításo-mat, hogy a képviselő ur részeg.

Az olasz trónbeszéd.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Budapest, február 20.

Feszült érdeklődéssel várták egész Olaszországban *III. Viktor Emánuel* trónbeszédét, melyet — elég különösen — *miniszterválság* előtt meg közvetlenül. A trónbeszéd lényegét ugyanis már egy héttel ezelőtt közétették, jelentvén, hogy a király törvényjavaslatokat fog kilitásba helyezni a jogszolgáltatás reformjáról, a só árának leszállításáról (kilóját tíz centesimoval) és a házasság felbonthatóságáról. A két utóbbi javaslat idézte elő a válságot. Gróf *Giusso* közmunkaügyi miniszter beadta lemondását és *Zanardellinek*, kire nézve ez a lemondás épp a parlament megnyitása előtt szörnyen kellemetlen, minden erőfeszítése hiábavaló volt, hogy öt hivatalában legalább a trónbeszédig megtartsa. *Giusso* ugyanis, látva a klérus részéről a házassági javaslat ellen megindított hatalmas agitációt, oktalannak tartotta a javaslat benyújtását, a só árának leszállítását pedig gazdaságilag elhibázott rendszabálynak nyilvánította, s megmaradt lemondása mellett. A király végre is kénytelen volt a lemondást elfogadni s a közmunkaügyi tárcát ideiglenesen *Zanardelli* miniszterelnök vette át.

A bejelentett három javaslat csakugyan benne van a trónbeszédben, habár a házasság felbonthatóságának behozatalát szemérmes tartózkodással csak olyan intézkedéssel említi a trónbeszéd, mint amely hivatta van a házasság felbonthatatlanságának ideális elvél összhangzásba hozni más nemzetek közenséges jogával. Egyuttal azonban — tekintettel az imént említett klerikális agitációra — kijelenti, hogy a kormány feltétlen tiszteletet fog szerezni a vallási és lelkiismereti szabadságnak és a klérus hatáskörét szigorúan az egyházi térre fogja szorítani.

A mi a só árának leszállítását illeti ezt úgy állítja oda a trónbeszéd, mint *rég kívánt* intézkedést, jóllehet a kormánytalan más, illetékes tagjai is egyetértenek e részben a visszalépett közmunkaügyi miniszterrel: *Di Broglio* kincstári miniszter és *Carcano* pénzügyminiszter. Római lapok legalább ezt állították s még *Prinetti* külügyminiszter lemondását is kilitásba helyezték, sőt már meg is neveztek utódjául *Rudinit*. Ugy látszik azonban, hogy *Zanardellinek* sikerült az urak aggodalmait eloszlatni, mert a feléles javaslatok — mint már említettük — fölvétettek a trónbeszédbe.

Ha még hozzátesszük, hogy *Viktor Emánuel* király kiemelt Olaszország érdekeinek védelmével kapcsolatban a szövetségekhez való hű ragaszkodást, ami nyilván a tripoliszi egyezményre és a hármasszövetség megújításának sokat bolygatott kérdésére vonatkozik: teljes képet adunk a trónbeszédéről, melynek — szövegét — alábbi római táviratunk közli:

Róma, február 20.

III. Viktor Emánuel király a parlament új ülészkakát a következő trónbeszédrel nyitotta meg:

Midőn először nyitom meg a törvényhozői munkásságot, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy szívből köszönetet mondjak önöknek tevékenységükért és kifejezzem azt az erős meggyő-

zódésemet, hogy a fejedelem és a parlament gondolatának és érzelmeinek harmóniája biztosítja állami intézményeink áldásait és kezekedik róla, hogy haladó fejlődésre és törvényszerű kiépülésre képesek.

A trónbeszéd ezután megemlékezik a parlamentnek Jolanda hercegnő születése alkalmával kifejezett hűségéről, majd azt mondja:

Tudom, hogy mindig számíthatok hazafias közreműködésükre abban a nagy munkában, amely a közös haza boldog jövőjét célozza. Ezt a határozatos és lojális támogatást azokban a nehéz napokban, amelyek Olaszország függetlenségét és egységét előkészítették, nagy elődöm arra a célra kérte a parlamenttől, hogy tetteire váltsa és kiépítse azokat a szabadelvű eszméket, amelyek a nemzeti politika rendületlen alapjává akart tenni. Szeretett atyám, a király én és az egész világ őszinte, örökké tartó sajnálkozással emlékezünk meg, *ceekben az eszmékben nevelt engem s így őszintén örülök, hogy azok után a napok után, amelyek talán épp oly nehezek voltak. Hála a törvény és szabadság összehatásának, most már nyugalmat élvezhetünk.*

Az utolsó ülésszakban a parlament munkássága rég remélt és várt reformokat valósított meg és meg lehetett kezdeni a terheknek a szociális igazságosság követelése jobb megosztását is. Most bölcs kintartással tovább kell menni a megkezdett uton. A közgazdaság és az állami pénzügyek szerencsés viszonyai, nemes szilárdaság és kitartó áldozatok gyümölcsei, megkönnyítik ezt az utat és lehetővé teszik nekünk, hogy a só árának már régen kívánt leszállítására gondoljunk, a minek megvalósításával önk érdemet fognak szerezni. Továbbá a munkásosztályok sorsának javítása végett, miután már egy nemrég alkotott törvénnyel a nemzeti segélypénztárak vagyonát gyarapítottuk, a szociális törvényhozás kiegészítése tárgyában már előterjesztett más törvényjavaslatokon kívül különösen a munkásörzölésről fogunk törvényjavaslatot terjeszteni a parlament elé, mert a munkát tisztelik meg, ha igazságos bért és gondviselő oltalmat biztosítanak számára és ha a sors által kitagadottak helyzetén javítanak.

Mindez a nemzeti új civilizáció szerencsés feladatai közé tartozik. Ha a kormány és a parlament minderről gondoskodik s a mellett nem feledkezik meg a lakosság más osztályairól, az igazság és társadalmi béke maradandó művét alkotja meg.

A trónbeszéd ezután reformokat jelent be a jogszolgáltatás terén, amelyek bivatva lesznek növelni a bíró tekintélyét, ami egyedül biztosítja a polgároknak a jogbiztonságot, a polgári társadalom legfőbb javát és legfőbb célját, a fejedelem első kötelességét. Ezután így folytatja:

Kormányom javaslatot fog tenni önöknek arra nézve, hogy a polgári házasság felbonthatatlanságának ideális elve más nemzetek közhatalmának jogával összehangosítsa hozassék és hogy a törvénytelen gyermekek nevére vonatkozó rendelkezések méltányos elvek szerint módosítottassanak. Ami az állam és egyház között való viszonyt illeti, kormányom ragaszkodik fog az állami és egyházi rend szigorú elkülönítéséhez, a klérusnak meg fogja adni az őt megillető tisztességet, hatáskörét azonban az egyházi terre fogja szorítani, továbbá a vallás- és lelkiismereti szabadságnak korlátlan tiszteletet fog szerezni, de a mellett érintetlenül meg fogja óvni az állam-hatalom prerogatíváját és a nemzet felségjogait.

A trónbeszéd továbbá törvényjavaslatot jelent be az állami hivatalnokok jogvédelmének biztosításáról és kiemeléséről a szükségét, hogy Rómában halogatás nélkül végrehajtsák a legfontosabb közmunkákat. Nápoly városának megadják a fejlődéséhez szükséges eszközöket és törvényes intézkedéseket tegyenek a nemzeti műemlékek védelmére.

Olaszország viszonya valamennyi hatalmas-sággal kitűnő. Az a politika, amely minden jogunkat, de minden kötelességünket is szem előtt tartja, számtalan jelét szerezte meg nekünk annak a rokonszenyűnek és tisztelőnek, amelyet hazánk a nemzetek között élvez. Nagyon hízelt volt rém nézve az a bizalom, amelyben Anglia és Brazília részesített, amidőn bíról választottak egy vitás esetben. A nagyhatalmak koncertjében is teljesen össze tudjuk egyeztetni érdeinket védelmére, a szövetségünkhöz való hű ragaszkodást és a szives barátság köteleit Olaszország legfőbb céljával, a békével.

Szomorú események szükségessé tették hadseregünknek Kelet-Azsiába való kiküldését. Katonáinkat és tengerészeinket, akik a legnemesebb katonai erényekről tettek bizonyosságot, csak a minap fogadta a haza lelkes üdvözléssel. Őszinte örömmel láttam népemben a hadsereghez való ragaszkodásnak ezt a jelét, ami az én érzelmeimnek is megfelel. Amidőn szárazföldi és tengeri haderőnk tagjainak példás erényéről, önmegtartóztatásáról, a törvényt iránt való bölcs, soha kétségbe nem vont engedelmességéről megemlékezem, üdvözlöm őket mint katonát és királyt.

A trónbeszéd így végződik: Miután a hatalmas védett közbéke oltalma alatt a szabadság áldá-

sai biztosítva, a pénzügyek rendezve vannak és az állam hitele emelkedett és a nemzeti szorgalom erőteljes megnyilatkozása által megerősödött, mindenütt új virágzás reménye kezd fakadni. Amidőn azzal a teljes bizalommal tekintek a jövőbe, amely elődöknél szerencsésjének és dícsőségének alapja volt, számítok önökre abban az erős meggyőződésben, hogy bölcsességük és kitartásuk segítségével hazánk teljesíteni fogja rendeltetését és az olasz név becsülete és tekintélye emelkedni fog. Ez legbensőbb óhajom.

Róma, február 20.

A trónbeszéd felolvasásánál a szenátus gazdaság diszített ülésformában jelen volt az egész diplomáciai kar, számos szenátor és képviselő, valamint sok meghívott, közöttük számos hölgy. A királyi páholyban megjelent a királyné, akit beléptekor élénken üdvözölték, és az aostai hercegné. A királyt amikor a terembe lépett, *Éljen a király! Éljen a savoyai ház!* és hosszantartó élénk tetszéssel üdvözölték. Az aostai herceg, a turini gróf, az abruzzói herceg és a génoi herceg, az udvari méltóságok, Zanardelli miniszterelnök és a kormány többi tagjai, valamint az államtitkárok által követve a király a trónhoz lépett.

A trónbeszéd felolvasása után, melyen ismételtelen élénk, hosszantartó tetszés szakított féibe, Zanardelli miniszterelnök a parlament ülészakát megnyitotta jelentette ki. A szenátusba vezető uton, melyen katonaság állt sorfalat, odament és visszajövet lelkesült ovációkban részesítette a lakosság a királyi párt és a királyi család tagjait.

A cukorprémium.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Bécs, február 20.

A cukor-kérdésben ma délután minisztertanács volt, melyen a pénzügyminiszter jelentést tett a helyzetről. E szerint a két kormány megállapodott abban, hogy egységes instrukcióval fogja ellátni képviselőit a brüsszeli nemzetközi cukor-konferenciára. Az egységes instrukció arra irányul, hogy legalább átmeneti stádiumot iparokdjának elérni s hogy Angolország járuljon hozzá az 5 franknyi cukor-vám helyett fokozatosan a 10 frankos vámtételhez.

Brüsszel, február 20.

A kormány abban bizik, hogy az angol javaslat alapján létre fog jönni a nemzetközi cukor-szerződés és ahhoz Ausztria és Magyarország is hozzá fog járulni.

Bécs, február 20.

Az urakbáza és a képviselőház bizottsága ma több ízben tartott tanácskozást, de határozat nem jött létre. A képviselőházi albizottság tagjai kijelentették, hogy azokból a nem kötelező nyilatkozatokból, amelyeket a pénzügyminiszter velük szemben tett, azt a meggyőződést merítették, hogy a cukor-prémiumok megszüntetésével meg kell barátkozni, mert az befejezett dolog; így hát a két kormánynak most már első sorban arra kell törekednie, hogy a cukor-vám tulságos nagy leszállítást megakadályozza.

Bécs, február 20.

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter ma délelőtt hosszasan tanácskozott Koerber miniszterelnökkel a cukor-kérdésről. Általános az hiszik, hogy lehetetlen lesz a prémiumot megtartani, de másrészt arról sem lehet szó, hogy a cukorvámot tizenegy arany forintból leszállítsák öt frankra.

Baerentzen és Chiari képviselők hosszasan tárgyaltak a pénzügyminiszterrel. A nagy parlamenti cukorkonferencia holnap este tart ülést.

Nem tudjuk, vajon véletlen dolog volt-e, hogy Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter, aki a hivatalos jelentés szerint tegnap délután két óraker utazott el Budapestről, mind a két délutáni gyorsvonattal elmulasztotta s csak az esti öltözi gyorsvonattal utazott Bécsbe. Ugyanezzel a vonattal utazott Szell Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is és talán csak udvarias dolog volt Szell Kálmántól, hogy az osztrák pénzügyminisztert meghívta az ő kényelmes szalonkoosijába, de az bizonyos, hogy a négyórai utazás alatt bőséges alkalmuk volt, hogy az összes kérdéseket még egyszer áttekinthetjük. Igaz ugyan, hogy a magyar miniszterek hivatalosan azért utaztak Bécsbe, hogy Rainer főhercegnek jubileumához gratuláljanak, de mivel két napig maradnak itt, valószínűleg alkalmuk lesz arra, hogy a Budapestben megkezdett tárgyalást itt folytassák s talán be is fejezzék. Ez alatt a két nap alatt meg fogják állapítani az újabb utatásokat a brüsszeli delegátusok számára. Az bizonyos, hogy a végleges instrukciónak immár nem szabad sokáig késmi s hogy a brüsszeli delegátusoknak legkésőbb hétfőig reggelig ismerniük kell a két kormány álláspontját.

Egy másik forrás azt hirdeti, hogy az osztrák kormány véglegesen megállapodott a magyar kormányval a cukorkérdés dolgában. A Neue Freie Presse értesítése szerint a két kormány elhatározta a cukorprémium megszüntetését s a cukorvám leszállítását, de nem fogják teljesíteni az angol kormányt az a követelését, hogy a vámot öt frankra szállítsák le, hanem valószínűleg tizenöt frankra fogják leszállítani. Az osztrák és magyar kormány Brüsszelben követelni fogja, hogy az egész akciót csak fokozatosan vigyék keresztül. Mind a két kormány még ma megküldi a brüsszeli delegátusoknak az újabb utatásokat.

Bécs, február 20.

A kormány a cukorkérdésben, amint a nemzetközi tárgyalások jelenlegi stádiumában magától is értődik, eddig nem hozott végleges határozatot, az ellenkező hírek pusztá kombinációk.

Pága, február 20.

A csehországi cukorgyárosok egyesülete Hodék Gusztáv lovag elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, hogy állást foglaljon a brüsszeli konferencia tárgyalásaival szemben. Több mint 200 résztvevő jelent meg a szobgyűlésen. A pénzügyminisztérium képviselőiben dr. Carmine Adolf osztálytanácsos jött el. Az elnök hosszabb beszédben kifejtette, hogy Anglia követelése nemcsak a cukoripar romlását jelentik, hanem katasztrófát is a mezőgazdaságra. A kormány nem engedheti meg, hogy egy virágzó iparágat tönkre tegyenek.

Riedel báró teljesen hozzájárul az elnök fejtegetéséhez. Németország hajlandósága arra, hogy Anglia követeléseit teljesítse, csak azzal magyarázható, hogy a cukoripar termelési viszonyai ott kedvezőbbek, mint nálunk. Ha Anglia követeléseit teljesítik, a katasztrófa elkerülhetetlen volna.

Karlik igazgató reméli, hogy a parlamentben a mezőgazdaság érdekes védőkre fog találni. Általános tetszés közt felolvas egy határozati javaslatot, amely azt mondja:

A cseh cukoriparosok a prémium és vámkérdésben teljesen azon az állásponton vannak, melyet Ausztria-Magyarország és Németország cukoriparának képviselői ez évi február 9-iki nyilatkozatukban Berlinben kifejezésre juttattak és kijelentik: 1. hogy a cukoráraknak jelenleg lehetetlennek tartott állása még arra az esetre is, ha a cukoriparosok nemcsak hogy minden haszonról lemondanak, hanem még befektetett tőkékük kamatozásától is eltekintenek, nem enged magasabb répaarat mázsánként 77 krajcárnál; 2. hogy a kiviteli prémium és a belföldi fogyasztásra szánt nyerscukornak mázsánként 1 forint 50 krajcárnyi pótléka híján, ami összesen 154 millió forintra rug, a répa árát 60 krajcárra szállítják le, tehát oly szin-vonalra, melyen a répa árának teljesen meg kell szünnie; 3. hogy a mostani 11 forintos vámvédelem minden csökkentése esetén lehetetlenné válik minden megegyezés a nyerscukorgyárak és a finomítók között; 4. hogy a küszöbön álló katasztrófa nemcsak a nyerscukoripart, hanem a vele összefüggő összes iparágakat is vesztetős körébe vonná, 5. hogy Anglia, tekintettel arra, hogy körülbelül 18 millió métermázsá cukrot fogyaszt, amiből Ausztria-Magyarország és Németország 10 milliót szállítanak, míg a saját gyarmatokból való behozatuk csak körülbelül 800.000 métermázsára rug, minden büntető vámot csak a saját fogyasztóira rónak. Azonkívül azt hiszik, hogy Angliának cukoriparunk és mezőgazdaságunk ellen intézett eme merész támadását Oroszország példájára energiájukat vissza kellene utasítanunk. Legmélyebb sajnálatunkat fejezzük ki amiatt, hogy éppen a mostani annyira kritikus időpontban belemennek a prémiumok és beviteli vámkok eltörlésére vonatkozó tárgyalásokba és támaszkodva ő felségének 1901. február 4-én mondott trónbeszédére, melyben az ipar pártolása előtérbe állított, azt a várakozást fejezzük ki, hogy a kormány vissza fogja utasítani Anglia fenyegetéseit és erre nézve nem bocsátkozik további tárgyalásokba, még pedig akkor sem, ha Németországnak egyébként rendkívül értékes közreműködése hiányzana.

Janda Herman, az országos kultúratanács cseh osztályának elnöke kijelenti, hogy a földművelő osztály minden tagja felismeri azt a veszedelmet, mely őket, egy mint a cukoripart fenyegeti és szolidárisan fognak eljárni a cukoriparosokkal.

Eger igazgató hangsúlyozza, hogy a mezőgazdák egzisztenciája összefügg a cukorgyárakéval.

Schwarzberg Frigyes herceg kijelenti, hogy a mezőgazdák teljes nyomatékkal fognak sikra szállani a mellett hogy az egész országot fenyegető veszedelem elhárítható.

Drasche kifejti, hogy a mezőgazdák is belátják, hogy a cukoriparosokkal egyetértőleg kell eljárni és kijelenti, hogy agrár képviselők emlékeztetni fogják a

kormányt arra, hogy kötelessége védelmet nyújtani az iparnak és a mezőgazdaságnak.

Végül a határozati javaslatot zajos tetszés közt egyhangulag elfogadták.

Nikita tervei.

— Szerb-erzgerc barátkozás. —

Budapest, február 20.

Egész esőndben feltűnő dolgok történnek az Alduna és Adria közt. Nikita, a Feketehegyek fejedelme, nyakrafőre barátkozni kezd a szerbekkel, Sándor királyt és Draga királynét sem véve ki. Ez az ömlengés a két uralkodó közt váltott levelekben kapott írott dokumentálást, de a szeret most már akkorára dagadt, hogy helyet kellett számára keresni a levélnél nagyobb papírosokon, nevezetesen a két ország hivatalos lapjaiban is.

Ez a cikkezés abból az ötletből történt, hogy Vukovics Gavra montenegrói külügyminiszter Nikita fejedelem bizalmas küldetésében Belgrádba érkezett és átadta Nikita sajtókezű levélét Sándor királynak. A Dnevnik című szerb félhivatalos lap aznap a következőket jelentette:

Vaszcis Milos ezredes Cetinjébe utazott hogy mint ő felségének, a királynak küldöttje a belgrádi és cetinjai udvarok közti barátságos viszonyt ápolja. Vaszcis ur Bosznián át utazott Cetinjébe.

Ugyanabban az időben, amikor a szerb király küldöttje Cetinjé felé tartott, a montenegrói fejedelem rendkívüli követé szintén Bosznián át Belgrádba utazott, amit a Glasz Crnogorca, a montenegrói hivatalos lap legutóbbi számában a lap élén ad tudtúl.

A rövid hír után azonban érdekes vezércikk következik, amely Nikita fejedelem egyes parancsára íródott és amelyből kitűnik, hogy mi tulajdonképpen a montenegrói miniszter belgrádi utazásának célja. A cikk így hangzik:

Egy idő óta a világszerte rosszakaratú, koholt hírek keringenek a montenegrói udvarról, amelyek az uralkodó család ellenségeinek egy és ugyanazon konyhájából kerülnek ki. Ha ezeket a híreket meg akarjuk cáfolni, akkor ezt minden egyes számunkban meg kellene tennünk. Ezt azonban nem tartjuk érdemesnek, hanem az időre bízunk a cáfolatot. Az idő maga fogja mindazt megcáfolni és egyszerűsíteni meg fogja azok terjesztőt bélyegezni. Bizony az szomorú volna a szerbségre nézve, ha ezek az ismeretlen jóakarók a szerb uralkodó családokat dicsegetni halmozják el.

Vannak azonban olyan inszinuációk is, amelyek nem várhatunk arra, hogy maga az idő cáfolja meg őket. Ilyen az a rosszakaratú inszinuáció a mi uralkodóházunknak mostani magartásáról az Obrenovics-uralkodóházszal szemben.

Az összes szerb-barátok örömmel üdvözölték az új kort, amelyet Szerbiában ő felsége Sándor király bölcsen és bátran inaugurált és Szerbia igazi barátai bizalommal nézik a dolgok fejlődését. Különösen Szerbia külpolitikájával ért egyet Montenegro, ami legjobban nyilvánult a Vatikánval való vitás ügyükben. Mindezt pedig a szerbség esküdt ellenségei nem jó szemmel nézik, mert azt szeretnék, hogy Szerbiát örökkön belviszály sorvaszsa és hogy Szerbiát és Montegrót megosztassák azan erőtlő, amelyet nekik a közönség nyújt. Ezért gondolták ki a trónörökös kérdést, ami — tekintve a trónon ülő és az ifjúság virágjában pompázó szerb királyi párt — határozott rosszakaratra vall. A kombinációból nem hagyják ki a mi uralkodóházunkat sem, amennyiben a különféle konkurrens közt Mirko herceg ő felségét is fölémittetik.

Ezt a rosszakaratú állítást, amelyet néhány kevéssé óvatos szerb lap is átvett, kénytelenek vagyunk uralkodóházunk nevében a leghatározottabban visszautasítani, annál is inkább, mert uralkodóházunkat az Obrenovics-házzal a komaság szent költéke és a Szerbia ifjú királya iránti meleg szimpátia tűzi össze és a szerb királyt ezt viszonozza sőt Mirko herceggel szemben különös jóindulattal viseltetik.

A Szerbia és Montenegro szerb közössége ellen áskálódó ellenségek pedig akciójukkal éppen az ellenkezőjét érik el annak, minél amire törekvésnek, mert éppen ők erősítik meg a két állam nemzeti öntudatát. Hogy pedig ugy Cetinjében, mint Belgrádban teljesen átérzik ennek a közösségnek a jelentőségét és erejét, azt legjobban bizonyítja Sándor király cetinjéi új követének kinevezése és a mi külügyminiszterünk belgrádi utja.

Szóval, Nikita kitűnő reklámot csinál a maga hivatalos lapjában Mirko hercegnek. Még sem zörög a haraszt hiába.

Újvidék, február 20.

A Zászlava belgrádi értesülés szerint ottani udvari körökben határozottan állítják, hogy Vukovics montenegrói külügyminiszter utja, a monte-

negrói hivatalos lap minden cáfolata mellett, azszal a tervvel függ össze, hogy Sándor király adóptálni akarja Mirko montenegrói herceget.

A barcelonai munkásforradalom.

— A Budapesti Napló távirata. —

Budapest, február 20.

A spanyol cenzura ugyancsak enyhítgeti a barcelonai sztrájkról szóló jelentéseket, de az így átalakított táviratok is rendkívül veszedelmesnek tüntetik föl a spanyolországi helyzetet. Barcelonában reggeltől estig ropog a puská és revolver s maguk a hivatalos körök is attól tartanak, hogy az általános sztrájk kiterjed egész Spanyolországra. Ha így beszél a hivatalos Madrid, akkor ezt a jövőndőlést befejezett ténynek vehetjük. S ha az általános sztrájk az egész országban abban a formában üt ki, amelyben Barcelona kerületében pusztít, így mi más ez, mint országos forradalom, amelyet a társadalom egy széles rétege szított a többi ellen?

Ha így fejlődnek tovább az események, nem lehetetlen, hogy XIII. Alfonz fejérlő tavasszal a forradalom keze leüti azt a koronát, amelylyel a toledói érsek őt megkoronázza.

Barcelona, február 20.

A zendülők tegnap leromboltak két templomot.

Barcelona, február 20.

A helyzet egyre válságosabb lesz. A postai és vasuti közlekedés teljesen szünetel, úgy hogy a várost éhség fenyegeti. A helyzet komolyságát legjobban jellemzi, hogy a nagyobb köztereken ágyukat állítottak fel.

Madrid, február 20.

Barcelonából jelentik telefonon, hogy este nyolc órakor az utcán szakadatlan lövöldözés hallatszott. Egy csendőr elesett és egy hadnagy megsebesült.

Madrid, február 20.

A barcelonai hírek itt nagy izgatottságot keltenek. Telefonjelentések szerint Barcelonában és Villanueva y Geltruban a zavargók összejöttek a katonasággal. Madridban megtiltották az újságírást. A Vörös Keresztet utasították, hogy összes sereit készen tartsa. Attól tartanak, hogy a sztrájk a saragossai tartományra is kiterjed és hogy nemsokára egész Spanyolországban kitör az általános sztrájk.

Madrid, február 20.

A Fabra-ügynektég jelenti Barcelonából: A helyzet nem igen változott. Nagyon sok összejözés fordul elő a sztrájkolók és a csendőrség meg a katonaság között. Mindkét oldalról löttek. Néhány ember megsebesült. Néhány péküzletet kifosztottak. A nyomdászok dolgozni akaró társait azszal fenyegették, hogy agyonverik őket és a nyomdákat elpusztítják. A lapok kidőli elhatározták, hogy a rend helyreállítást nem adnak ki újságot.

Barcelona, február 20.

A Santa Madonna-színház erkélyén összegyűlt emberek megtámadták a lovasságot. A katonaság kénytelen volt löni és néhány embert megsebesített. A katonák azután betörték a színház ajtaját, hogy elfoják a támadókat, akik revolverekkel löttek rájuk. A kausuk-gyarakat, amelyek eddig még nyitva voltak, most már szintén bezárták. A sztrájkolók a gyárak bezárását nagy diadaluknak tekintik. Bonafulla ismert anarkistát elfogták.

Barcelona, február 20.

A sztrájkolók megölték három munkást, akik munkába akartak álni és egy pékmestert, aki felemelte a kenyér árát. A közúti vasúti forgalom még szünetel. A piacokon élelmiszerhiány érezhető. A sztrájkolók akadályozzák a marhavágást. Uj csapatok érkeztek ide. Konstálva van, hogy a rendzavarások anarkista jellegűek. A kereskedelem és a munka teljesen szünetel.

Madrid, február 20.

A kamara tegnapi ülésén De Tezerga igazságügyminiszter Romero kérdésére azt válaszolta, hogy a Barcelonából érkezett legújabb hivatalos jelentések szerint a helyzet változatlan. A közúti vasut ismét közlekedik és a gyárakban újra dolgoznak. Manresában és Sabadelen helyreállt a nyugalom, de a munkások tovább sztrájkolnak. Hogy mikor ér véget a mostani helyzet, azt a kormány nem tudja, de minden lehető el fog követni, hogy mihamarább helyreálljon a nyugalom.

Madrid, február 20.

A parlamenti ellenzék összes pártjai megállapodtak egy nyilatkozatban, amelyben azt mondják, hogy a kormány nem képes a konfliktust megoldani, tehát más kabinetnek kell helyébe jönnie. Hír szerint Romero ma a kamarában vitát fog provokálni ebben a

kérdésben. Lehetségesnek tartják, hogy a kormány behívja a tartalékokat. Egyes külföldi lapok jelentéseivel szemben konstátálják, hogy a barcelonai forrongás nem politikai, hanem csupán szorosan körülhatárolt szociális természetű mozgalom. A Correspondencia a katonaság kiküldését azzal hozza kapcsolatba, hogy a kormány karlista-mozgalomtól tart.

Madrid, február 20.

A szenátus elfogadta a kormánynak a barcelonai ostromállapotra vonatkozó előterjesztését.

HIREK.

Uj attrakció.

Hogy élnek képzelmünkben a gulák és szfinksok?

Az afrikai sivatagra leszáll az este. Violszínű az ég a nyugati szemhatáron, az izzó földre tüzes sugárkéve hull alá, a levegő az opál színét veri vissza, aztán hűvös szellő ribben, a színek szertefoszlanak és messze valahol a tengerből felmerül az ezüst hold és az ultramarinkék színű égen kigyulnak a csillagok.

Csend van. S a néma, hangulattal teli éjszakából sejtelmesen merednek elő eltűnt évezredek emlékei: a piramisok és szfinksok. Hiába jósolta meg a rabszolga, hogy:

Pár ezredév guaidát eléssa,
Homoktorlaszba temeti neved!

A fáraók emléke ma is hirdeti építőik hajdani nagyságát s még a holdfényes éjszakában is mértődekre látszik el. Komor és méltóságos, fenséges a maga egyszerűségében. Nemzeteket látott születni, megsemmisülni, városok támadtak fel és dőltek romba körülötte s Napoleon szózata gyenge leheteként tört meg a piramis felán.

Nappal egymáshoz kötött, gazdag angol utazók sora vergődik fel hatalmas lépcsőzetén, de éjszaka magános és elhagyott; komor emlékjele elmúlt időeknek.

Eddig a piramisoknak csak bejáratához merészkedtek az ujkor kíváncsi gyermekei; a belső évezredek sötétségét ki sem bolygatta meg, — amíg...

Most következnek az üzlet. Maspero ur, az Egyiptomi Régiségek Felügyelőbizottságának vezérigazgatója gondoskodott róla, hogy a piramisokra, szfinkszre és régi templomokra éjszaka hatalmas ivlámpák szórjanak sugarat. A kísérlet gyönyörűen sikerül. Cheops egekbe nyuló guláját villamos fény világítja meg, s Maspero ur az áramot bevezette a belső folyosókra is, úgy hogy most éjjel-nappal rendelkezésre áll a gulák külseje, belseje a nagyérdemű t. e. közönségnek. Mint valami szinpad dekoráció, olyan szép éjszaka minden egyes piramis, nemsokára zene fog játszani éjjel Karnak templomában s Kairó elegáns világa vörös bált fog ott rendezni.

Ez a romantizmus alkonyja. Félre méltóság, fenség, első a közönség kényelme, új attrakciókról kell gondoskodni s nemsokára lift és fogaskerekű vasut mászik föl a piramisokra. Hullasson ezért egy könnyet az, ki szeret elmélázni beomlott sirokon s kinek képzelmeiben egy eltűnt világ jelenik meg, mikor az afrikai partokra lép. De a haladás nem melázó és nem andalog mult romokon. Az a világ már összedől, de mi élünk és pénzéért mindegyikünk megköveteli, hogy Maspero ur pontosan, ügyesen és az új kor igényeinek megfelelően szolgáljon ki benünket. Es ezentul ott, hova emberi lábnyom még nem ért, a gulák kstakombáinak rejtelmes folyosóiba tömegesen fognak járni-kelni Albion hirtelenszöke leányai és skizzekben fogják megörökíteni a néma boltokat.

Es ha foltámadna a régi idők egy szent papja?

Ami néki szent, sérthetetlen és örökéletű volt, azon egy idegen világ gázol, ahol az ő királya aluszsa örök álmát, ott kétszeresült-kereskedők és gazdag német gyapju-

kereskedők botorkálnak és meggyaláznak minden talpalatnyi tért...

De kár ezzel is törődni... Ki tudja, ki és hogyan fogja tapodni a mi legszentebb emlékeinket?

N.

Budapest, február 20.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Február 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassan a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Rajner főherceg aranylakodalmá.** Bécsből jelentik, hogy *Rajner* főherceg és felesége ma reggel megjelentek az aranylakodalmuk alkalmából a Szent Pál templomban tartott istentiszteleten. Ezután a magyar kormányt és több más küldöttséget fogadtak. A király is személyesen üdvözölte a főherceget párt s ajándékkal átadta arcképeit, majd visszahajtatott a Burgba. — *Szell* Kálmán miniszterelnök a miniszterekkel, továbbá gróf *Széchenyi* Gyula, a királyi személye körüli miniszterrel, valamennyien díszmagyarban és báró *Főjeváry* Géza honvédelmi miniszterrel, aki magyar tabornoki díszruhát viselt, megjelentek *Rajner* főhercegnél, ahol *Szell* Kálmán miniszterelnök mindenekelőtt a magyar parlament megünnepeléséről a főhercegi párnak aranylakodalmi ünnepe alkalmából a parlament hódolatleljes szerenosekivánatait tolmácsolta, majd pedig a magyar kormány hódolatát fejezte ki.

A főhercegi pár egész udvartartásától környezve fogadta a magyar minisztereket s mély meghatottsággal köszönte meg a szerenosekivánatok. Különösen jól esett nekik a magyar parlament figyelmes megemlékezése. Biztosították *Szell* Kálmán miniszterelnököt, hogy a legmelegebb érzelmek fűzik őket a magyar nemzethez.

Említték érdemel az a körülmény, hogy a magyar kormányt a főhercegi pár minden más küldöttség előtt fogadta. A magyar miniszterek, akik a Hofburg plebánia-templomban holnap tartandó egyházi ünnepen is jelen lesznek, holnap délután, illetőleg este visszatérnek Budapestre.

A Szent Pál templomban tartott istentisztelet után *Lueger* polgármester az alpolgármesterekkel, a tanácsjegyzőkkel és a tanács előjáróival a főhercegi palotába ment és átadta Bécs városának emlékfelhárát, amely Bécs városának az uralkodóház iránt való szeretetét és a jubiláló főhercegi pár iránt való szerenosekivánatait fejezi ki. Azután következett a bécsi iskolás gyermekek hódolata. Minden kerületből két lehéruhas polgári isko ai leányka jelent meg. Az egyik leányka virágcsokrot és aranyozott babérágat nyújtott át a főhercegnek és ünnepi verset mondott el. Azután a wiedeni polgárság tiszteltget, amely hódoló feiratot és emlékrémet nyújtott át. A főhercegi pár továbbá a tudományos akadémia üdvözlését fogadta, amelynek a főherceg a védnöke.

O felesége ma a *Rajner* főherceg és *Mária* főhercegnő aranylakodalmának ünnepe alkalmából adott család ebédén a következő beszédet mondotta:

A hábsburg-lotharingiai háznak a legtalvalabbí évszázadokban kezdődő családi története, mely jelentős eseményekben gazdag, először jegyzi fel egy 50 éves, örömben és bánatban kipróbált, boldog házasságnak lélekemelő tényét. Isten kegyelme megengedi, hogy *Rajner* főherceg és *Mária* főhercegnő az ő áldásával megüljék aranylakodalmukat és új malasztot áraszt az általánosan tisztelt jubilánsokra további közös életútjukon. Ha erre visszatekintek ebben az órában, újból a legmelegebb hálával kell megemlékeznem azokról a kiváló és maradandó érdemekről, melyek által *Rajner* főherceg az általános állami és katonai működés fontos aigaiján, valamint a művészet és a tudomány terén kitünt. *Mária* főhercegnő, a főherceg hű szerető életfűrsá, minden jóért és szépért lelkesülő szívének gazdag adományaival, mindenkor férjének fennkölt szellemében működött. Így a mi drága ünnepelejteink élete értékes kincsese vált, melyet ök kölcsönösen megóvtak és gyarapítottak. Általános a tiszta öröm és a legbensőbb részvétel a főhercegi jubiláló pár és ezzel egyuttal házuk örömnünnepe, melynek boldogsága a népeinkkel való megszentelt kötelekekkel megerősített egyesülésen nyugszik. Ami engem és házam összes tagjait és volnék együtt széles e hazát ma mélyen megindítja, azt egybefoglalom abba, hogy a legmelegebben kívánunk áldást és boldogságot a mi szerető, tiszteletreméltó jubilánsaink: Is-

ten tartsa meg *Rajner* főherceget és *Mária* főhercegnőt! Eljének!

A családi ebédén résztvett a *casertai* gróf és neje, *Mária* *Immakulata*, *Mária* *Pia*, *Mária* *Josefine* beurboni és szicíliai hercegnő, a *württembergi*, *bajor* és *koburgi* fejedelmi személyek és az összes Bécsben időző főhercegek és főhercegnők.

— **Ebéd a hadtestparanosknál.** *Lobkowitz* Rudolf herceg vezénylő tábornok, hadtestparanosnok és neje, ma este ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: *Schlauch* Lőrinc bíbornok, *Zichy* Nándor, *Festetics* Tassiló, *Csekonics* András, *Nádasy* Ferenc és *Wenckheim* Frigyes grófok, báró *Hornig* Károly és *Samrecsányi* Pál püspökök, gróf *Andrássy* Géza, gróf *Czirák* Antal, *Bolla* Kálmán tábornag, csepei *Zoltán* Elek altábornag, *Basler* Gusztáv vezérőrnagy, *Andrássy* Sándor, *Esterházy* Miklós Mór és *Esterházy* Mihály grófok, báró *Edelheim-Gyulai* Lipót, gróf *Károlyi* István, *László* László, herceg *Odescalchi* Géza, báró *Révay* Gyula, *Radics* Jenő miniszteri tanácsos, gróf *Szapáry* Pál, *Scalaj* Péter miniszteri tanácsos, gróf *Zichy* Aladár és gróf *Zichy* János.

— **Tolsztoj.** Az öreg orosz paraszt, a leg-hatalmasabb emberi elmék egyike már újra aktuális lett. Nyomja a vállait a vénség terhe s közelodik az a pillanat, amiben kiálszik majd egy olyan ember életének a lámpása, akire büszke lehet a hazája. Pedig nem az, vagy legalább is nem eléggé általánosan. A közep valóságos imádja, az értelmiség azt a tükröt látja benne, akinek az agyunkájában vissz tükrözik az egész orosz élet minden büneivel, erőivel, szélsőségeivel, meglevél, fagyavál egyetemben. A hatalmas papság azonban ellensége ennek a profótának, aki pedig a legtisztább forrásból, *Krisztus* tanult emberszeretetet. Átlépte tudniillik a közvetítőket. Az igazmondásban se ismeri el az orosz mértéket — s üldöztet, a falujába internált, az egyház kebelebből kitaszított. Szibériával meglepvegetett ember lett belőle. Szerencsése, hogy gróf s szerencsése, hogy rá lehet fogni, hogy külfönc. Ilyenformán még se lehet ug elbánni vele, mint valami közönséges izgatóval. Azt azonban ezuttal is megselekedte a hivatal s hatalom, hogy homályba burkolja mindyálunk előtt az igazságot abban a kérdésben, hogy hát hogyan is van *Tolsztoj*? Ezt a nevet nem szabad lenyomatni az orosz újságokba mindaddig, míg élő ember az, aki viseli. Ez a paranos — s abban az országban paranosra csinálják az újságot is. Egyháza eafelő ellentétes hírek érkeznek folyton belőle és pedig idegen újságok tudósítói révén, nagy kerülővel, sok kézen keresztül menve. Ez az oka annak, hogy soha még beteg olyan sokszor nem haldoklott és nem gyógyult fel újra, mint az agg orosz költő s ez az oka annak, hogy az sínes kizárva, hogy ebben az órában mosolyogva olvassa valami francia vagy német újságban, hogy már az orvosai föladatak minden reményt és hogy az ágya köré gyülekezett familia szívzorongva lesi, hogy mikor hagyja el az öreg testet a fiatal lélek. Ez idő szerint tudniillik az a hír járja, hogy már egészen a végre jutott élde utjának az öreg poeta. Félálával benne áll a sírdögörben. — A hír azonban nem megbízható. Erről az emberről már annyit hazudtak össze-vissza, hogy a legközelebbi olyan hír, amelynek hitelt kell adnunk, a kidüléséről fog szólni. Minden egyéb csupa kombináció. Bárcsak sokáig kombinálhatnánk még.

— **A háznygi jubileuma.** E hónap 25-én lesz tíz éve, hogy a képviselőház *Csárossy* Béla országgyűlési képviselőt háznygyvá választotta. Közvetlenül *Atmány* Gézát váltotta el a hivataban de szellemben *Visontai Kovách* László utódja volt. Mindenkiel szemben előzékegy tudott lenni s a háznygi hivatal megint kedves találkozó helye lett a képviselőknék pártkülönbéseg nélkül. Háznygságának tizeszendős fordulója alkalmából ugy hajtuk sok kedves meglepetés vár *Csávossy* Béla-ra s hir szerint a jubiláris nap előestéjén gróf *Apponyi* Albert házelnök ebédet ad, melyre a pártvezérek, a Ház alelnökem és jegyzői karán kívül hivataosak lesznek a Ház volt elnökei és alelnökei is.

— **Kitüntetés.** A szerb király *dr. Nyáry* Sándor műegyetmi magántanár és az országos képiar órét a *Szent Száva-rend* commandeur keresztjével tüntelte ki.

— **Eljátszotta már kis játéka.** Nagy bajba jut szegény *Stern* *Alionz* *Mária*, ha egyszer csakugyan jött a tarkas és ő hiába ordított. — *Stern* *Alionz* *Mária* zágrábi csavargó, aki mindenféle omeiken segítőt gyűjtöget s fáradságos utazásait a kórházakban pihen ki. Fővételét magát s addig lustálkodik míg ki nem sül róla, hogy szimulál. A belügyminiszter most őlhivta rá az összes kórházak szives figyelmét és *Stern* *Alionz* *Mária* halálos betegen is hiába komog de ezután a kórházakba. Eljátszotta kis játéka.

— **Az igazságügyi minisztérium új palotája.** *Plösz* Sándor igazságügyminiszter elhatározta, hogy külön palotát építtet az igazságügyminisztérium számára, amelynek hivatalos helyiségei most a földmivelésügyi minisztérium házában szorongnak. Az új palota a *Zoltán*-utca, az *Akadémia*-utca, az új országház előtti tér s *Rudolf*-rakpart által határolt telken épül, amely jelenleg a közmunkatanácsé. Az új négyemeletes palota terveit és költségvetését a nemrégiben elhunyt *Kiss* István műépítész elkészítette. Az új palota a telek árán kívül két millió koronába fog kerülni és oly nagy lesz, hogy abban esetleg egyelőre az V. kerületi kir. bíróságot is elhelyezhették. A terveket és a költségvetést már hónapokkal ezelőtt fölterjesztették a pénzügyminisztériumhoz, s mielőtt ennek hozzájárulása megtörtént, külön törvényjavaslattal fogják kérni a hitelt az országgyűléstől és remélhető, hogy az építkezést még ezen a tavaszon megkezdhetik és mástél év múlva az igazságügyminisztérium beköltözhetik saját palotájába, mely a főváros egyik legszebb középülete lesz. A *Zoltán*-utca felőli nagy parkozott udvart terveznek, a park közepén szökőkúttal, s ebben a parkban szobrokat is lehet elhelyezni az igazságügy jeles férfainak emlékére.

— **A pápa jubileuma.** Ma huszonöt esztendője, hogy *XIII-ik* *Leo* pápát, a kereszténység lejtévé választották. Ezt a nevezetes évfordulót ma hálaadó istentisztelettel ünnepeleltek meg a főváros katolikus templomaiban. A pébánia templomokban megjelentek a középiskolák tanárai és tanulói, akik a mise alatt a pápai himnuszt énekeltek. *Az egyetemi* templomban a mely pompásan föl volt díszítve, délelőtti kilenc órakor volt a hálaadó istentisztelet. A pirospostóval bevont padokon helyet fogalt: gróf *Zichy* Nándor, gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke, *Bende* Imre, *Hettyei* Sámuel, gróf *Csáky* Károly, báró *Hornig* Károly, *Firczák* Gyula, *Samrecsányi* Pál, *Várossy* Gyula, *Ráday* Párkas püspökök, *Féher* Ipoly főpap, *Kriszán* Mihály pápai kamarás, dr. *Demkó* György hittudományi dékán, *Rapacs* Rámond egyetemi tanár, az autonómia kongresszus számos tagja és sok más előkelőség. Az istentiszteleten *Császka* György kaioceai érsek pontifikált nagy segédlettel. Mise után az érsek áldást osztva távozott a templomból. — *A budavári koronázó Mátyás-templomban* a tanuló ifjúság és nagy közönség jelenlétében dr. *Nemes* Antal apátplébános mondott misét. — *Az angokissasszonyok templomában* délelőtti kilenc órakor dr. *Kohl* Medárd püspök végezte a hálaadó istentiszteletet, amelyen az apácák és a növendékek kívül sok arisztokrata hölgy vett részt. — *A terézvárosi plébánia-templomban* *Stieber* Vince apátplébános mondott Tedeumot. — *A ferencvárosi Ranolder-templomban* a növendékek alkalmi dalokat énekeltek és szavaltak. *Kriszán* Mihály igazgató beszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy 263 pápa közül csak három uralkodott tovább huszonégy esztendőnél.

A vidéki templomokban is megünnepelték a jubileumot. *Kassáról* táviratozák: A pápa jubileuma alkalmából a kassai domban ünnepi mise volt, melyen a hatóságok jelei és az egyesületek is résztvettek. — *Pozsonyban* a város összes katolikus templomaiban ünnepi istentisztelet volt. A koronázási őtemplomban báró *Horeczky* Ferenc prépost mondotta a nagy misét.

Bécs, február 20.

A pápa jubileuma alkalmából ma *Tallman* nunciusznál gratulációra megjelent *Jenő* főherceg, báró *Defin* és báró *Polich* a német lovagrend nagy komturjai kíséretében továbbá *Lajos* és *Ferenc* bajor hercegek, az arisztokrácia számos tagjai, *Lueger* polgármester a községtanács elnökségével és mások.

Róma, február 20.

A pápa jubileuma alkalmából ma délután a Szent Péter-templom bazilikájában *Rampolla* bíboros ünnepi tedeumot celebrált, melyen 24 bíboros vagy 40 püspök és a pápai dignitárusok voltak jelen. Miután 1870. óta hasonló ünnepség nem volt, a bazilikát megnyitották a közönség előtt. Azonkívül a tedeumon a római katolikus egyeték 300 képviselő, e égő gyertyákka! volt jelen, továbbá az olasz és az idegen egyházi intézetek és vagy 20.000 ember. Midőn a közönség az ünnepély után megpillantotta a pápát lakosztályának egyik ablakánál, kailap és kendőlengéssel tiszteletile jesen üdvözölte őt. Incidens nem történt elő. A pápa, aki a legjobb egészségnek örvend, nagyszámu üdvözlő-táviratot kapott a katolikus világl minden részéről.

— **A korona és címer használata.** Eddig úgy volt, hogy a magyar szent korona jelvényét másképp, mint az ors-ág címerével kapcsolatosan használni nem volt szabad és azok a vedjegyek, melyeken a magyar korona a címer nélküli volt föltüntetve, ki voltak zárva az oltalomból. *Hagedüs* Sándor kereskedelmi miniszter a miniszterelnökkel egyetértve változtatott ezen a dolgon; a rendeletet határon kívül nejezte és értesítette az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy ezentul mindazokat a vedjegyeket, melyeken a magyar szent korona jelvénye látható, amennyiben egyéb szempontból azok bejegyzése nem kitogásolható, szabályszerűen lajstromozza be.

— **Csitt kis fiám ...** Bagoli György cigányvölgyi mesterembert nemrégiben egy kis bal eset érte. Munkaközben megkarcolta kezét egy rozsdás szög. Jelentéketlen volt az eset, megeskis az emberrel ezerszer is s talán éppen csak ezer egyedikszor válik olyan nagy szerencsétlenség belőle, mint amilyen a szegény cigányvölgyi mesteremberé. Vérmérgezést kapott. Hirtelen bevitték Nagyváradra kórházba, de ott se segíthettek már rajta. Előzött három nappal meghalt. A felesége otthon beteg várta a híreket az uráról s persze szörnyű aggodalomban, mert tudta, hogy súlyos bajról van szó. A halál hírért először József nevű fiuk tudta meg. Az Váradon inaskodik s mindennap bejár az apjához a kórházba, míg egyszer csak azt mondta neki, hogy nincs már itthon az apja, meghalt. Megteleggrafálta haza is a csapást. A táviratot a házigazda vette át s előbb ő is olvasta el. Amikor látta, hogy mi van beleírva, gyorsan zsebrevágta. Nem akarta a szegény asszonyt így megröghanni a szomorú hírel, gondolta, hogy majd lassan, lassan előkészíti reá. Ott féntfergett azonban körülötte a már halott apának a másik fia, a kisebbik, Pista. — A kilencszendős gyerekek felűnt az, hogy a telegram az anyjának szól és mégse akarják odaadni neki s megkérdezte a házigazdától: — Miért nem adja át édesanyjának az írást, amit a postás hozott?

— Csitt, kis fiám, — felelte a férfi. — Neki nem szabad még megtudni, hogy mi van abban az írásban.

— Hát mi van benne?

— Hogy meghalt az apád.

A fucska egy szót se szolt erre, csak elődalgott. Később halva találták meg az udvar végében. Kis megdermedt keze görcsösen szorította azt az orvosos uveget, amiből az apja kezét gyógyították. Ezt az orvososgot itta meg és az orvoság — megölte. Kis megszorodott szive nem tudta elviselni azt, hogy már soha ne legyen neki apja.

— **A király hangversenyén.** Bécsből jelentik: *Harimann* páter Szent Ferenc oratóriumának tegnapi előadásán ő felsége a király is megjelent az udvar tizenöt tagjával. A király, aki már 15 év óta nem látogatott meg hangversenyt, *Mária Valéria* főhercegnő társaságában lépett be a Zeneegyesület nagytermébe, hol az oratórium meghallgatására már előbb megjelent: *Lajos Viktor* és *Károly István* főhercegek, gróf *Caserta*, *Mária Jozefa* főhercegnő, *Izabella* spanyol infánsné, *Alice* főhercegnő, a toskánai nagyhercegnő leányai és *Mária Terézia* főhercegnő leányai. Ő felsége és az udvar tagjai végighallgatták a hangversenyt és a szerzetes szerzőt élénken megtapsolták.

— **Elismerés Korányi tanárnak.** Gróf *Csekonics* Endre, a magyar szent korona országai vöröskereszt egyetemen elnöke, *Korányi* Frigyes főrendiházi tag, egyetemi tanárhoz, aki az egyesületnek kezdetől fogva munkás tagja, és kiváló érdemeinek elismerésül az egyesület egészségügyi tanácsának elnökévé választott, levelet intézett abból az alkalomból, hogy *Korányi* tanár nagyművi elfoglaltsága miatt ismételt felkérés dacára lemondott előnki tisztségéről.

Ismerve — szót többek között a levél — Méltóságodnak a magyar tudományosság és így közvetve a magyar nemzet érdekében kifejtett áldásos, sokoldalú tevékenységét és azokat a nemes feladatokat, melyek a közjó érdekében Méltóságod bölcsességétől várják az eredményes megoldást, és amelyek Méltóságod nagrabecslült egyéniségének csorbítatlan munkaképességét teljesen igénybe veszik. — kénytelen vagyok meghajolni méltóságod elhatározása előtt és igazán átérzett mély sajnálattal lemondásod tudomásul venni.

És visszajáratva méltóságodnak a magyar vöröskereszt érdekében kifejtett őnzetlen és példaadóan ügybuzgó tevékenységére, a magyar vöröskereszt egyetemében nevében fejezem ki méltóságodnak legmeglehetőbb átérzett hálás köszönetemet és őszinte elismerésem azon szakadatlan és eredménydus gondoskodásért, amelylyel a vöröskereszt közegészségi céljait mély tudománytal és méltósággal ápolni méltóztatik, kérve egyben méltóságodat, hogy a vöröskereszt intézményét a jövőben is jóindulatu támogatásban részesítseni sziveskedjék.

— **Zichy Mihály üdvözlöte.** A mult héten történt, hogy egy lelkes magyar társaság Oroszországba utazott és felkereste Péterváron *Zichy* Mihályt, a cár udvari festőjét, hogy megvigye neki honfitársai üdvözlötét budapesti kiállításának nagyszerű sikere alkalmából. Az ősz mester ebédet adott földjei tisztelőlére és erre meghívta a magyarokon kívül több orosz és francia művészkollegáját is, akik most a mesterrel élőkön, a következő táviratot intézték dr. *Róza* Miklóshoz, a Nemzeti Szalon titkárhoz:

Zichy Mihály nagy mesterünk vendég szerető házána kedélyes ebéd bejelentével örömmel üdvözljük a Nemzeti Szalon lekes vezetőségét a sikerült *Zichy*-kiállítás alkalmából, melyért az ősz mester is hálás köszönetét tolmácsolja.

Zichy Mihály, *Lovns* Lajos, *Memms* Oszkár *Tivadár* és neje, *Bossán* Kornél és neje, *Rooder* Zsófia, *Gonsev* nővérek, *Henry Cumming*, *Georges Schwertschko*, *Francis Rouband*.

— **Magyar művészek a boerokért.** Hágában tudvalevőleg bizottság alakult, amely a déliarikai koncentrációs táborokban szynlódó boer asszonyok és gyermekek fősegélyezésére nemzetközi sorsjátékot rendeznek. A részvételre a bizottság a magyar művészeket is felszólította, akiknek körében az eszme mély visszhangra talált s kérésükre az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága megengedte, hogy a jótékony célú sorsolásra szánt magyar művek a Műcsarnok tanácskörtől termében március hó 8-ikáig bezárólag tetszés szerinti belépődíj mellett kiállíttassanak. A művészek a kiállítás jövődelméből elsősorban a művek Hágába való szállításának a költségeit akarják fődözni, az esetleg fennmaradó összeget pedig pénzben fogják a sorsjátékot rendező bizottságnak megküldeni. Remélhetőleg a magyar művészek mindegyike egy-egy kisebb-nagyobb alkotásával hozzá fog járulni ehhez az emberbaráti akcióhoz, annyival is inkább, mert illetékes helyről kapott értesítés szerint Európa többi országából már több mint 4000 bejelentés érkezett a hágai bizottsághoz. Mindenesetre kívánatos, hogy azok a művészek, akik műveikkel a nemes célhoz hozzájárulni kívánnak, műveiket minél hamarabb beküldjék a városligeti Műcsarnokba, mert a kiállítás legelőbb csak március 8-ikáig tarthat. A kiállítás megnyitásának a napjáról a közönség a lapok útján fog értesülni.

— **Járvány és divat.** Az angol divat nemcsak máshol a világon, magában Angolországban is gyorsan terjed. Példa rá most London. Ott kicsinyek, nagyok, szegények, dusak vörös karszalagot vagy keresztcsékét viselnek a balkarjukon. Es ennek az oka a himlőjárvány, amely idő óta az angol fővárosban kis mértékben fölépelt. Nincs nagy baj, az öt millió lakosra mindössze ezeregyesét eset jutott, ami tízezer lélek közül 2-2 eset, de ez a kis arányú járvány elég ok arra, hogy a londoniak logalább is féljenek, s lehetőleg védekezzenek a meglepetés ellen. Szóval Londonban nagyban folyik a himlő ellen való beoltás, ami az orvosoknak is jó, mert váratlan kereset többletbezt jutottak, de arra is jó, hogy az emberek a balkarjukon vörös karszalagot, vagy keresztcsékét viseljenek. Mikor az embert beoltják, nem szabad a karjához nyulni durván senkinek sem, arra volt hát jó ez a megkülömböztetés, hogy mindenki figyelemmel legyen, s beoltott felebarátja iránt kiméletes legyen. Valakinek eszébe jutott az a megkülömböztetés, mások jónak látták és követtek, aztán jött egy nagy ur, a Norfolk-i herceg, aki szintén magára vette az ismertető jelet. No, akkor szentesítve lett a dolog, sőt, mint rendezés, divat is lett belőle. Ami végre is nem baj, hiszen egyszerű félreértésekből is lettek már divatok. A helyzet most már az, hogy olyanok is viselik a vörös szalagot vagy a keresztet, akik be sincsenek oltva. Pedig, ha fordítva volna, akkor inkább több az eshetőség, hogy nem akad rá a ragadós betegség. De hát hiába, manapság már olyan nagy a hősiesség, hogy az ember egy divatért is kész meghalni.

— **Az orosz diákok zavargása.** Az orosz diákok ismét mozgolódnak. Nagy tüntető körmenetet terveznek Szt.-Péterváron, melyen a diákságon kívül a munkások küldöttségei s az előkelő társaság radikális gondolkodású tagjai is részt vesznek. A fővárosban e célból proklamációkat intéznek a néphez és az iratokat a népszámlálási ivekkel együtt házhoz szállítják. Péterváron ugyanis most folyik a népszámlálás s népszámlálási biztosoknak nagyobb részt tanítókat neveztek ki. Hangversenyeken és színházban a karzatról cédulákat dobálnak a földszintre s a páholyokba és cédulák is a proklamáció szövegét tartalmazzák. Az egyetemi professzorok nem avatkoznak a diákok dolgába, mert nincsenek megelégedve a miniszterek szervezeti szabályzatával, mely a diákok politikai cselekedeteit fölöttébb való felügyeletet reájuk hárítja. E hó 11-én és 12-én száznál több munkás és negyven diákot tartóztatott le a rendőrség. Az elfogottak közt van Zeretelli herceg is, a diákság vezetője s a diákgyűlésnek szónoka. Kiewben is nagyban mozgolódik a diákság és február hó elseje óta nem jár az előadásokra.

— **Tűz a jegybank nyomdájában.** Bécsből jelentik, hogy az osztrák-magyar bank nyomdájának egyik ruhatárában ma délben eddig ki nem derített módon szobatóz ütött ki, amelyet azonban néhány perc alatt a bank kőzegei eloltottak. A munkásnők ruhájának egy része, amely a ruhatárban volt elhelyezve, elégett, de a nyomdahelyiségekben semmi kár sem esett.

— **Letartóztatott hadnagy.** Hamburgból jelenti egy táviratunk, hogy ott egy fogadóban ma letartóztatották *Kopper* Kamillót, volt közhadseregbeli hadnagyot, aki tavaly októberben több család elkövetése után Bécsből megszökött s azóta köröztek. A család katonatiszt Hamburgban a fogadóban számlájának megfizetése elől megugrott.

— **Szegény szerencsétlen pékek.** A kisebb igényű, nem tulságosan uri gyomru gyerekek szoktak bemenni két krajcár tökével a cukrász-boltba s kérnek érette: — régi süteményt. A cukrásznak van egy nagy fiókja, amibe minden cukor- és sütemény-törmekek, hulladékok besöpör. Abból aztán teletölti a legelőbbes süveget is — két krajcárnyi készízetés ellenében. Ehhez a bizonyos régi süteményes igénytelenséghez kell hozzá szoknia Budapestnek is nemsokára, legalább hétfőre. Nem lesz friss kifli, ropogós zsemlye, omlós kalács a kávé mellé. Nem adnak a pékek. Nagy a panaszuk tudniillik. Némelyeknek a sóhajtsa alig fér el a négyemeletes házba, amit hétköznapi és vasárnap kiifikból épített. A munkaszünetről szóló törvény végrehajtásáról szóló rendelet nagy engedményeket adott tudniillik ennek a speciális ipárnak, de nem elég nagyokat ahhoz, hogy a mesterek is megelégedjenek velük. A rendelet szerint a pékműhelyekben vasárnap délelőtt tíz órától kezdődik a munkaszünet és este tizenegyig tart. Akkor aztán meg lehet kezdeni a munkát — a kő felváltással. A kő felváltás az, hogy a műhely fél szemelyzete állhat csak munkába, a másik fele pihen reggel hatig. Ilyenformán a péklegény minden két hétben egyszer huszóra pihenőhöz jut s ez — akár hiszik, akár nem — veszett nagy sérelem. A mesterek szemében tudniillik. Azt mondják, hogy ilyenformán nem képesek megfelelni kötelezettségeiknek. A felszemelyzettel nem tudják elvégezni a munkát, kisegítőit pedig csak olyat kapnak, akinek a munkájában nincsen közönet. Olyat, aki elrontja a tészát, s olyat, aki — mivel hogy nincs rendes munkája, — egészségtelen, piszkos lakásból megy a műhelybe. Mintha bizony a péklegény lakása, alvóhelye egyáltalában valami nagyon tiszta és egészséges lenne. — S miután az a hallatlan sérelem megesezt rajtuk, hogy két hétben egyszer nem is egészen egy nap pihenőt kell adniok a legényeknek, arra készülnek, hogy hétfőn reggelre egyáltalában nem sütnék süteményt. Holnap lesz a nagy pékgyűlés, amelyen valószínűleg határozata megy ez az előreláthatólag nem hosszútávú reform. Az új rendszer tudniillik olyan lehetetlen állapotot jelentene, amiben a pékmester veszt. Erről pedig szó se lehet s szép lassan visszazsompolyognak majd a dagasztóteknőhöz és a sütőkemencéhez a pékmester urak, ha észrevessék, hogy a kalkulusaikban házig támadt — a jog sérelem miatt. Hát csak várjuk be türelemmel az új rendet. Nem sokáig tart majd s ha a pékmesterek észreveszik, hogy ebben a kérdésben teljességgel nem rokonszenven velük a publikum, hát eltűrik azt az iszonyu bántalmat, ami velük megesezt, hogy tudniillik tizenhárom-napi szakadatlan munka után egyszer kialszassa magát a péklegény.

— **A titokzatos lakó.** *Leindorfer* Ede nyugalmazott tanitónál, aki a Vas-utca 1. szám alatt lakik — mint már említettük — pár hónappal ezelőtt egy fiatal ember bérelt szobát. Az illető a bejelentési lapra azt írta, hogy *Tarnay* Bélának hívják s hivatalnok az Ernst-féle címírodában. Nemsokára beteg lett, úgy hogy kórházba kellett vinni. Betegsége alatt egy levelet adott át a házigazdájának azzal a kéréssel, hogy csak a halála után bontsa fel. A titokzatos lakó tegnapi meghalt a kórházban. A tanító ma felbontotta a levelet, amelyben egy *Puhl* névre szóló közlés s egy gimnáziumi érettségi bizonyítványt talált. *Leindorfer* az okmányokat átadta a rendőrségnek, amely kutatni kezdett a titokzatos ember kilétére után. A kutatást hamarosan eredmény koronázza. Kiderült ugyanis, hogy az illető csakugyan *Puhl* Bélának hívták. Előkelő temes-rékási családból származik s a gimnáziumot Temesvárott végezte a piaristáknál. Azután Budapestre jött jogásznak, de nagyon könnyelmű volt s temérdek adósságot csinált. Edesanyja egy ízben tízezer forint adósságot fizetett ki helyette. Körülbelül négy évvel ezelőtt *Puhl* Béla megkapta 90.000 forintnyi örökségét, de ennek a nagy vagyonnak hamarosan a nyakára hágtott, elverte a túrlón és a kártyán. Teljesen elszegényedett, úgy hogy temesvári barátai tartották. A boer háború kezdetén kiment Dél-afrikába s ott a boerok soraiban harcolt. Később ott hagyta a csatateret és hazajött, itt azonban olyan nehéz viszonyok között élt, hogy kénytelen volt beállni urasági inasnak, majd pedig mint kocsis kereste kenyerét. Egyszer csak ezzel is felhagyott s *Leindorfer* tanitóhoz költözött, ahol azonban beteg lett s nemsokára a kórházban meghalt. Rokonságát értesítették haláláról, addig azonban nem történt intézkedés a temetésére iránt.

— **Házasság.** Gróf *Károlyi* Lajos főrendiházi tag, tartalékos hadnagy március 4-ikén délelőtt tízezer órákor tartja esküvőjét a királyi palota Szent-István kápolnájában *Szechenyi* Hanna grófnővel, gróf *Szechenyi* Béla főrendiházi tag, az Akadémia igazgatójának leányával.

— **Az öngyilkos nyomdavezető.** *Müller* Ágostonnak, a *Pester Lloyd* nyomdavezetőjének holttestét Vácraól hazahozták s a kerepesi temető halottasházában teszik ravatla. A temetés holnap délelőtt tíz órákor lesz.

— **A napközi otthon.** A Magyar Tanítók Kaszónja mai pädagogiai estélyén Ember Károly elnöklésével Csáky Elek fővárosi tanító tartott felolvasást a napközi otthonokról. Rámutatott arra a szomorú körülményre, hogy a fővárosi gyermekromlottsága sokkal nagyobb mérvet öltött, mint a többi világvárosoké. E baj ellensúlyozására az iskolákban napközi otthonokat kell létesíteni, ahol a szülői gondozást nélkülöző iskolás gyermekek a tanítás idején kívül gondozásban részesülnek. Az érdekes felolvasás kapcsán megindult vitában egy fontos eszme és indítvány is került felszínre, mely szerint a fővárosi tanítószakszervelet felhívja a magyar társadalmat, hogy a napközi otthonok nemes munkásságát maga is átvegye és folytassa az ily elhagyott gyermekekkel szemben. Az érdekes vitában részt vettek: *Bardócz Pál, Bánó József, Egri Tóth Kálmán, Rákos István és Nagy László.* A vitaestét társasvacsora követte.

— **Jubileum.** Sátorajai-Ujhelyről táviratozzák: Az itteni Első Betegsegélyző Egyesület ma ünnepelte 25 éves jubileumát. Ebből az alkalomból Weisz Kálmán fővárosi és Kaufmann Armin tanító ünnepi beszédet mondott. Ezután banket volt.

— **Mégis fellép.** Rigó Jancsi tartja magát. A multkor fellépett a párisi Folies-Bergébeben egy cigánybandával, valami különös kosztümöt is készített magának erre az alkalomra, de kipisszegték, kifütyülték, amint meg is irtuk. Hü páriának az előadás előtt rossz sejtelmek is voltak, s ezek a sejtelmek, amint az események igazolják, be is váltak. A dolog azonban nincsen ezzel befejezve, s Rigó Jancsi tartja magát. Cáfol a párisi lapokban. Azt mondja, hogy ő neki éppenséggel nem volt kellemetlenség a fellépése alkalmával, s azt a hirt is lecáfolja. mintha ő nem léphetne fel többé a Folies-Bergébeben. Igenis fellép, február 25-ikén. Aki látni akarja, ott lehet.

— **Hatalmazás.** Sulyos csapás érte Polónyi Géza fővárosi bizottsági tagot, volt országgyűlési képviselőt. Egyetlen leánya Polónyi Ilona hosszas szenvedés után ma meghalt. A gyászest híre mély részvétet kelt a fővárosi előkelő társaságban, amelyben a megboldogultat általában kedvelték.

— **A csodákat.** A babona miatti véres összeütközés történt a csendőrség és a nép között a temesmegyei Hidegkúton. Mint onnan jelentik, *Stefanidesz* János szabó azt hiesztelte a babonás nép között, hogy kutyájban megjelent a Szűz Mária, ugy, hogy a kut vizétől meggyógyulnak a betegek. Az élelmes szabómester bizony pénzt akart szerezni s ezért találta ki a mesét. Üzlete szépen jövedelmezett, mert nemcsak a vizet adta el drága pénzen, hanem azt is meg kellett fizetni, ha valaki a kutba akart nézni. Végre a főszolgabíró mult szombaton elrendelte, hogy a kutat a hatóságok közegek tömjék be. A *Stefanidesz* által felizgatott babonás nép azonban ellenszegült a hatósági intézkedésnek s meg akarta akadályozni, hogy a kutat betömjék. Az előhívott csendőrök sem bírtak a felbőszült tömeggel, úgy hogy végül fegyvert használtak. Négy asszonyt sebesítettek meg, akik közül *Heuler Anna és Kallmekker* Adámné sulyos betegen fekszik. Felépülésük alig remélhető. A csendőrség az izgatott *Stefanidesz*en kívül nyolc embert tartóztatott le.

— **Ingenyenker.** A kenyérosszó-boltok forgalma szerdán 16 208 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 11,046 adag, az ó-budai kenyérosszó-boltban 5222 adag került kiosztásra.

— **Forradalmi tüntetések Oroszországban.** Lembergől táviratozzák magánjelentések alapján, hogy Kieven néhány nap óta forradalmi tüntetések vannak. Hír szerint a mozgalmat a diákság kezdte. A tanulók forradalmi dalokat énekelve bejárták a várost vörös zászlókkal, amelyekre ez volt a felírás: Le az abszolutizmussal! Éljen a szabadság! A tüntetők és a csendőrség közt az utcákon véres harc folyt. Este kocsin járták be a várost a diákok s azt kiáltották: *Yesszenek a Romanovok!*

— **Forgalmi akadály.** A magyar délkeleti helyi-érdekű vasút lugos-marosillyei vonalán *Kostyél* és *Holgya* állomások között a személy- és podgyász forgalmat, valamint az ötven kilogrammál nem sulyosabb gyorsárunkat töltésosuzamálás miatt mintegy *nyolc napon* át átszállással, illetve áthordással közvetítik.

— **Apa és fia.** *Resiczabányról* írják: A közeli Ferenczfalván *Paulesku Nikolaj* Juon erdómunkás részen jött tegnap haza és összeveszett a fiával. Ez erre fejszével támadt az apjára, majd az égő lámpát csapta az öreg fejébe, aki oly sulyos égési sebeket szenvedett, hogy belehalt.

— **Kémkedéssel vádolt báró.** Nizzából jelentik, hogy a párisi államügyészség megkeresésére *letartóztatott* egy német bárót, akit árulással és kémkedéssel gyanúsítanak s akinek birtokában több Lebel-patront és vezérkari térképet találtak. A hatóságok titokban tartják az esetet.

— **Életuntak.** *Török Sándor* 24 éves pincér a Kőzetemető-ut 17-ik szám alatt lévő lakásán öngyilkossági szándékkal arsenikumot ivott. A mentők a Rókusba vitték. Tették oka ismeretlen. — *Hajas* Béláné született *Kórán* Róza kaposvári születésű 27

éves napszámosnő, Erdélyi-utca 17. szám alatti lakásán, öngyilkossági szándékból marólgatót ivott. Tettéknek családi vizsálya az oka. A Rókusban ápolják.

A kifli.

A sütőmesterek testülete egy sérelmesnek vélt miniszteri rendelet miatt elhatározta, hogy héttől nem lesz péksütemény.

(A kávéházban.)

A vendég: Mit hozott nekem ide?
A pincér: Vajas kiflit, vezes-zsemlet, pas-travát...
A vendég: Nobát egye meg.
A pincér: Köszönöm, már reggeliztem.
A vendég: Micsoda szemtelenség! Hisz ez tavalyi sütemény.

A pincér: Boosánat, csak tegnapi.
A vendég: Hogy mer maga nekem tegnapi kifliket adni?

A pincér: A pékek nem sűtnek ma sztrájkolnak.
A vendég: Ahhoz nekem semmi közöm. Nekem hozzon friss sűteményt, különben olyan skandalumot csapok...

A pincér: De kérem...
A vendég: Még fel is po'ozom. Maga nem ösmer engem.

A pincér (halkan): Ne engem tessék bántani, hanem ott ül egy pékmeister, szidja össze.

A vendég: Hol?
A pincér: Ott az a nagy, kővér.

A vendég (magában): Majd bolond leszek, ilyen kolosszussal kikezdeni. (A pincérhez): Tudja mit, barátom, pirittasson meg nekem egy zsemlyét. Higgye el, sokkal jobb és egészségesebb, mint a íriss kifli.

A pincér: Igenis, kérem. Ezentul minden héttől...
A vendég: Természetesen. Ohó, azok a pékek azt hiszik... Fűtyülünk nekik. Pirított fogunk enni. Miattam sztrájkolhatnak itéletnapig.

(A pékmeisternél.)

A pék: Még egy kicsit abból a kaviárból. A sonka nagyszerű.

A pékné: Hát a cipő?
A pék: Remek. Ez aztán a reggeli, nem az a lötyi, az a kávé.

A pékné: Mégis annyian reggeliznek kávé.
A pék: Mert bolondok, sűt bolondok.

A pékné: De ha nem kávéznának, akkor nem fogyna a kifli.

A pék: Mondasz valamit.
A pékné: És akkor nekünk nem telne kaviárra, sonkára.

A pék: Az bizonyos.
A pékné: Látod, mért sűtsz nekik hétfőre frisset?

A pék (teli szájjal): Juszst sem. A publikumot meg kell szekirozni.

A pékné: De ha a publikum elkezd sztrájkolni...

A pék: Attól ne félj, a publikum buta. A publikumnak fát lehet vágni a hátán.

A pékné: De mégis...
A pék (nagyokat nyelve): A publikum megeszi a száraz zsemlyét, az óska kiflit, a svábbogarat... Igazán süthetnél hamarosan egy bifszteket.

FŐVÁROS.

(*) **A Zöldmál-dűlő.** Ide s tova két éve már, hogy a főváros illetékes bizottságai letárgyalták, a közgyűlés pedig elhatározta a Zöldmál-dűlő csatornázását és kövezését, de mindeztideig maradt minden a régiiben. Pedig egyetlen sürgős ez a közmunka. Az új iskola, amely ezen a helyen épült, a nagy esőzések miatt szinte megközelíthetetlen, a Lipótmező és a Zugligr felé teljességgel járhatatlan az ut. Az érdekeltek legközelebb küldöttség útján fogják kérni a kövezés és csatornázás haladéktalan megkezdését, amelyről, úgy látszik, — megfellekedtek.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Vigszínház.** A Vigszínházban ma két előadás volt. Délután a *Régi világot, Hunyady* Margit színművét adták. A nagyszámu közönség az ujdonság hangulatos képeit lelkesen fogadta. Este a képviselő ur, *Guthi* és *Rákosi* bohózata mulattatta a közönséget. Holnap lesz a *Gyurkovics-lányok* 11-ik előadása, szombaton a képviselő urat adják.

** **Mader Raoul új balletje.** A *M. kir. Operának* érdekes ballet-ujdonsága lesz a jövő hónapban. A ballet szerzője *Mader Raoul*, a *M. kir. Opera* új

igazgatója, s *Táncos* vér a címe. A ballet fő női szerepében *Balogh Szidi* lép fel.

** **Hírek a Népszínházból.** Holnap, pénteken, kerül színpadra a *Népszínházban* *Béldi Izor* és *Fejér Jenő* operettje, a *Katalin*, 47-szer. *Germain* hadnagy szerepét, mint minden eddigi előadásban, *Kury Klára*, *Katalin* cárnőt *Hegyi Aranka* fogja játszani. *Anica* szerepe *Bojár Teruska*, *Ivanics Jelena* táncosnő szerepe *Kápolnai Irén*, *Gurackij* szerepe *Szirmai* és *Lansac* lovag szerepe *Németh* kezében marad.

** **Egy színházi affér Szombathelyen.** *Szombathelyen* egy egészen szokatlan színházi affér kelt kinos fejtűn. Adtunk hírt róla, hogy *Balla Kálmán* 18-án a *Postásfü* operettet készült bevonulni a szombathelyi színházba. A rendőrkapitány az új igazgatóval azzal fogadta, hogy neki *állandó ingyenpholyt* dukál a színházban az egész szezonra. Az igazgató ezt a kérést megtagadta, mire a *rendőrkapitány karhatalommal akarta betiltani az előadást.* A különös esetről a következőket írják nekünk *Szombathelyről*, a megnyitó előadás napjáról:

Kisfaludy rendőrőrkapitány ma délelőtt karhatalommal akarta az előadást betiltani, mert *Balla* színgazgató nem volt hajlandó az egész időnyre egy ingyenpholyt adni a jőkapitányának. *Balla* a határozatot nyomban megfelebezte dr. *Bezeredy* Vasvármegyei atispanjához, ki a sérelmes, basáskodó és szemmel sem indokolt határozatot nyomban megsemmisítette. Az egész város a jőkapitány önkényes eljárását elítéli s a népszerű igazgatót lelkesen üdvözli. *Balla* színgazgató az egész eljárásról a belügyminisztériumban jelentést tesz.

A megnyitó előadásról magáról írják nekünk: *Balla Kálmán*, a *győri* színerület színgazgatója 18-án a *Postás fü* angol operettel tartotta bevonulását színházunkba s már a megnyitó előadásból meggyőződöttünk, hogy a vidéki színészet egyik legjobb erőiből összeállított társulatát hozta *Szombathelyre*. Régen volt részünk ilyen gondos, összetanult, kifogástalan jó előadásban: közönségünk nem is volt iukar az elismeréssel. Vége-hossza nem volt a számos újrázásnak. *Balla Kálmán* (*Pott kangy*) és bájos nejét, *B. Csikk* Irént, (*Mister Lang*), akik közönségünk régi kedvencei, egész este kiténtető rokonszenvenvel ünnepelték; minden énekszámukat 3-4-szer is ismételtük kellett. A többi főbb szerepekben: *Karácsony Mariska*, *Novák Ilonka*, *Szalay Ilona*, *Vajda René*, *Nagy Imre*, *Szomorj Miklós*, *Czakó Vilmos*, *Szathmari Lajos*, *Heggyessy Gyula*, *Szántó Gáspár* és *Rogoz Imre* a legjobbat nyújtották. A szűfolt ház lelkesen üdvözölte a derék társulatot előadás után is s hisszük, hogy *Balla* színtársulatát az egész évad alatt a legmelegebb szeretettel pártfogója közönségünk. Ma megismétlik a bemutató előadást.

** **A színész-kongresszus.** A kecskeméti színtársulat tagjai a március 18-án Budapesten tartandó országos színész-kongresszusra már megválasztották képviselőiket. Hat jelölt közül szavazattöbbséggel *Kömlei Gyulát* és *Márkus Sándort* választották meg kongresszusi képviselőkkül.

** **Vendégserzés.** *Zilahiné* S. Vilma asszony holnap Szegeden kezdi meg vendégserzését. Első este *Bé di* és *Fejér Katalin* című operettjében a címszerepet játssza.

** **Művész-est a Várszínházban.** A Várszínházban a 25-ikére tervezett művész-estét, amelyet *Tóth Elemér* zenetanár rendez a krisztinavárosi szegény iskolásgyermekek jótudására javára, közbejött akadályok miatt 26-ikára, szerdára halasztották.

** **Zeneszerzemény.** Csinos, eredeti dal jelent meg, melynek zenéjét *Fuchs* Emil tanár szerelte, szövegét *Somló Sándor* írta. A szerzők *Jókai* Mórnak ajánlották kompozíciójukat.

** **Szeged város színműpályázata.** A Szeged város színműpályázata beérkezett 91 darab 3, 4 és 5 felvonásos színmű dolgában a *Dugonits-Társaság* és a színiügyi bizottságból alakított bíráló-bizottság vasárnap tartotta első tanácskozó ülését. Együttes olvasásban átveszik a bírálók még a kiválóbb műveket, bevárják a színgazgató véleményét és csak ezután lesz a végleges döntés.

** **Videki színészet.** *Kecskeméten* a közönség élénk pártfogása mellett játszik *Kövesy* Albert kitűnő társulata. Az elmúlt napokban nagy sikert aratott *Somló* Margit, a társulat jeles tehetsége drámai színdarabja, *Otello*, A dolovai nábob leánya és *Trilby* főszerepeiben. A fiatal művész kitűnő játékaival mind a három estén osztatlan elismerést és tetszést aratott. *Makó Aida*, *Abonyi Aranka*, *Almássy*, *Füredi Béla*, *Nagy Dezső* és *Benedek* is fokozták az előadások sikerét.

— **A szabadkai színház** három nagyszerű estéje volt a napokban. *Mihályi* Ernő, a jőnévű tenorista vendégserzelpelt ott a *Cigánybáró*, *Cornelli* *harangok* és a *Hoffmann* meséiben. A vendégművész mellett nagy sikere volt a társulat ifjú primadonnájának, *Szögyi* Ginának, ki mindhárom operette fő női szerepét játszotta és művészi játékaival, valamint kitűnően iskolázott hangjával nagy tetszésre ragadta a közönséget. A művésznőt tisztelői mindhárom estén virágokkal árasztották el.

** **Sohratt Katalin Amerikában.** *Sohratt* Katalin asszony, a *bécsi* Burg-színház sokat emlegetett volt művésznője, mint egy *berlini* újságnak *Bécsből* táviratozzák, jővő hónap második hetében megy Ame-

rikába s ott egy newyorki színházban fog vendég-szerepelni.

Mascagni Bécsben. Mascagni legközelebb Bécsbe megy és ott Rossini: Stabat materjét fogja egy hangversenyben dirigálni.

Coquelin második vendégjátéka Berlinben. Coquelin második vendégjátéka a berlini udvari színházban jövő hónap 10-ikén kezdődik és öt estére fog terjedni. A francia művész második vendégjátékát, a német közönség kívánságára, *Cyrano de Bergerac*-kal kezdi.

Hangverseny a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó ma este előzetének szórakoztatására házihangversenyt rendez. A hangverseny, mely mint rendszeren fél 9 órakor veszi kezdetét, a következő műsorból áll: 1. *Locsolni kúplé* — előadja Balogh Henrik. 2. *Emeraldin bélyegje a Báránykőből* — éneklé Balla Mariska. 3. *Kúplé a Báránykőből* — éneklé Torma Zsigmond. 4. *Duett* — előadja Kytka Ernő és Marton Mihály. 5. *Tercett* — éneklé Balogh Henrik, Kytka Ernő és Marton Mihály. 6. *Gyóntató duett* — éneklé Balla Mariska és Torma Zsigmond. 7. *Tercett* — éneklé Torma Zsigmond, Kytka Ernő, Marton Mihály. 8. *Torna-ánduló* — éneklé Balla Mariska, Kornai Berta, Chapó Olga, Javor Ilonka, Schajda Rózi, Agnely Irén, Jácies Duci, Vajda Róza, Máthé Irén, Pintér Margit, Rebicsek Rózi, Iritz Mariska, Csillag Aranka. 9. *Dal a Lúliból* — éneklé Vajda Róza. 10. *Krokodilus keringő* — éneklé Csillag Aranka. 11. *Amor-kúplé* — éneklé Jácies Duci. 12. *Villanylámpa-kúplé* — éneklé Suhajda Rózi. 13. *Pütemle-kettős* — éneklé Jácies Duci és Rebicsek Rózi. 14. *Tízold-kúplé* — éneklé Chapó Olga. 15. *Trombitás-dal* — éneklé Kornai Berta. 16. *Ima-dal* — éneklé Balla Mariska, Kornai Berta, Chapó Olga, Javor Ilonka, Suhajda Rózi, Agnely Irén, Jácies Duci, Vajda Róza, Máthé Irén, Pintér Margit, Rebicsek Rózi, Iritz Mariska és Csillag Aranka. 17. *Zsuzsika-kúplé* — éneklé Máthé Irén. 18. *Dal a csipészoknyáról* — éneklé Agnely Irén. 19. *A férfi...* — éneklé Chapó Olga. — A hangverseny után 10 óráig az est folyamán érkezett újdonságait olvastatja fel a beszélő-újság, 10 órától 11-ig pedig még *ciányszene* lesz hallható a nagyókon keresztül, melyet az Elite- és Emke-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

emlékek Magyarországon; dr. Eber László: Apafi György sirmélt; tükári jelentés a társulat 1901. évi működéséről és végül adminisztratív ügyek.

VIDÉK.

— (Zajos közgyűlés.) *Szabadkáról* táviratozzák: A város mai közgyűlésén zajos jeleneteket idézett elő Mamushik Bódog indítványa, amelyben a városnál folyamatban levő miniszteri vizsgálat lejártaig a polgármester szabadságát kérte. Az indítványozót nem engedték szóhoz jutni. A polgármester hazug rágalomnak mondotta az indítványozó állításait. Az indítványt óriási többséggel elvetették. *Lipovecinek* bizottsági tag egy kölcsön késői elszámolásáért a tanács ellen jegyelmit indítványozott. A közgyűlés az indítvány felett napirendre tért.

— (Főjegyző válasza.) *Ungvárról* táviratozza tudósítók, hogy a mai közgyűlésen főjegyzővé Bánóczy Béla miniszteri segédtitkár választották meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ *Kiskirályok.* Az *Erzsébetfalvi Közlöny* című lap 1901. július 14-én megjelent számában *Kiskirályok* cím alatt egy közlemény jelent meg, amelyben a cikk írója elmondta, hogy *Szlávik* István erzsébetfalvi gyógyszerész *Stern* Bernát kereskedővel együtt egy szódavíz gyárat alapított. A betéti társaság tagjai: csakhamar összevesztettek s különválva mindegyik a maga számlájára dolgozott. *Stern*nek jobban prosperált az üzlete, mint *Szlávik*é, a kiskirályé.

— Hát azért vagyok én megyebizottsági tag, hát azért jó barátom nekem a fél világ, hogy ne bosszuljam meg magamat?! Az nem lehet, itt tenni kell egy nagyot! — mondotta állítólag *Szlávik* s teljeltentette volt társát, *Stern* vagy háromszor sikasztásért. Feljelentéseivel azonban nem ért célt, mert *Stern* ellen az eljárás megszüntette a bíróság. — *Stern* ezután jogos felháborodásban olyan titanosokkal illette a gyógyszerészt amivel a kiskirály méltóságát teljesen tönkretette. Egyebekben pedig *Stern* rágalmazásért is teljeltentette *Szlávik* István gyógyszerészt. E közlemény miatt *Szlávik* sajtópórt írtott rágalmazásért a cikk írója, *Radó* Károly magánhivatalko, a nevezett lap szerkesztője ellen. — Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Zsitvay* Leo elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádott azzal védekezett hogy a jogos magánérdek megóvása készítette a cikk megírására. A törvényszék ezt a védekezést ellogadva, dr. *Eötvös* Bálint védelme után a vádottat telmentette.

TÁVIRÁTOK.

Páris, február 20. Tiencinből táviratozzák: *Marchand* ezredes tegnap Párisba utazott. Az ezredes Szibérián keresztül utazik, ahol a cár parancsára orosz katonaság kíséri.

A trieszti statárium.

Bécs, február 20. A kivételes bizottságban *Koerber* miniszterelnök ismételte, hogy a kormány a dolgok szigorú mérlegelésével rendelte el az intézkedéseket és abban a pillanatban visszavonja azokat, amelyek bizonyosságot szerez arról, hogy Triestben a normális viszonyok helyreállanak. *Ellenbogen* ragaszkodik indítványához, hogy a kivételes intézkedéseket azonnal szüntessék meg. Az ülést határozathozatal nélkül rekesztették be.

A loyális skupstina.

Belgrád, február 20. A skupstina tegnapi határozatát, melyben elítéli a külföldi sajtó egy részének gyűlöletes támadásait és *Zsifkovics* illojális beszédét a skupstina elnöksége ma nyújtotta át Sándor királynak. A király köszönetet mondott a loyális manifesztációért és kijelentette, hogy e lépésben újabb bizonyítékát látja a skupstina loyálisának és hűségének és ürvend a népképviselőt és a saját nézetei között mutakozó szolidaritásnak. Kijelentette továbbá, hogy már a skupstina feliratának áttétele alkalmával megcáfolta a forgalomba hozott rosszakarut híreszteléseket, ezért csak kelemes neki, ha a skupstina ugyanazt teszi. Mindenesetre jól tette a skupstina, hogy ebben a határozatban bizonyos elemeket a szükséges határok közé utasított és ez által elveit az élet az ilyen extrém, demagógián alapuló és népszerűség hajbászásra irányuló törekvések veszedelmességének.

A délafrikai szabadságharó.

Middelburg, február 20. *Fouché* és *Odendal* boer parancsnokok száz emberrel *Barkley-East*-ből nyugatra átlanak. *Fouché* állítólag beteg, de nem tudja, hogy sebesülés következtében-e vagy azért, hogy lebukott a lovaról.

London, február 20. Az újságok közlésteszik a koncentrációs táborok halandósági statisztikáját.

E szerint e táborok felállítása óta összesen tízen-háromszor boer gyermek halt meg. Januárban apadt a halandóság.

London, február 20. *Lord Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi: *Hamilton* Gilbert tábornok jelenti, hogy tegnap utban *Nigel* felé *Klippan* mellett összeütközött az ellenséggel, amely lovas-sága egy részét, amely a balszárnyhoz volt különítve, *körülbete* és *elszakította*. Két tiszt megsebesült, két ember meghalt, 6 megsebesült és 46 embert elfogtak, később azonban újból szabadon bocsátották őket. *Hamilton* osztálya gyengébb volt semhogy az ellenség erőb hadállásából elűzhette volna és ezért folytatta az utját *Nigel* felé.

London, február 20. A hadügyi hivatal utolsó kimutatásai szerint egy tiszt és husz ember elesett, hat tiszt és husz ember pedig megsebesült. A *Normann* nevű gőzhajóval hat tiszt tért vissza Angliába.

Leioester, február 20. A nemzeti szabadelvű szövetség elnökségének meghívására tegnap tartott nagyon látogatott gyűlésen a végrehajtó-bizottság olyan határozati javaslatot nyújtott be, amely a kormány délafrikai politikáját mely a boerok feltétlen meghódolását követeli, elítéli.

A határozati javaslat azt mondja továbbá, hogy Dél-Afrika jövőbeli elégedettsége és biztonsága érdekében szabáyszerű békére van szükség, aminek alapja a dolgok szabáyszerű rendezése. Az a kezdeményezést, amelyet *Rosebery* ebben az egyetűl helyes irányban tett, a határozati javaslat helyesli és egyuttal felszólítja a parlament összes tagjait, hogy *Bannermann* támogassák, ha e politika érdekében a parlamentben felszólal.

Lehman delegátus módosító indítványt nyújtott be, amely helybenhagyja a szövetség végrehajtó bizottságának Derbyben tartott legutóbbi gyűlésén a háboru tárgyában hozott határozatot és örömmel üdvözli *Rosebery*nek a béke politikájára irányuló kezdeményezését. Ez az indítvány *heves ellenmondással* találkozott és igazott beszédekre adott alkalmat. Bégül elfogadták a végrehajtó-bizottság határozati javaslatát és elvetették *Lehmann* indítványát. A tárgyalás során *Bannermann* kijelentette, hogy *Rosebery*vel ellentétben nem hajlandó lemondani arról a politikáról, hogy Irországnak a maga ügyei intézésére külön parlamentet is legyen.

Brüsszel, február 20. Az emberi jogok ligája levelet intézett *Roosevelt* elnökhöz, amelyben barátságos intervencióját kéri, hogy az elfogott boer vezérek kivégzéseit elbeszintessék.

Közgazdasági távirat.

New-York, február 20. (Ternénytőssé.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8¹/₁₆ (8¹/₁₆), febr.-ra 8.58 (8.56). *Májnsra* 8.50 (8.50). *New-Orleansban* helyben 8¹/₁₆ (8¹/₁₆). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). *Credit Balances* at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsar:* Western steam 9.60 (9.65). *Robe és Brothers* 9.70 (9.75). — *Tengeri* irányzata szilárd. — *Májnsra* 66¹/₁₆ (66¹/₁₆). *Juliusa* 66¹/₁₆ (66¹/₁₆). — *Szept-re* 65¹/₁₆ (65¹/₁₆). *Busa* irányzata szilárd. *Piros ósa* helyben 88¹/₁₆ (88¹/₁₆). *Márciusra* 84¹/₁₆ (84¹/₁₆). *Májnsra* 83¹/₁₆ (83¹/₁₆). *Juliusa* 83¹/₁₆ (83¹/₁₆). *Szept-re* 82¹/₁₆ (82¹/₁₆). — *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1¹/₁₆ (1¹/₁₆). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5¹/₁₆ (5¹/₁₆). Febr.-ra 5.15 (5.25). *Májnsra* 5.40 (5.50). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.90 (2.95). — *Cukor:* 3¹/₁₆ (3¹/₁₆). — *On:* 24.87 (25.—). — *Riz:* 12¹/₁₆—12¹/₁₆ (12¹/₁₆—12¹/₁₆). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, febr. 20. (Ternénytőssé.) (Zárlat.) *Busa* irányzata szilárd. *Májnsra* 78¹/₁₆ (78¹/₁₆). *Juliusa* 78¹/₁₆ (78¹/₁₆). — *Tengeri* irányzata szilárd — *Májnsra* 61¹/₁₆ (61¹/₁₆). — *Zsar:* Február 9.20 (9.20). — *Májnsra* 9.40 (9.40). — *Sezonna short* clear 8.80 (8.75). — *Sertáshus:* Február 15.42 (15.52). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Napirend.

Naplár: Péntek, február 21. — *Római katolikus:* Jéz. lándzs. — *Protestáns:* Eleonóra. — *Görög-orosz:* (február 8.) Tódor vt. — *Zsidó:* Adar 14. Purim. — *Nap* két: 6 óra 40 perckor. — *Nyugszik:* 6 óra 15 perckor. — *Hold* két: 4 óra 25 perckor délután. — *Nyugszik:* 5 óra 35 perckor délelőtt.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. **Nemzeti Múzeum.** Ásványtar. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárt 1 korona belépőj mellett tekinthető meg.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémia-ban délelőtt 9—1 óráig. **Iparművészeti Múzeum zárva.** **Tecnosogorai Iparmúzeum.** Nyitva délelőtt 9—1 óráig. **Mezőgazdasági Múzeum** (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9—10 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. **Az Erzsébet-emlék** pályamunkák kiállítása a városigeti Múcsarnokban délelőtt 9—4-ig. **Belépőj nincs.** **Zsélykiállítás** a Nemzeti Szalonban (Fereniek-tere 9) d. e. 9 órától este 9-ig. **Belépőj 1 korona.** **Fesztivál-kiállítás** a városigeti Múcsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától d. u. 4 óráig. **Belépőj 60 fillér.**

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Egy iskola története.** *Sajó* Sándor fővárosi iskola-igazgató tollából érdekes kis mű jelent meg: *Adatok a budapesti VII. ker. elemi és iparos-tanuló iskola történetéhez* címen. Az érdekes munka az intézet megalapításától kezdve a mai napig ismerteti az iskolának eredményeit, a tanerők működését és kiváló tanítási módszerét.

○ **Mi a dadogás és hogyan lehet rajta segíteni?** *Roboz* József igazgató, aki hazánkban annak idején a kormány megbízásából szervezte a dadogók és hebegők oktatását, ilyen című ízetében érdekes példákkal megmagyarázza, hogy mi a dadogás, hogy hogyan kell és lehet a dadogók beszédhibáját orvosolni és létképpen, hogy hogyan lehet a gyermekeket úgy nevelni hogy ne váljanak dadogók? A hasznos kis könyv 60 filléret kapottó Temesvártól a Corvina könyvkereskedésben.

○ **Az alkoholizmusról.** Az országos közegészségi egyesület tegnap este 6 órakor ülést tartott. Az ülésen dr. *Stein* Fülöp tartott érdekes felolvasást Az alkoholizmus okairól. Felolvasását február hó 26-án folytatja.

MULATSÁGOK.

○ **Tec-estély.** A Magyar Áruügynökök Központi Egyesülete saját helyiségekben igen sikerült tec-estélyt rendezett, amelyben több fővárosi gyáros és nagykereskedő is résztvett. Az első négyest ötven pár táncolta.

○ **A bölcsészethallgatók táncmulatsága.** A bölcsészethallgatók március 6-ikán hangversenyyel egybekötött családi estét rendeznek segítő-egyesületük javára a Vasuti és Hajózási Clubban. Az est védnökségét dr. *Medvecsky* Frigyes karni dékán vállalta el. Jegyek előre válthatók a Bölcsészethallgatók Segítő-Egyesületében (Központi egyetem, II. emelet) délelőtt 10—12 és délután 6—7 között. Személyijegy 4 korona, családi jegy 10 korona.

○ **Az Országos Középiskolai Tanáregyesület** budapesti köre március 4-én a Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének disztermeiben segélyző-alap a javára hangversenyyel egybekötött zártkörű tánc-estélyt rendez.

EGYESÜLETEK.

○ **(A Műbarátok-Köre)** február 21-én, pénteken délután négy órakor Összejevetelt tart gróf *Bathhány* Lajosnénak. *Margit*-rakparton levő paoiájában. Ez alkalommal dr. *Marcelai* Henrik egyetemi tanár tart elővasást.

○ **(Az Országos Pázmány-Egyesület)** március 8-án délután 3 órakor tartja a budapesti katolikus kör disztermeiben negyedik rendezés évi közgyűlést a következő napirenddel: 1. Előnkki megnyitott. 2. Főtükári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Bizáói bizottságok jelentései. 5. Választások. 7. Indítványok. Közgyűlés után este 7 órakor vacsora a katolikus kör vendéglo helyiségében.

○ **(Az országos régészeti és embertani társulat)** e hó 25-én, kedden délután 5 órakor tartja rendezés évi közgyűlést a Tudományos Akadémia heti ülésstermében. Táragsorozat: Dr. *Mahler* Ede: Egyiptomi

KÜLÖNFÉLEK.

Vége.

Írtam hozzá zengő verseket,
Szerelmünknek még is vége lett!

Holdsugáros nyári éjjelen
Ablakod már meg nem zörgetem!

Balgaság volt — semmi más egyéb
S elfeledjük, mint egy bús mesét!

Mért mondjam, hogy míg ajkam nevet
A lelkem még együtt sír veled! —

S hozzád mint a költőző madár
Távolból is vissza-visszajár! —

Sándor Kálmán.

— **Folgári arisztokrácia.** Perier Kázmérnak, a francia köztársaság visszavonult elnökének és az anizsi közsébnányák dugszagú birtokosának leánya Germaine férjhez megy. A vőlegény Sommier Ervin egy nem kevésbé gazdag nagyiparosnak a fia s az a körülmény, hogy vőlegény és menyasszony Franciaország polgári származású pénzarisztokráciájához tartozik, nagyon megörvendeztetni mindazokat, akik ugyanezen társadalmi osztályhoz sorozzák magukat. A francia pénz-notabilitások régóta fájjalják azt a gyakran ismétlődő jelenséget, hogy gyermekeik leg- többnyire idegen szférába házasodnak bele. A millió-mos vállalkozók fiait rendszeresen valamely lévilági hölgy, vagy tüneményes szépségű szinpadai csillag lábai elé rakják a nagy vagyont s amennyiben a meghódolás házassággal végződik, idegen észjárás, idegen izlés és idegen erkölcs vegyül a gazdag családok mérsékelt s kissé nyársopogásos szokásaiba, életmódjába. A milliókkal rendelkező polgári apák leányai pedig legtöbbszörre az által elértik ki hiúságukat, hogy valamely megkopott címerű katonatisztnak az adósságait akarják kifizetni, vagy vesztett fényű koronát aranyozni meg a hozományuk által. Ez a mindinkább elharapódzott szokás ezáltal szünetet tart s Perier Kázmér leánya vele egy társadalmi szinten álló férjhez megy a frigyét. Ezért örülnek a francia patrie-us családok a közelgő egybekelésnek. E közös öröm bátása vissza is tükröződik a lapok riportjaiban s töviről hegyre beszámolnak az ifjú pár egyéni vonásairól s jövődombeli terveiről. A menyasszonyt az édesapja, Franciaország volt elnöke iparkodott fogékonyan tenni a részvét és a humanizmus követelményeit iránt. Az ifjú hölgy a munkások közt régóta enyhítgeti a nyomort és megszünteti a szükséget. A vőlegény pedig néhány év óta első vezetője az apja vállalatának s így a munkások helyzete felől alaposan tájékozva van. A jegyesek a két család helyes-

lése mellett, azt tüzték ki célul, hogy munkásaik számára különleges intézményeket fognak létesíteni s az lesz a legfőbb céljuk, hogy a munkáskérdést a saját hatáskörükben megoldják.

— **Kalózpárt.** Így neveznek egy területet a perzsa öbölben, Arábiában. Ez a név a régi időből maradt meg, amikor még csakugyan kalózkok léteztek volt az a területre, most azonban megint rászólt a nevére, mert mint jelenlik, az a partvidék kezd veszedelmessé válni. Hajókat támadnak ott meg. Kurt Toepen geografas a következőben számol be erről a vidékről. Mindegyik városnak, mindegyik falunak megvan a maga seikje, ezek állandó összeköttetésben vannak s pártokat alakítanak. Mindenki föl van fegyverkezve, mert akinek kardja, főre, vagy fegyvere nincs, az nem számít. Az egyik seiknak hároméves fia majdnem olyan nagy kardot viselt, mint a felnőttek. Kurt Toepen geografas volt az első európai, aki a lábát a kalózpartra tette. A bennszülött beduinok nagyon bizalmatlanok az európai ember iránt, úgy hogy annak veszedelmes köztük lenni. De a geografas az indiai ocean vidékein mint mohamedán ismeretes s Dibaiban és más helyen ahol megjelent a Kalózpárt, mindig arab ütözökben mutatkozott. S mégis olyan sokan akarták látni, hogy a tolongástól a közlekedés is megakadt. Hozzá barátságosak voltak, annyira, hogy egy seik még a lányát is felajánlotta neki feleségül; azt a kifogást meg éppen különösnek találta hogy neki van már felesége. A terület tulajdonképpen a maskati szultán uralma alatt van, de ez a s után uguzólván csak a városban parancsol. A kalózpárt szövetségei azt teszik, amit jónak látnak. Mikor Kurt Toepen Maskatban volt, akkor a közvetlen közelben lévő Barka, Sib és Kalhat falukat megtámadták és kirabolták. Majdnem a szultán személtárára.

— **Az állat-modellek.** Könnyű feladat jutott a tájképfestőnek, de még azoknak is, akik emberi alakokat vetnek a vászonra: a modellkérdés tekintetében. Az ember mint „ész-lény“ jó pénzért lehetőleg mozdulatlanul és úgy áll a piktor előtt, amint ez a készülő műre nézve kívánatos. A tájképfestő modellje meg éppenséggel a legjobban viseli magát, minthogy majdnem mindig változatlanul tartja meg azt a pozíciót, melyet a művész kismélt. Legtöbbnyire egy kis vihar vagy felhővándorlás szakítja meg a tájképfestő mozdulatlanlanságát s még ez is csak arra alkalmas, hogy annál élethűbb legyen a kép. Egészen más az állatfésztő helyzete, akinek egyik legnagyobb gondja valamelyes furlanggal arra bírni a modelljeit, hogy: — ne mozogjanak. A kacskák, csibék még csak tőrhetősen viselik magukat. De már a sárnyok roppantul nyughatatlanok és nem igen kapacitálhatók a nyugodt testtartásra. Legbajosabb a ha-

talmas bestiák festése, amint ezt Rivière elpanaszolja. Az állatkerti tigrist akarta létesíteni s nem sajnálta a tervtől sem a költséget, sem a fáradságot. Ötször-hatszor próbálta meg s mindannyiszor külön adag reggelivel akarta lekényerezni a vadállatot, csakhogy esőndesen viseledjék. Az állat gondozója nagy darab hust dobott be a ketreche s a számítás szerint a tigrisnek nyugodtan kellett volna harapdálnia az imbiszt. A tigris azonban minden ilyen alkalommal annyira félszelődött, hogy végre is be kellett szüntetni a kísérletezést. Nem maradt hátra más mint a fotográfálni hívi segítségül. A testő vagy husz-harmino gyorsfelvétel által rögzítette meg az állat alakját s ezeket használta föl a műtermében: utánzat után utánozván az eredetit.

— **Játékbank Korfu szigetén.** A babér, amelyel a samosiai homlokukat övezték a samosi kamara ama határozata miatt, mely Samos szigetén egy új Monte Carlot létesít, nem hagyta pihenni a korfuakat sem. A korfui városi tanács elvbem elfogadta az indítványt, hogy Kortuban játékbank létesíttessék. Itt is, amott is nagy pénzbírság terhe mellett tilos a bennszülötteknek játszani Korfu városa egy 150.000 frank értékű telket adományozott a tőkepezés csoportnak s e telken építik meg a kaszinót s kiűn telken lesz a cirkusz és a galamblovészlet E kaszinó fölépítése után a társaság köteles arról gondoskodni, hogy mindennapi rendezet hajtárát legyen Brandisi és a sziget között s a hajóknak óránként legalább tizenégy tengeri mértől sebességgel kell haladniok. A társaság Korfu városának éventéket 200.000 frankot fizet. Ez az összeg minden öt esztendőben 50,000 frankkal emelkedik, míg 375 000 frankra nem rug s azután 49 évig, míg a szerződés tart, minden évben ennyit fizet. Most csak attól függ minden, hogy a kamara is el fogadj-e az indítványt? S aki Korfut és néhai királynéknak ottani kastélyát ismeri, az tudhatja, hogy Korfu csodás éghajlata alatt mi mindent lehet pénzrel és művészetrel előlátani. Valóságos paradicsom lesz ott, amely messze tulszárnyalja Monte-Carlot.

— **Fodrász- és borbélyháboru.** A női fejdísz párisi szakértői közül a nagy kapacitások felsőbb iskolát állítottak a hajókorítás művészetének. Az új felsőbb iskola „Academie française de coiffure“ természetesen magas hivatással bír s rendkívül sok előleges és utólagos szónokiakra adott méris alkalmat. Az egyes vezető egységsek önkéntlenül pártokat alakítottak s így mintegy magától is kifejlesztett az elsőségért való versengés. Ez azonban nem maradt pusztán teoretikus vita a fodrászsegédek és a szerényebb képességekkel megáldott mesterek között. A gyakorlati életbe is áment a versengés és pedig az által, hogy a fodrász-akadémia végzett növendékei mindenféle ökleket, jelvényeket és győzelmi emlé-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(174)

Rzendzian megrántotta hátulról a kabátját: — Uram!
— Mi az? kérdezte Sagloba haragosan, hogy így megzavarták az álmódoszásban.
— Láttad, uram?
— Mit?
— Talán csak egy farkas volt?
— Hints sőt a farkára!
E percben Wolodyjowski megállította a lovát.
— Nem tévesztettük el az utat?
— Nem! — válaszolta Rzendzian, — úgy lovalunk, ahogy Bohun magyarázta. Adná Isten, hogy már túl lennénk az egészen.
— Ha a jó uton járunk, nemsokára tulleszünk rajta.
— Csak arra kérem még az urakat, hogy addig, míg én a boszorkánnyal beszélek, Cseremiszre vigyázzatok. Ugy néz ki, mint egy tinó, de nagyszerűen lő.
— Ne félj, csak előre!
Alig lovalgottak megint egy kis darabot, a lovak priszkólni kezdtek és a fülüket hegyezték. Rzendzian megborgozott, mert attól félt, hogy valamelyik barlangból egy sárkány bömbölése hallatszik majd, vagy valami borzasztó szörnyeteg rohan elő; de csakhamar látta, hogy a lovak pusztán azért nyugtalanokdtek, mert közvetlenül a farkasverem mellett haladtak el. Körskörül csend honolt, már a tücskök se csepeltek, mert a nap lenyugodott.
Rzendzian keresztet vetett magára és meg-nyugodott.

Wolodyjowski hirtelen megállt.

— Látom már a szakadékok. A bejáratánál szikla áll és nyilás van a sziklában.

— Az Atya, Fiu és Szent Lélek nevében! suttogta Rzendzian. Helyben vagyunk!

— Utánam! — szolt Mihály és megsarkantyuzta a lovát.

Csakhamar a sziklanyílás előtt állottak és keresztüllovalgáltak rajta. Széles hegykatlan tárult a szemök elé, amelyet cserjével benőtt óriási magasságu sziklafal vett körül.

Rzendzian torkaszakadtából kiabálni kezdett: — Bohun! Bohun! Gyere ide, asszony! Gyere! Bohun! Bohun! Bohun!

Megállították a lovakat és egy ideig csendben várakoztak, a legény pedig ismét kiabálni kezdett: — Bohun! Bohun!...

Messziről kutyaugatás hallatszott.
— Bohun! Bohun!...

A rejtekhely baloldalán, melyre a nap vörös sugarai hullottak, megzörrent a sűrű haraszt és csakhamar megjelent a szikla csucsán egy emberi alak és a kezét a szemé elé tartva, figyelte az érkezteteket.

— Ez Horpyna! — szolt Rzendzian és a szája előtt télelert formálva a tenyeréből, még egyszer kiáltozni kezdett; — Bohun! Bohun!

Horpyna megindult lefelé és hátrahajlított a testét, hogy az egyensúlyt megtarthassa. Gyorsan jött lefelé, utána kicsi, formátlan emberke gurult nagy török puskával a kezében. A bokrok meghajlottak az asszony hatalmas lábái alatt, a kövek szottogva gurultak lefelé. Es az asszony így hátralelé hajolva, vörös csuhájában olyan volt, mint valami másvilágból való lény.

— Kik vagytok? — szolt erős hangon, mikor a lovakokhoz ért.

— Hogy vagy, öreg kóró? szolt Rzendzian, aki látva, hogy emberekkel és nem kísértetekkel áll szemközt, visszanyerte előbbi nyugalmát.

— Te a Bohun szolgálja vagy? Te? Ismerlek! Te kis ember! Hát a társaid kicsodák?

— A Bohun jó barátai!

— Csinos boszorkány! — morogta Mihály a szakállába.

— Mit akartok?

— Itt a menlevél, a kés és a gyűrű. Tudod, mit jelent ez?

Az óriás leány a kezébe vette az elősorolt tárgyakat és miután alaposan megvizsgálta őket, így szolt: — Ezt igazán Bohun adta! A hercegnőt akarjátok elvinni?

— Igen! Egészséges?

— Egészséges. Mért nem jött Bohun maga?

— Megsebesült!

— Megsebesült? Láttam a malom vizében!

— Ha láttad, hát mért kérdezed! Hazudsz, vén sziprtyó! — szolt Rzendzian bizalmasan.

A varázslónó valamennyi fehér fogát mutatva, hangosan nevetett és az öklével oldalba bökte Rzendziant.

— Te, kófic, te!

— Pusztulj innen!

— Hohó, nem engedlek el! Csókolj meg!

Hu! Mikor viszitek el a hercegisasszonyt?

— Azonnal! Csak a lovak kissé kifujják magukat.

— Hát vigyék! Én is veletek megyek.

— Ugyan már miért?

— A fivérének meg van írva a halál!

Karóba fogják huzni, én is megyek.

Rzendzian lehajolt a nyeregben, hogy könnyebben beszélgethessen az óriás leánnyal, a keze azonban szinte akaratlanul a pisztolyához ért.

— Cseremis! Cseremis! szolt, hogy társainak figyelmét a törpére terelje.

— Miért hívod? Nem teletelhet, kivágták a nyelvét!

(Folytatása következik.)

keket aggtatt ki a fodrászboltok kirakatába s ez által — így vélekedik az egyik töredék — a tisztességes verseny jogosult határait átlépték. Ezen felül fokozta a sokirányú versengést az is, hogy a borbélyok maguk közt ugyanezt akarják megselekedni s máris arra törekednek, hogy borbély-akadémiait állítsanak. A borbélyok ugyanis arról vannak meggyőződve, hogy a fodrászok értenek ugyan a hajzat gondozásához, de roppant kontárók a szakáll-és bajuszkezelés körül. Már most, ha ez a fodrász-borbélyharc teljesen kitejődik, akkor valószínűleg odáig jutnak a párisiak, hogy aki a haját nyírattatni és a szakállát borotváltatni akarja, az — a szeparatisták győzelme esetén — kénytelen lesz mind a két akció számára külön-külön specialistaéhoz fordulni.

KÖZGAZDASÁG.

Szterényi József felolvasása.

Budapest, február 20.

A Lloyd-társaság idej felolvasó ciklusában rendre szólaltatja meg közgazdasági életünk kitűnőseit. Ma este a gyakorlati közgazdaság-politikának egyik oszlop munkása, Szterényi József miniszteri tanácsos tartott felolvasást az iparfejlesztésről. Ezt az előadást tárgyának aktuális fontossága és az előadó egyénisége egyaránt nagyon érdekessé tette. A magyar iparpolitikának valószínűleg renesszánsza az a három esztendő, amely azóta telt el, hogy a *Szell-kormány* vette át az ügyek vezetését. Az egész vonalon friss tetter, elszánt akarat, komoly munkakedv jutott uralomra. Amit *Szell Kálmán* az 6 közgazdasági programjában váltig hirdet, a különböző gazdasági ágak harmonikus fejlesztését, az örök egyenletes érvényesítését, a termelés minden tényezőjének igazságos és egyaránt energikus felkarolását: buzgó igyekszik azt valóra váltani az ipar és a kereskedelem terén *Hegedűs Sándor*. Az 6 iparpolitikájától még legkeményebb kritikusa sem tagadhatja meg a becsületet igyekezett és nemes lendületet. Ebben a buzgó és lendülettel munkájában legelső társa Szterényi József, az iparfejlesztő szakosztály főnöke.

Az iparfejlesztésnek ebben a mozgalmas korszakában nagyon aktuális volt tehát ez a mai felolvasás; és nagyon aktuális ember a felolvasó, aki ennek a politikának előkelő részese. Maga a felolvasás pedig fejtegetéseinek lebilincselő érdekességével, adatainak bőségével és argumentációjának meggyőző erejével méltóan sorakozott *Wekerle* és *Hieronimi* felolvasásai mellé. Rendkívül érdekes volt retrospektív része, amely tanulságosan mutatta meg iparpolitikánk fejlődését harmincöt évvel ezelő óta mostanáig; értékesek azok a fejtegetései, amelyekkel külön-külön megjelölte az iparfejlesztési feladatát a kisipar, a háziipar és a gyárparipar terén; és meggyőző az a dedukciója, amelyben kimutatta abból, amit tettünk és a mink van, azt, amit tennünk kell és amit elérhetünk.

Az előkelő hallgatóság sorában ott voltak: *Wekerle Sándor*, *Kautz Gyula*, *Hieronimi Károly*, *Matkovits Sándor*, *Szabó Jenő* főrendbírási tag, *Csörgeő Gyula*, *Falk Miksa*, *Schmidt József*, *Kubinyi György*, *Angyal József*, báró *Solymossy Lajos*, *Telegdi József*, *Sándor Pál*, *Hegedűs Lóránt*, *Brázay Kálmán*, *Steiner Ferenc*, *Neumann Ármán*, *Szivák Imre*, *Wolfner Tivadar*, *Pichler Győző*, *Bornemisza Lajos*, *Neményi Ambrus*, *Smialovszky Valér*, *Nyegre László*, *Visontai Soma* országgyűlési képviselők, *Molnár Viktor*, *Lakatos Imre*, *Mády Izidor*, *Vargha Gyula*, *Sárkány és Dobokay Lajos* miniszteri tanácsosok, *Ballai Lajos*, *Emmerling Vilmos*, *Péterfi Lajos*, *Halász Sándor*, *Hegyeshalmi Lajos*, *Téglássy és Vizaknai Antal* osztálytanácsosok, *Lers Vilmos*, *Miesch Endre*, *Andor és Fenyvessy* miniszteri titkárok, *Domonyi*, *Seitovszky*, *Pigler*, *Fodor*, *Környey*, *Vranicsány*, *Wekerle* miniszteri fogalmazók; *Vigh Bertalan* iparoktatási főigazgató, *Magyarits* ipari főfelügyelő, *Péterfy*, *Gerster*, *Harkányi*: a kereskedelmi és iparkamara részéről: *Lánczy Leó* udvari tanácsos, elnök, *Hüttl Tivadar* alelnök, *Fritz Péter* titkár; az országos iparogyesület részéről: *Thék Endre* alelnök, *Gelléri Mór* igazgató; a tőzsde részéről: *Beimel Jakab* alelnök, gróf *Wickenburg Márk* miniszteri tanácsos, *Weisz Fülöp*, *Lukács József*, *Ullmann Adolff*, *Prager*, *Déri*, *Szirmai Oszkár*, *Cserháty*, *Thaly*, *Rajner*, *Dittrich*, *Urban*, *Herz Vilmos*, *Rechtitz*, *Bacher Emil* igazgatók, *Cselei Herzog Péter*, *Chorin Ferenc*, *gelsei Gutmann Vilmos*, maróthi *Fürst László* és *Bertalan*, *Rök István*, *Bessenyei Ferenc*, zólyomi *Wagner Jenő*, csepeli *Weisz Manfred*, *Edger Gyula*, *Popper István*, *Gassner Béla*, *Beimel Sándor*, zalai *Fenyvessy Adolff*, *Holtsoher Lipót*, *Weisz Róbert*.

Weisz Berthold alelnök, országgyűlési képviselő üdvözölte Szterényi Józsefet s felkérte felolvasásának megtartására. A felolvasást, amelyet a hallgatóság

megérdemelt zajos tetszéssel honorált, a következőkben ismertettük:

Az előadás eleje a házi- és a kisipar jelen állásával és jövőjével foglalkozik. Aztán rátér a gyárpariparra, kivált ennek három főágára: a textil-, vas- és faparra.

A textil-iparban egyedül — az utolsó öt év átlagában — 341,665.282 korona évi behozatalunk van és ha ebből le is vonjuk ennek azt a két ágát, melyeknek nyersanyagát nem termeljük, t. i. a pamut- és jutaipart, még mindig marad 175,688.652 korona átlagos évi behozatalunk övi textilekkel, melyek nagyobb részének természetes talaja tulajdonképpen mi voltánk.

Es hogyan állunk ezekkel?
Lent és kenderet nyers és fonalkész állapotban, tehát nyersanyagot és félgyártmányt kiviszünk 3,509.189 korona értékben, len- és kender-árakat, tehát fogyasztóképes cikkeket behozunk 21,762.032 korona értékűt; gyaput kiviszünk 17,061.655 korona értékben, gyapjúárakat behozunk 101,324.000 korona értékűt, nem számítva a ruházati iparnál a 31,688.362 korona értékű kész ruhát és 7,226.274 korona értékű kalapot, melyek nagyobb részükben szintén gyapjuból valók; végül szelyből gubó és nyers állapotban kiviszünk 3,416.505 korona értékűt, szelymárkat pedig behozunk 52,612.600 korona értékben.

Ha ezen óriási készáru-behozattal szembe állítjuk már most a magunk termelését, akkor azt látjuk, hogy hazánk gyári termelése — a kereskedelemügyi miniszter által kiadott, 1899. évi helysínitől telveitek alapján készült termelési statisztika adatai szerint — a pamutipart is beleszámítva 52,705.000 koronát tett 1898-ban — a pamutipar nélkül pedig 43,189.000 koronát. Százalékokban kifejezve pedig: a hazai termelés a hazai fogyasztásnak a len- és kender-iparban 25%-át tette, vagyis kiküldjük nyersanyagunkat külföldre és behozzuk azokat kész állapotban, ami bizonyára nem mondható egészséges gazdasági helyzetnek.

Pedig Magyarország a textil-ipar szempontjából egyáltalában nem halátlan talaj, és ha az iparvállalatok a kezdet nehézségeit leküzdötték, akkor jól prosperálnak, amint hogy a tények azt bizonyítják, hogy minden magyarországi textilipari gyár bizonyos számú évek múltán üzemét kibővítték, ami bizonyára nem annak a jele, hogy a talaj számára kedvezőtlen.

Es éppen oly téves az a állítás is, mintha a magyar munkás nem volna a textiliparra alkalmas. Azoknak az idegenből hozának jött tekintélyes szövőgyáraknak szavait idézhetem, kik itt az utolsó években munkások ezreit foglalkoztató nagy szövőgyárakat létesítettek, hogy a magyar munkás nem áll mögötte a más országok textilipari munkásának.

A vasipart nézve, a helyzet itt sem jobb, sőt bizonyos tekintetben még rosszabb. Nyersanyagunkat ennél kettőre alakban viszzük ki, mint vasércet — tehát minden feldolgozás nélkül, a munkaérték minimumával — és mint nyersvasat. Előbbiből tesz kiviteleit — ugyanazon öt évi átlagban — évi 7,162.561 — utóbbiból 2,865.459 korona értékűt, a vas- és gépipar nyersanyagaiban tehát együttvéve 9,723.060 koronát.

Ezzel szemben pedig behozatalunk vasárkban, gépek- és géprészekben évi 92,766.000 korona.

Ennél a cikknél nemcsak ez a nagy behozatal, hanem a kivitel is nagy jelentőséggel bír. A behozatalnál — eleinkint azon cikkeket soroztatól, melyek itthon még nem készülnek, különösen gépiparunk ok-szerű szervezkedése birna nagy jelentőséggel, a termelés megosztása cikkeket szemint, attól a mai nyomászott helyzettől való eltérés, hogy míg egyes cikkeket majdnem minden gyár nagyban készít, másokat egyik sem.

Maguknak az érdekelte gyáraknak okos szervezkedése segíthet csak ezen a bajon.

Más szempont alá esik a kivitel. Hazánk amugy sem túlságosan gazdag vasércben és ha ércünk kivitele igt tart tovább, félt, hogy előbb-utóbb kimerülnek ércleteleink és vas- és gépiparunk nyersanyagát vesztí el az országban.

A textil- és vasipar mellett különös fontossággal bír reánk nézve a fa-kivitel és a faárk behozatala.

Ipari szempontból a fa-kivitel két ága bír reánk nézve jelentőséggel, a nyers, t. i. rönkö-fa és légt kidolgozott faárk; az előbbiben évi kivitelünk értéke 7,906.490 korona, utóbbiban 157,399.659 korona. Előbbinek kivitelénél szembeötlő az, hogy oly nagy labó-ségnél mint nálunk még van, miért nem dolgozzuk fel a nyersfát papirosanyaggá, (cellulose) mely cikkben az egész kontinensre szóló jelentőségre kellett volna szert tennünk? E helyett van mindössze 3, idegenek számára termelő cellulose-gyárunk együttesen 2 millió korona évi termeléssel, holott a tőlünk kivitt nyersfát az országok dolgozzák fel cellulose-vé, amelyek a fának bevételére szorulnak.

Az ugynevezett fűrészfanyg kivitele természetes alakulás, de nem természetesen ezzel szemben az, hogy mi évenként átlag 18,75.578 korona értékű kész faárk, nagyobbára butort hozunk be az országba, mikor minden előléltétel megvolna itt arra nézve, hogy nagy faiparunk legyen.

Nem érdeketlen az az arány sem, melyet árpa-és malata-kivitelünk mutat: 60,591.105 korona évi árpa-kivitelünk mellett áll mindössze 4,388.055 korona malata-kivitelünk, bizony aránytalanul csekély ipari munka a nagy nyerstermeléssel szemben.

Ezután a felolvasó rátér arra a sokat vitatott kérdésre, vajjon indokolt-e a gyárparipar külön állami támogatása? Ahol a viszonyok elég szilárdak, a magánvállalkozás magában az országban elég élénk és rendelkezésre állanak a fejlesztésre a rendes eszközök: ott ez a támogatás csak rendkívüli, igen kivételes esetekben lehet megkövetelt. De ahol — mint nálunk — ipari téren nagyitok elmaradottsággal állunk szemben; ahol elegendő tőke magában az országban

nincs; ahol még kevesebb a vállalkozási szellem és az ipari szakismeret; ahol nem áll rendelkezésre a képzett munkásfértés és nem vehető igénybe a fejlesztés leghatásosabb eszköze, mert a mezőgazdaság érdekeit elvígve mégis első sorba kell helyeznünk: ott nemcsak indokolt, hanem szükséges is a rendkívüli állami eszközökkel való támogatás, ha egyáltalában akarunk ipart teremteni. Közvetlen szubvenció alakjában adatik-e ez a támogatás vagy termelési prémium avagy esetleg kamat-garancia alakjában, az lényegében mindegy, ez csak részletkérdés; a főkérdés az, hogy nyújtassék-e egyáltalában ily támogatás?

A magyar állam az összes ipari és kereskedelmi célokra, ideértve még a bel- és külkereskedelmi kiadásokat is, — 1902. évi költségelőrányszatuk szerint — 5,414.020 koronát fordít, amiből levonva a 603.990 koronát tevő bevételeket, az állam netto-kiadása marad 4,810.030 korona, amit átszámítva — az 1890. évi népszámlálás adatai alapján — az ország összes polgári lakosságára, azt az eredményt kapjuk, hogy fejenként 28 fillér ipari terhet kell viselnünk.

A földmiveltés és vele kapcsolatos állattenyésztés céljaira, vagyis éppen ugy a mezőgazdaság közvetlen és közvetett támogatására, mint az ipari kiadásoknál az iparos-osztály érdekeinek istapolására, a földmiveltésügyi miniszterium 1902. évi költségvetésében 23,203.195 korona van fölvéve, nem számítva ide természetesen az erdészeti, az állami birtokokat, állategészségügyet, vízügyet, telepítést és egyéb ily tételket, melyek nem állnak szorosabb vonatkozásban a magán-gazdasággal. Leszámítva ugyanezen címeken a 11,003.960 koronát tevő bevételeket, marad az állam netto-terhe gyaránat 12,199.235 korona, vagyis ha ezt is átszámítjuk, — ugyancsak az 1890. évi népszámlálás alapján, — az összes polgári lakosságra, a fejenkénti teher a földmiveltés címén 70 fillér.

Hát Ausztriában hogyan áll a dolog?

1902. évi költségelőrányszatuk szerint Ausztria — mint állam — ez évben ugyanazon ipari célokra 6,069.048 K.-val többet fog fordítani, mint mi, vagyis 10,579.078 koronát, ami átszámítva az ottani összes polgári lakosságra, ad fejenkénti 45 fillér megterhelést, holott nálunk ez csak 28 fillért tesz.

Pedig az említett összeg még nem is egészen helyes, hozzá kell adni azokat az összegeket, melyeket az egyes tartományok külön fordítanak ezen célokra, melyek 1901-ben — az 1902. évi adatok megismereténél — 2,018.591 koronát tettek, vagyis alig valamivel kevesebbet Magyarország összes áldozatai felé nézve és hozzáadva ezt az állami áldozatokhoz, Ausztria tulajdonképpen 12,897.669 K.-t fordít azokra az ipari célokra, melyekre Magyarország mindössze 4,810.030 K.-t áldozhat, vagyis csaknem háromszor annyit, mert Ausztriában nemcsak az állam áldoz ez irányban, hanem egyenként az összes tartományok is, még pedig igen tekintélyes összegeket.

A hazai iparfejlesztés eredményeit a következőkben foglalja össze:

A három év alatt összesen 73 új gyár létesítése és 31 gyár tetemes kibővítése biztosított, melyekbe kerekén 70,000.000 korona tőke fektetendő be 3-5 év alatt és 18,040 munkás foglalkoztatandó. Az említett gyárak közül 50 új és 25 kibővített gyár van már tényleg üzemben, tehát csak ezeket veszem itt figyelembe. A már üzemben lévő gyárakra a tőkéből már eddig fordítottat építkezésekre — ideértve a telek-értéket is — 20,000.000 K.; a hazai iparnak jutott gépek és berendezések szállítása címén 10,000.000 K.; munkabérekben fizetett ki évenként 7,800.000 K.; az évi új termelés értéke pedig tesz 48,000.000 K.-t, mindentől csak kerek összegget véve és a kibővítések-nél természetesen csak azokat, melyek a kibővített üzemekre esnek. Ha az ugyanezen vállalatokra vonatkozó összegeket a teljes üzlemre számítjuk, — mert mint említém, a gyárak csak 3-5 év alatt fokozatosan jönnek abba a teljes üzembe, melyre támogatásuk alapítva van — akkor csak az évi fizetéseket és a munkabéreket, valamint termelési értéket véve, mert ezek biztos átlag-számítások eszközölhetők a mai állapot alapul vételével, ezek a gyárak évenként 10,400.000 K. munkabért fognak kifizetni, a hazai közlekedési vállalatoknak évenként mintegy 4-5,000.000 K.-t fognak adni szállítási díjakban, a hazai gyári termelést pedig évenként kerekén 67,000.000 K.-val fogják emelni.

Felolvasását így végzi Szterényi: Csak a meg-lévő ipar megerősödésén épülhet fel az új ipar, és mint a kisiparban a létező anyagot kell átalakítani a jövő fejlődésképes tényezőivé ugy a gyárpariparban is erősíteni kell a jelent, hogy biztosíthassuk vele a jövőt.

Az előadás végeztével *Weisz Berthold* alelnök, országgyűlési képviselő meleg szavakban mondott köszönetet Szterényi Józsefnek a nagy tetszéssel fogadott felolvasásért.

Ipar és kereskedelem.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 6 hónap 11-ikén tartott üléséről szóló tudósításunkban tolibba következtében azt közöltük, hogy a fogyasztási szövetkezetek ellen irányuló indítványt és a miniszteri leiratáról szóló eltilói nyilatkozatot *Mauthner* Ödön tette. Most *Mauthner* Ödön annak a közlésére kér fel bennünket, hogy a gyűlésen részt sem vett és az említett nyilatkozatokat *Mauthner* Adolff fűszerkereskedő tette.

A Pesti heremermalom társaság igazgatója ma tartott ülésén elhatározta, hogy az ezévi költségvetésnek azt a javaslatot teszi, hogy az 1901-ik üzlet-évre részvényenkint 32 korona, azaz 4% osztalék fizetessék.

Az Adria magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül *Zrinyi* tégnap Fiuméből Marseille-be, az *Adria* Marseille-ből Fiumébe indult.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik február 19-iki kelettel: Az értéktőzsde eleinte szabálytalan volt és ezt az irányzatát majdnem egész nap megtartotta. Nagy üzletek a kevésbé jelentékeny vasutakban és a hivatásos spekuláció tevékenysége az iparértékek piacán: ez jellemezte a helyzetet. A nagy tőkepénzeseknek az az igyekezete, hogy a pénzpiac segédforrásait a hitel igénybevételével felhasználja, a fedezésre spekulálókatt visszatartotta attól, hogy találmásra spekuláljanak. Később bondok jelentékeny felvétele és a tranzkontinentális vasutak részvényeinek emelkedése részben javulást eredményezett. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 530.000 darab.

Vidéki pénzügyek. A Miskolci Hitelintézet XXXIII. üzetévé 78.184-57 korona tiszta nyereséggel zárta le. A nyereség az alapító 20 százalékos kamatozásának felel meg. Az intézet összes pénztári forgalma 18.355.923-08 kor., a betétállománya 4.069.346-39 koronát, a váltótára 1.943.754-63 koronát, a kötvény követelés 1.090.676 koronát tett ki. Az intézet 22 korona osztalékot fizet. Elnökigazgató: Lichtenstein József. — A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank XXXIV. üzetévééről számol be. Az intézet pénztári forgalma 194.542.140-40 koronát, a betétállománya 4.317.378-84 koronát, a váltótára 3.454.626-18 koronát tett ki. Tiszta nyereség 91.867-61 korona, amelyből 24 korona osztalékot fizet részvényeinként az intézet. Vezérigazgató Csányi János. — A Munkácsi Népbank XXX. zárásadása szerint az intézet pénztári forgalma 29.389.538-80 koronát, a betétállománya 907.916-21 koronát, a váltótára 1.419.615-83 koronát tett ki. Tiszta nyereség 65.341-87 korona, amelyből 25 korona osztalékot fizet az intézet részvényeinként. Elnökigazgató dr. Széll Kálmán.

Sorsolás. A Magyar Jézálog Hitelbank 4%-os lrt. n. é. zálogleveleinek és 4 1/2%-os koronára értékű községi kötelezőinek tervszerű évi kisorsolása folyó évi március 1-én délelőtt 10 órakor lesz a bank helyiségben.

Fizetéképtelenségek. A bécsi Credioren-Verein a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Weinstein József kereskedő Kolozsvár, Schwaerz Soma kereskedő Nagy-Szécheny, Kohn Lajos kereskedő Kolozsvár, Gross Dezső kereskedő Nyírbátor.

Szosszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bésben az irányzat szilárdabb. A kontingált készáru 38.40 korona pénzben, 38.80 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár- téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1628 darab, magyar tehén 521 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 53 drb, bika 108 darab, összesen 2310 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökrök 30 darab, fejős tehén 174 darab, igaz bivaly 10 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 50.— K-tól 58.— K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 48.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-tól 54.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 40 K-tól 46 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 52 K-tól 58.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 50 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű — K-tól — K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű — K-tól — K-ig. Bika jobb minőségű 50 K-tól 63.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40.— K-tól 48.— K-ig. Bivaly 32 K-tól 42 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 40.— K-tól 54.— K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 42.— K-tól 60.— K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól — K-ig. Métermázsánként, kivételesen — K-tól — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig páronként. Hizlali való ökrök fehér 50 kg.-kint — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztetett színes 130 K-tól 210 K-ig darabonként, bonyhádi faj 220 K-tól 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás mintegy 100 darabban nagyobb volt, mint a múlt héten, mivel a konzervgyárak részére bevásárlások már nem történtek, az irányzat goromba és mustra-ökrökre és gyengébb minőségűre lanyha volt s árak 2 koronával métermázsánként csökkentek. Minden más minőség változatlan árak mellett könnyen eladható volt, mert idegen vevők érdeklődése nagyobb volt; különösen keresett áru a tarka ökrök volt; tarka tehéneket kevésbé kerestek, mert szilóziai vevők szükséglete csökkent. Jármos ökrökre vevő nem mutatkozott, fejős tehének árai szintén vevők hiányában 5-10 koronával darabonként hanyatlottak.

Borjувásár. 1902. évi február hó 20-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 290 drb, leölt borjú 4 db, bécsi borjú — db, — db, nővendékmárha 39 darab, bárány élő 117 darab, leölt bárány 2002 darab. Arjegyzések. — Belöldi élő borjú I. rendű 74-82 l-ig, kivételesen 86 l-ig, II. rendű 60-72 l-ig, 1 kilónként, leölt borjú I. r. — l-ig. II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilónként levonas nélkül. Rugott borjúkért 36-52 l-ig. Növendék marha — l-től — l-ig, I. r. 50-53 l-ig, középminőségű 44-48 l-ig, alárendelt 40-43 l-ig, 1 kilónként, Bárány élő 8.—14.50 k., leölt bárány 6.—14.— K. kivételesen ár — k-ig páronként. —

Ugy a borjú, mint a bárányvásáron az irányzat élénk volt, a készlet elfogyott.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székessővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi február 20-án. Készlet 183 darab. Erkezett 300 darab. Összesen 483 darab. Eladott 426 darab. Maradt 57 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 104-108 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 106-110 koronáig. 300-380 klg. súlyban 106-110 K-ig Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 94-100 koronáig. Malac 56-— korona. Az irányzat élénk.

Bécsi juhvásár. Február 20. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Főhajtott: 966 darab juh. Jegyeztett: I. r. juh 45-49 K., kivételesen 50.— korona, kiverési juh 98-45 K.

Bécsi szurómarhavásár. Február 20. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtottak: 4263 darab borjút, 1717 darab élő sertést, 2127 darab levágott sertést, 267 darab levágott juhot, 1828 darab bárányt.

A vásár lanyhán folyt le. Az árak 4-6 fillérrel estek.

Eladási árak: Levágott borjú 70-—88 fill., elsőrendű 90-106 fillér, legeleje 108-120 fillér, élő borjú — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 76-92 fillér, kivételesen — l., levágott nehéz sertés 96-108 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 88-100 fillér, elsőrendű süldő 102-120 l., élő juh — l., levágott juh 48-78 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12-—30 korona. páronként.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, február 20.

A kínálat ma élénk és a vételkedv is jobb volt. Forgalomba került 25.000 métermázsas buza 5 fillérrel aacsonyabb árak mellett.

Rozsban csekély volt a forgalom. Zabot 5 fillérrel magasabb árakon jegyezték. Tengeri változatlan maradt.

Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78-5 k. 9 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 80 l., 100 mm. 77-5 k. 9 K. 75 f., 1400 mm. 77-2 k. 9 K. 87 1/2 l., 500 mm. 77 k. 9 K. 75 fillér.

Fejérmegyei: 200 mm. 76 k. 9 K. 55 f.
Pestmegyei: 850 mm. 77 k. 9 K. 75 f.
Bács-Almási: 3000 mm. 76 k. 9 K. 62 1/2 f.
Bánsági: 2000 mm. 77 k. 9 K. 65 l., 1600 mm. 77 k. 9 K. 60 l.

Szerbiai: 6000 mm. 75 k. 8 K. 90 f., 3500 mm. 74 k. 8 K. 79 f.

Raktáriárak: 1080 mm. 78 k. 9 K. 77 1/2 f., 1480 mm. 79 k. 9 K. 92 1/2 f., 3100 mm. 76 k. 9 K. 55 f., 1000 mm. 76 k. 9 K. 50 f., 150 mm. 75 k. 9 K. 40 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 500 mm. 7 K. 77 1/2 f.
Arpa: 150 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. 20 f.

Zab: 600 mm. 8 K. — f., 600 mm. 7 K. 95 f., 100 mm. 7 K. 82 1/2 f.

Tengeri: 100 mm. 5 K. 17 1/2 f., 300 mm. 5 K. 37 1/2 f. (6-áru.)

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm Ára		Kilós	Kilogramm Ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidéki	uj	76	9,29	80	9,58	9,85
		77	9,40	81	—	—
		78	9,46	82	—	—
		79	9,53	83	—	—
Fehérmegyei		76	9,35	80	9,60	9,72
		77	9,45	81	—	—
		78	9,40	82	—	—
		79	9,50	83	—	—
Pestvidéki		76	9,35	80	9,54	9,72
		77	9,38	81	0,—	0,—
		78	9,40	82	—	—
		79	9,50	83	—	—
Bánsági		76	9,35	80	0,—	0,—
		77	9,30	81	0,—	0,—
		78	9,38	82	—	—
		79	0,—	—	—	—
Bácskai		76	9,35	80	0,—	0,—
		77	9,35	81	—	—
		78	0,—	—	—	—
		79	0,—	—	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm Ára	
		K-tól	K-ig
Rozs	uj	70-72	7,30
		73-75	7,5
Arpa		90-92	6,10
		93-94	5,75
Zab		94-96	6,—
		97-98	7,55
Tengeri		80-81	7,70
		82-83	0,—
Repece		84-85	0,—
		86-87	0,—
Kéles		88-89	4,50
		90-91	5,—

A határidőszámla folyamán a következő kötések

Ürtékek:

Áprilisi buza 1902.	9.52-9.50-9.52-9.46-9.45
Októberi buza 1902.	8.42-8.40-8.39
Áprilisi rozs 1902.	7.85-7.83-7.79
Áprilisi zab 1902.	0.—
Májusi tengeri 1902.	5.39-5.37-5.36-5.35
Augusztusi repce 1902.	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	9.44	pénz	9.45	áru
Októberi buza 1902.	8.89	"	8.40	"
Áprilisi rozs 1902.	7.75	"	7.77	"
Áprilisi zab 1902.	7.64	"	7.65	"
Májusi tengeri 1902.	5.35	"	5.36	"
Augusztusi repce 1902.	12.45	"	12.50	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisa 1902.	9.49	—	9.50
Buza októberre 1902.	8.41	—	8.42
Áprilisi rozs 1902.	7.79	—	7.0
Áprilisi zab 1902.	7.65	—	7.66
Májusi tengeri 1902.	5.37	—	5.38
Augusztusi repce 1902.	12.50	—	12.60

A budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsde irányzata ma már lényegesen barátságosabb volt, mint tegnap. Nemzetközi papírjainkat az arbitrage vásárolta.

A helypiacon visszavásárlások eszközöltettek, csak a Kőzuti részvények maradtak elhanyagolva.

A déli tőzsdén a forgalom megcsappant, minek folytán az árfolyamok lassan lemorzsolódtak. Kőzuti részvények interenciós vásárlásokra magasabban jegyeznek.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 695.75-698.50. Magyar hitelrészvény 712.75-715.—. Leszámító bank részvény 453.50-456.—. Jelzálogbank részvény 479.60-431.50. Rimamurányi-részvény 512.—514.50. Kereskedelmi bank részvény 2550.—. Kőzuti vaspálya részvény 651.50-653.—. Iparbank részvény 63.—korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.20-97.25 százalék. Regale váltásig 101 0/74 százalék. Bankjegyesíteli részvény 108.—. Magyar hitelbank részvény 713.50-716.50. Jelzáloghitelbank részvény 481.—. Leszámítóbank részvény 455.50. Osztrák hitelintézeti részvény 696.25-699.—. Hazai Takarékpénztár részvény 16.000.—. Felsőmagyarországi bányá és kohó r. 250.—251.—. Rimamurányi vasmű-részvény 512.20-515.—. Kőzuti vaspálya részvény 653.—658.—. Városi villamosvasuti részvény 323.—325.—. Államvasuti részvény 675.—679.—. Polgári serlőző részvény 154.—korona.

Utőtőzsde. A 4 órai záratkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 694.75. Magyar hitelrészvény 712.25. Leszámítóbank 458.—. Rimamurányi vasmű-részvény 512.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 675.25. Kőzuti vasut részvény 656.—. Villamos vasut 324.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 45.—53.—korona, vörös aprószemű 42.—46.—korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 47.—49.—korona, nagyszemű 50.—56.—korona. Disznózsír: budapesti 56.—56.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 46.50-47.—korona, 3 darabos 50.—51.—korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai; szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.—16.25 korona, 85 darabos 18.25-18.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50-14.—korona, 100 darabos 15.75-16.—korona, 85 darabos 18.25-18.50 korona. Szilva: sláviai 19.—19.50 korona, szerbiai 17.50-17.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatózsde.

Bécs, február 20. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az irányzat határozottan hanyatlásnak indult. A piac a fogyasztás részéről egyre nagyobb mennyiségű román buza vásárlása által le volt hangolva. Buza a kínálat következtében 11-12 fillért vesztett, rozs 12, zab és tengeri 5, illetőleg 3-4 fillérrel hanyatlott.

Buza tavaszra 9-66-9-59, buza május-júniusra 9-66-9-62, rozs tavaszra 7-95-7-89, zab tavaszra 7-93-7-92, tengeri május-júniusra 5-68-5-67, repce augusztus-szeptemberre 12-85-13.—korona.

Zárta kor: buza tavaszra 9-62, buza május-júniusra 9-67, rozs tavaszra 7-92 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a cukorkonferenciára való tekintettel tartózkodott a hangulat.

A déli tőzsdén csöndes üzletmenet mellett jól tartott irányzat uralkodott. Berlinre általános szilárd hangulat. Egy óra 30 percor csöndes, valamivel gyöngébb. Berlinre tartott. Két óra 30 percor Berlinre csöndes, Londonra bányarészvényekre valamivel jobb.

Bécs, február 20. (Magyar értekek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 120.15. Tiszai és szegedi kölcson sorjegy 156.—. Magyar vasuti kölcson ezúthben 100.75. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.20. Magyar leszámító- és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 512.—. Magyar koronajárdék 97.—, 4%-os Magyar földteherm. kötvény 96.65.

Magyar hitelbank részvény 715.— Magyar nyarémény kölcsön sorsjegy 187.— Kasza-oderbergi vasút részvény 371.— Magyar keresk. bank 1540.— Magyar cukoripar 1575. Bécs, február 20. (Osztrák értékek zárulása) 42%-os papírjárdék 101.60. 4%-os osztr. aranyjárdék 120.90. 1860-os sorsjegy 151.10. Osztrák hitelsorsjegy 427.— Angol-osztrák bank —, Bécsi bankegyesület 463.— Osztrák-magyar bank 16.36 — Déli vasút 73.— Dunagőzhajózási részvény 881.— Dohányrészvény 300.— Császár és királyi arany 11.36. Német bankváltók 117.27. 42%-os ezüst járdék 101.45. Osztrák koronajárdék 98.75. 1834-iki sorsjegy 241.— Osztrák hitelintézeti részvény 697.— Unionbank 567.— Osztrák Länderbank 431.50. Osztrák-magyar államvasút 677.25. Elhavölgyi vasút 472.— Alpesi bányarészvény 404.— 20 irank. arany 19.96. Londoni váltóár 239.90 Bécsi Tramway Lütt B. 283.— Bécsi Tramway Lütt A. 287.— Lipót kőhő 397.— Az irányzat gyengült.

Bécs, február 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelek) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 694.50. Magyar hitelrészvény 712.— Angol-Osztrák bank 286.50. Bécs: bankegyesület 463.— Union bank 570.— Länderbank 432.— Osztrák-magyar államvasút részvény 676.— Déli vasút 73.25. Elhavölgyi vasút 473.— Északnyugati vasút részvény 467.— Dohányrészvény 513.50. Rimamurányi vasút 402.— Alpesi bányarészvény 300.— Májusi járdék 101.60 Magyar korona járdék 97.— Török sorsjegyek 110.75. Német birodalmi márka 117.32—33. Napoleon d'or 19.05.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, február 20. (Tözsde tudósítás). A tőzsde nyugodtan nyílt meg. A körszándékú üzembeküldésnek tervezett emeléséről szóló hírek nem volt hatása a piacra. Később élénk forgalom fejlődött. Laura-részvényekben, amelyeknek árfolyama emelkedett. Erre a többi bányarék is javult. Bankok szilárdak. Járdékok nagyjából jól tartották magukat, csak spanyolok gyöngültek a kalábrái sztrájkra. Vasutak nem egyesültek. Osztrák Magyar Államvasuti részvények Bécsre javultak. A második órában az árfolyamok renyhé forgalom mellett gyengültek. Zárlat Londonra gyöngő. Magánkamattal 13 3/4.

Berlin, február 20. (Zárlat). 42%-os papírjárdék 101.80. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.— Elhavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 68.— Osztrák-magyar államvasút 145.25. Kasza-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 195.50. Általános villamosági Edison 188.— Gelsenkirchen 170.10. Laura-kőhő 206.70. 42%-os ezüstjárdék 101.75. 4%-os magyar aranyjárdék 101.10. Osztrák hitelrészvény 219.60. Déli vasút 19.90. Károlyi Lajos vasút 101.— Orosz bankjegy 216.40. 4%-os új orosz kölcsön 96.30. Török dohányrészvény —, Olasz járdék 100.60. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 179.25. Harpeni 167.60. Az irányzat gyenge.

Berlin, február 20. (A Europski Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék

101.10. Magyar koronajárdék 98.— Osztrák hitelrészvény 219.40. Osztrák-magyar államvasút 144.90. Déli vasút 19.50. Eszaknyugati vasút —, Elhavölgyi vasút —, Orosz bankjegy községny —, Buschtchrad —, Orosz bankjegy 216.40. (Ukimo.) Lombard —

Párizs, február 20. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasút —, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.40. Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járdék 101.10. Ottománbank 567.—, 3 1/2%-os francia járdék 101.80. Alpesi bányarészvény —, Déli vasút —, 4%-os magyar aranyjárdék 102.—, Párisi bankrészvény 1015.— Olasz járdék 100.07. Francia törleszt. járdék —, Osztrák földhitelintézeti részvény 1315.— Török dohányrészvény 324.— Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, február 20. (Zárlat). 42%-os papírjárdék 101.80. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.90. Magyar koronajárdék 97.95. Osztrák-magyar bank 117.60. Déli vasút 19.60. Elhavölgyi vasút 120.10. Londoni váltóár 204.45. Bécsi bankegyesület 118.—, Villamos részvény —, 3%-os magyar aranykölcsön 86.—, 42%-os ezüstjárdék 101.75. 4%-os magyar aranyjárdék 101.15. Osztrák hitelrészvény 220.10. Osztrák-magyar államvasút 145.50. Északnyugati vasút 115.50. Bécsi váltóár 852.16. Párisi váltóár 813.33. Unio bank —, Alpesi bányarészvény 200.— Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Arfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 219.10. Német bank 194.75. Disconto —, Berini kereskedelmi bank 169.80. Gelsenkircheni 167.25. Harpeni 164.—, Laura-kőhő —, Olasz járdék —, Csendes.

Hamburg, február 20. (Zárlat). 42%-os ezüstjárdék 101.50. 1860. sorsjegy 151.25. Déli vasút 19.30. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.90. Osztrák hitelrészvény 219.15. Osztrák-magyar államvasút 145.20. Olasz járdék 100.75. 4%-os Magyar aranyjárdék 101.30. Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányal sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 20. A sertésüzlet irányzata kellemesebb. A) Hítsó sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párnkint 400 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillérg. Oreg közép (párnkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) 106—107 fillérg. Fiatal közép (párnkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 102—104 fillérg. Fiatal könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párnkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (párnkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párnkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban)

fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 280 kilogramm felüli súlyban) 98—100 fillérg. Közép (párnkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 98—100 fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 96—98 fillérg.

Sertésüzlet szám 1902. február 18. napján volt készlet 26.388 darab. — 1902. február 19. napján felhajtott 547 csab. 1902. február 19. napján elszállított 228 darab, 1902. február 20. napjára maradt készletben 26.387 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, február 20.

A magas nyomás Oroszországot borítja, az északnyugati depresszió pedig Spanyolország fölé vonult. Európában enyhé és száraz idő uralkodik; esők szórnyatosan a Balkánon fordultak elő. Hazánkban az idő enyhé volt. Esők elvért nyugaton meg délen fordultak elő. Küldés: Enyhé idő várható, keleten éjjeli fagygyal és az ország déli felében helyenkint esővel.

Viz állás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Bács, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Füzessy, Orosva, Magyarfalva, Vág, Zseliz, Tencs, Sereg, Rába, Győr, Dráva, Zala, Barcs, Eszék, Mura, Sávra, Száva, Mitróvics, Szamos, Kraszna, Latorca, Lubera, Ung) and water levels for Feb. 19 and Feb. 20.

CEKACO Sz. 142 EF és F szűrke. LEGFINOMABB TOLL. Rendkívül tartós és erős! Legfinomabb és finom hegygyel! Kapható minden jobb írószertüzletben. CARL KUHN & Co. in WIEN ALAPITTOTT 1843.

CSÜZ és KÖSZVÉNY legmakacsabb, sőt idült bántalmi ellen, valamint oly betegknél is, kik 10—15 évig szenvedtek a különféle szerekkel, sőt gyógyfürdőket sikertelenül használtak, a ZOLTÁN-féle KENŐCS már néhányszori bedörzsölés után nem csak enyhülést, hanem gyógyulást eredményezett, mit hiteles orvosi nyilatkozatok és ezer meg ezer köszönő levél igazol. E kiváló kenőcs ára 2 kor. az egyedüli készítő Zoltán Béla gyógyszerárban. 6 es. és kir. fensége József főherceg udvari szállója Budapest, V., Sétány-utca és Szabadság-tér sarok.

Az Athenaeum irod. és nyomdai részvénytárs. kiadásában Budapestben megjelent: A MAGYAR IRODALOM TÖRTÉNETE. Képes diszmű két kötetben. A legjelesebb szakférfiak közreműködésével. szerkesztő: BEÖTHY ZSOLT. Második kiadás. Kb. 500 szövegképpel és 80 külön műlappal. A két kötet ára pompás diszkötésben 40 korona. Kapható az Athenaeum r.-t. kiadóhivatalánál Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló Rendelő-Intézet a legmögöbben ajánlható. Rendelő-Intézet Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET hgyesfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfiak, magánléseket, a bajkór utókövetkezményeit, nőknél fehérjéiket, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanul egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít a gyógyimó szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta a. e. 10 órástól egész délután 4 óráig, este 7 órástól 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választották és gyógyszerokról is gondoskodva lesz. Nőknek külön váróterem. Ugyanott megjelent és a szerzőgái: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető: NŐSZERU TITKOTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemü betegségek és azok észszerű gyógykezelésének könyve, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt kiküldés mellett bérmentve vagy 90 kr. utavélt mellett.

A legjobban ajánlt gyümölcsfa- és faiskolák W. Klenert, Graz (tulajd. Klenert Vilmos, ezelőtt Klenert és Geiger) ajánlt: gyümölcsfákat minden nemben és formában, nemes gyümölcsöket, vadonok és bogys gyümölcsöket, sorfákat, harasztosokat, tüvelűeket és rózsmákat, sövény-növényeket, sparganóvögyt stb. Katalógus ingyen!

SANTAL EGGER biztos és gyors gyógyító erejével felülmúlja a külföldi szereket. Hírvesz orvosok és más férfiak egyaránt dicsérik kiváló hatását azon bajknál, hol Santal-olaj, Copaiva vagy Cubeba van javasolva. Csak a 18rv. védett „tigris-fejű” védjeggyel valódi. Ára 3 korona. Vidékre 3 kor. 40 fill. előleges befizetése után bérmentve küldi a Nádor-gyógyszertár BUDAPEST, VI., Váci-körút 17. sz.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.) Alapított 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4. Évi bevétel. . . . . 30.000.000 Kintart nyaréményrészek . . . . . 170.000.000 Vagyon . . . . . 240.000.000 Halálesetek folytán kifizetve . . . . . 154.000.000 A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. A kötvények érvényben tartása díjzétések elmulasztásánál. Tokésítés és öltre megallapított visszaváltási é ték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés ényilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkölk részere. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Színházak, szórakozó helyek

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1902. február hó 21-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. február hó 21-én.
Másodszor:

Kegyelemkenyér.

Dráma 2 felvonásban. Irta Tugenjev Iván. Fordította Barabás Abel.

Személyek:

Jelenezki Gyenes Iwanow Latabár
Olga, neje Alszeghi Iwanowné Györgyné
Kuzovkina Gál Igazgató Kőrösmezei
Tropacsics Ivánfi

Utána:

Abol mulatnak.

Vígjáték 1 felv. Irta Paillonier. Ford. Huszár.

Személyek:

Brunner báró Ujházi Gaston Dezső
Bussac gróf Náday Brunnerné Lányó
Paul Horváth Nunezné Maróthy
Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. február hó 21-én.

Lotti ezredesei.

Énekes bohózat 2 felvonásban. Irta Rudvard Stone. Fordította Faragó Odón. A dalok verszövegét írta Mérei Adolf.

Személyek:

Ton Dawentry Sziklai Marley Szilágyi
Harriet Sziklainé Bister Morray Iványi
Jean Dickson Boross Mister Bibb Kalocsay
Kitty Turcsányi Miss Kato Sells
Ramajannah Ráthonyi Esmeralda Iványiné
Lotti Fedák Elistó Tomcsányi
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 21-én.

A Gyurkovics-lányok.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Herzog Ferenc.

Személyek:

Radványi Hegedűs Klári Halász
Horvay Feri Góth Sándorffy Fonyvesi
Mici Csillag K. Terka Balogh
Katalin Csillag T. G. da Tanay
Ella Pécsi P. Sára Kalmár
Liza Révész Gyurkovicsné Rostagni
Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 21-én.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta dr. Béli Izor. Zenéjét szerzte Fejér Jenő.

Személyek:

H. Katalin Hegyi Mária Nyíri
Gr. Gurackij Szirmai Olga Nyári
Buranov Iván Szabó Téliuauque Németh
Trojkoj Fedor Tollagi Duplessis Küry
Alekszej Nagy Anica Boljár
Sunderland Ujvári Gregor Kiss M.
Dacskov Havasi Tiszt Szedrahelyi
Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 21-én.

Nápoly.

Irta dr. Radó Antal.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 21-én.

Villars dragonysai.

Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Maillard. Szövegét írta Leocroy és Cormon. Fordították Rékosi Jenő és Evva Lajos.

Személyek:

Thibaut Hagedűs Friquet Palóczyne
Georgette Váradi Belamy Mihályi
Sylvian Kiss Lelkipásztor Ney B.
Kezdeté 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Minden este:

Loie Fuller

Nincs fölemelt helyár.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyz.

DEÁK FERENCZ MUNKÁI

DEÁK FERENCZ EMLÉKEZETE.

E közös cím foglalja össze két vastag kötetben a nagy államférfi összes munkáiból kiválogatott gondolatokat és a haza bölcsenét leveleit. Feltűnő a legkiválóbb tanulmányánál jobban megvilágítja Deák Ferencz nagyságát, politikai egyensúlyát, puritán életbölcseletét, vezérelvét, lelki világát és pártatlanul nemesszívét. Az I. kötet címe: **Gondolatok.** A II. kötet címe: **Levelek.** A két kötet ára dombornyomással címkeppel ellátott, díszes, erős vászonkötésben 22 kor. 40 fill., füze 16 kor. Egy-egy kötet ára külön-külön 11 kor. 10 fill., füze 8 korona. Minden kötet önálló egész.

Megrendelhető a

LAMPÉL RÓBERT-FÉLE

(WODIANER F. ÉS FIAI)

császári és királyi udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Royal-pörköltkőve

NEUMAN és ROSENBAUM
gyarmatfű és délgyművelés nagykereskedőjei
BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 24. szám.

Már az első részlet és 35 fillér ajánlat díj beklűlése ellenében megküldöm a sorozat és számtal tartalmazó részlettel azonnali juttatással.

H U Z A S

Magyar Vör. Kar. Sorsjegye
Főnyeremény 40.000 korona

MÁR MARCIUS 1-én.
BAZILIKA-SORSJEGY
Főnyeremény 30.000 korona

Kapható

24 havi részletfizetésre

Havi befizetés

1 darab	1 kor. 50 fill.	1 darab	1 kor. 97 fill.
2	3	2	1 94
5	7 40	5	4 80

Már az első részlet és 35 fillér ajánlat díj beklűlése ellenében megküldöm a sorozat és számtal tartalmazó részlettel azonnali juttatással.

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ

BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

Witzenmann Henrik Pförzheimban 10806. számú

„Teljesleges szelvényű fémcsikkból sodroit tömlő vagy hajlékony tengely gyantán használható többszörös fémcső”

című 1897. szeptemb. 22-ről kelt magy. szabadalmára

vevők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. L. 1021” alatt Mosse Rudolfhoz Bécs I., Seilerstätte 2. intézendők.

Nélkülözhetetlen minden háztartásban a **Képes Budapesti Szakácskönyv.**

St.-Hilairo Jozefa és mások nyomán szerkesztette Zemplényi Szabó Antónia.

Függelék: **A magyar gazdasszony házi-kincstára.** Hatodik 4. színezett képpel, 58 fetszettel és számos kiváló magyar étellel bővített kiadás. Ára füze 3 kor. 60 fillér, kőtve 4 kor., diszkótesben 4 kor. 80 fill.

A szakácsművészetnek legkimerítőbb és legmegbízhatóbb kézikönyve ez, mely különös tekintettel van a magyar konyha s a legkülönfélébb magyar nemzeti ételekre, az egyes vidékek kedvelt speciálitásainak pontos és jól ismertető ismertetés is felöleli. Nagyon becses a szakácskönyvhöz csatolt „Házi kincstár” is, amely kiterjed a háztartás minden szükségletére. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest Andrássy-út 21. sz.

Zalogházból veszek cédulákat.

Eladok

12 tintos ezüst evőeszközöt 12 személyre 140 ft., 6 számból 65 írói kezdő és feltehető. Mindegyikben ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakat arany fűző láncokból, massív aranygyűrűk, órák és órány fűző-órák 12 író, arany nőtő órák 5 írói kezdő 12 darab massív evőeszköz 6 ft 50 kr.

Képes árjegyzéket bérmentés és ingyen.

Grünberger A. Béla örökös

Budapest, Harisbázár Váci-utca 30. I., em. 23.

Cs. k. szab. osztrák kereskedelmi- és iparhitelintézet.

Értesítés.

A cs. k. szab. osztrák keresk. és iparhitelintézet részvényeseinek negyvenhatodik rendes közgyűlése

csütörtökön, f. évi április 3-án, 5 óraker este,

az osztrák mérnök- és építész-egylet nagytermében (L., Eschenbachgasse 9.) tartatik meg,

TÁRGYAK:

1. Az igazgató-tanács évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1901. év zárszámadásáról és az ezzel való határozathozatal.
3. Határozathozatal az 1901. évi tizta nyereségnyel hovatfordítása iránt.
4. Az intézet hivatalnokai és szolgái nyugdíjajánlathoz való hozzájárulás elhatározása.
5. Az igazgató-tanácsba való választás az alapszabályok 23. és 24. §-ai alapján.
6. A felügyelő-bizottság választása az 1902. évre.

A szavazatra jogosult részvényesek, kik a közgyűlésben résztvenni kívánnak, ezennel értesítetnek, részvényeiket a szelvényekkel együtt vagy az ezeket helyettesítő letétjegyeket az intézetnél legkésőbb f. évi március 6-án (alapszabály szerz. végső terminus) letenni, és pedig:

Bécsben: az intézet számszótáryánál (L., Am Hof 6.) hétköznapon 9-12-ig. Brinnben, Karlsruheban, Lembergen, Prágában, Reichenberghen, Triestben és Troppauban az intézet fiókjainál. — Budapest: a Magyar Államaink hitelezőknél. — Berlinben: a Disconto-társaság igazgatóságánál, vagy a keresk. és iparbanknál, vagy Bleichröder S.-nél, vagy Mendelssohn & Co.-nál. — Boroszlóban: a szelvény birtokosoknál. — Drezdában: Güthler & Rudolph-nál. — Frankfurt a. M.-ban: a Disconto-társaság igazgatóságánál, vagy a keresk. és iparbank fiókjainál. — Hamburgban: Behrens és fiaj-nál. — Kölnben: Iff. Oppenheim S. & Co.-nál. — Lipszeben: az államaink német hitelintézeténél. — Münchenben: Mercz, Finck & Co.-nál. — Párisban: Rothschild testvérekénél.

A részvények vagy letétjegyek aritmetizálva alu irrott intézetnél egyszerű, a külföldi letét-helyeken pedig dupla j gyékek nyujtandók be, miről benyújtnak átvételi elismervény adatik, mely elismervény ellenében a közgyűlésbe a részvények vagy letétjegyek visszaadandók.

Az 1901. év zárszámadása a közgyűlésre jogosult részvényeseknek néhány nappal a közgyűlés előtt megküldetik.

Minden 25 részvény egy szavazatra jogosít. Kevesebb mint 25 részvény tulajdonosai együttesen egy meghatalmazottat küldhetnek, ki a közgyűlésben résztvehet, ha az általa képviselt részvények a 25-öt meghaladják.

Ha egy részvényes szavazati jogát egy másik szavazatra jogosult részvényes akarja átruházni, akkor az illető helyettes nevére való meghatalmazás hátalján levő igazoló-egyet kiállítja és sajátkezüle aláírja.

Azon részvényes urak, kik ilyenformán meghatalmazás útján szavazatok ruháztatnak át, az átruházott igazolójegyet (meghatalmazást) legkésőbb a közgyűlés előtt egy nappal az igazgatóságunk át kell adnia.

Ennélfogva felhívtnak mindazok, kiknek saját, vagy átruházott igazolójegyük van, azt f. évi március 26-tól, bezárólag ápr. 2-ig az intézet számszótáryánál a fentemelt hivatalos idő alatt átadni, minek ellenében az általuk képviselt összes szavazatokra szóló igazolójegy fog kiszolgáltatni. Bécs, 1902. február 18.

Cs. kir. szab. osztr. keresk. és iparhitelintézet.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Tristan és Izolda	Karácsonyi álom	A képviselő ur	Egy görbe nap	Lotti ezredesei
d. u. Vasárnap este	—	Rosenkranz és Guildenstern	A dada	Katalin	Lotti ezredesei
	A denevér	A hol mulatnak	A Gyurkovics lányok	Egy görbe nap	Lotti ezredesei

Somossy Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Még csak néhány napig!!

Frizzó Fregoli

hatásos vendéglátéka gyors új átváltoztatásaiban.

Vasárnap e hó 23-án, délután fél 4 óraker utolsó **Frizzó Fregoli** matinéje

mérsékelt helyárrakkal.

Az emeleti kávéházban Dajna Balogh Rudi cigányzenekara játszik reggel 5 óráig.

Az előadás után omniszuszok közlekednek minden irányban. Budára is.

